235
F 17

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 17

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 17

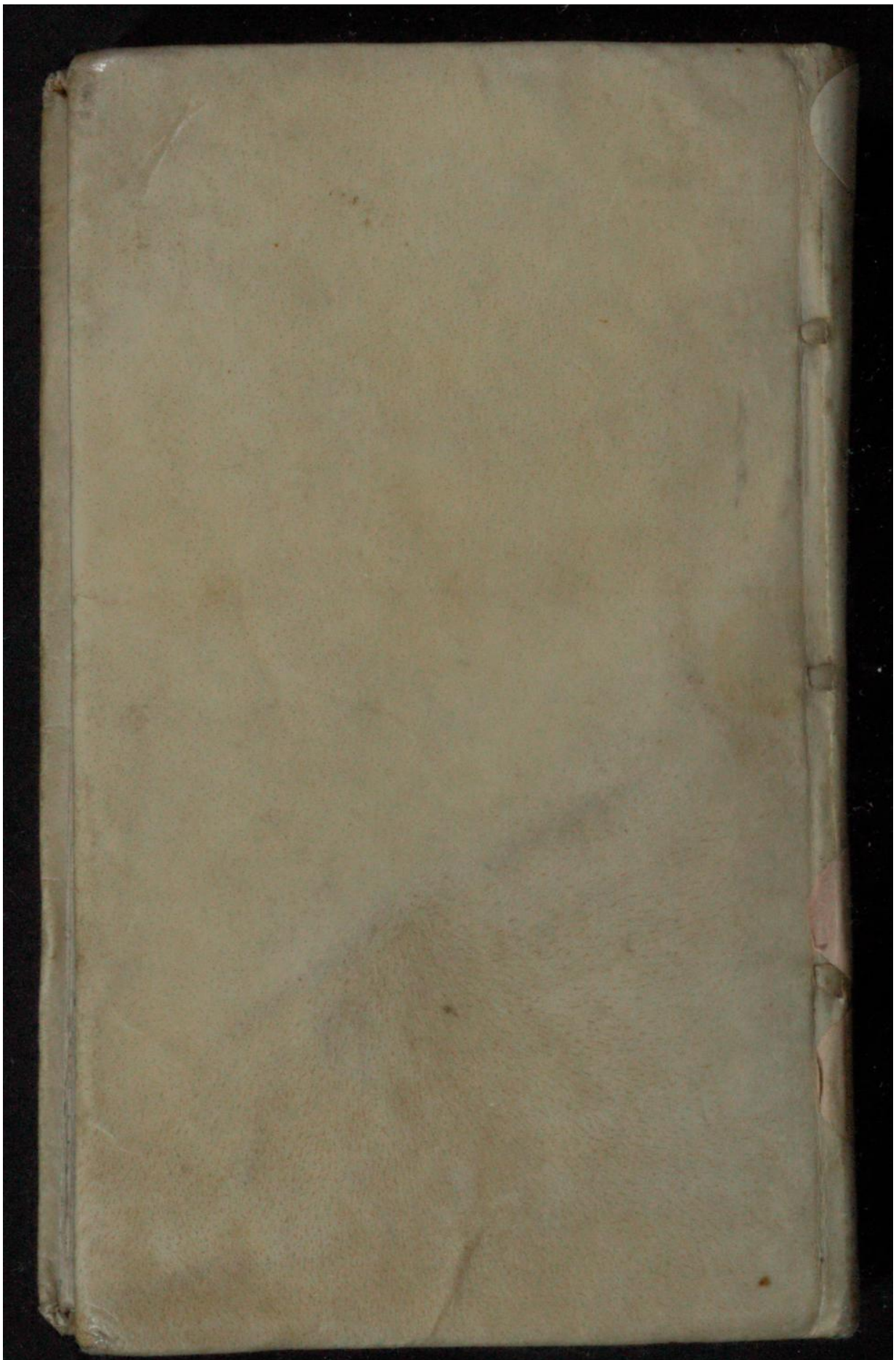

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 17

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 17

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 17

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 17

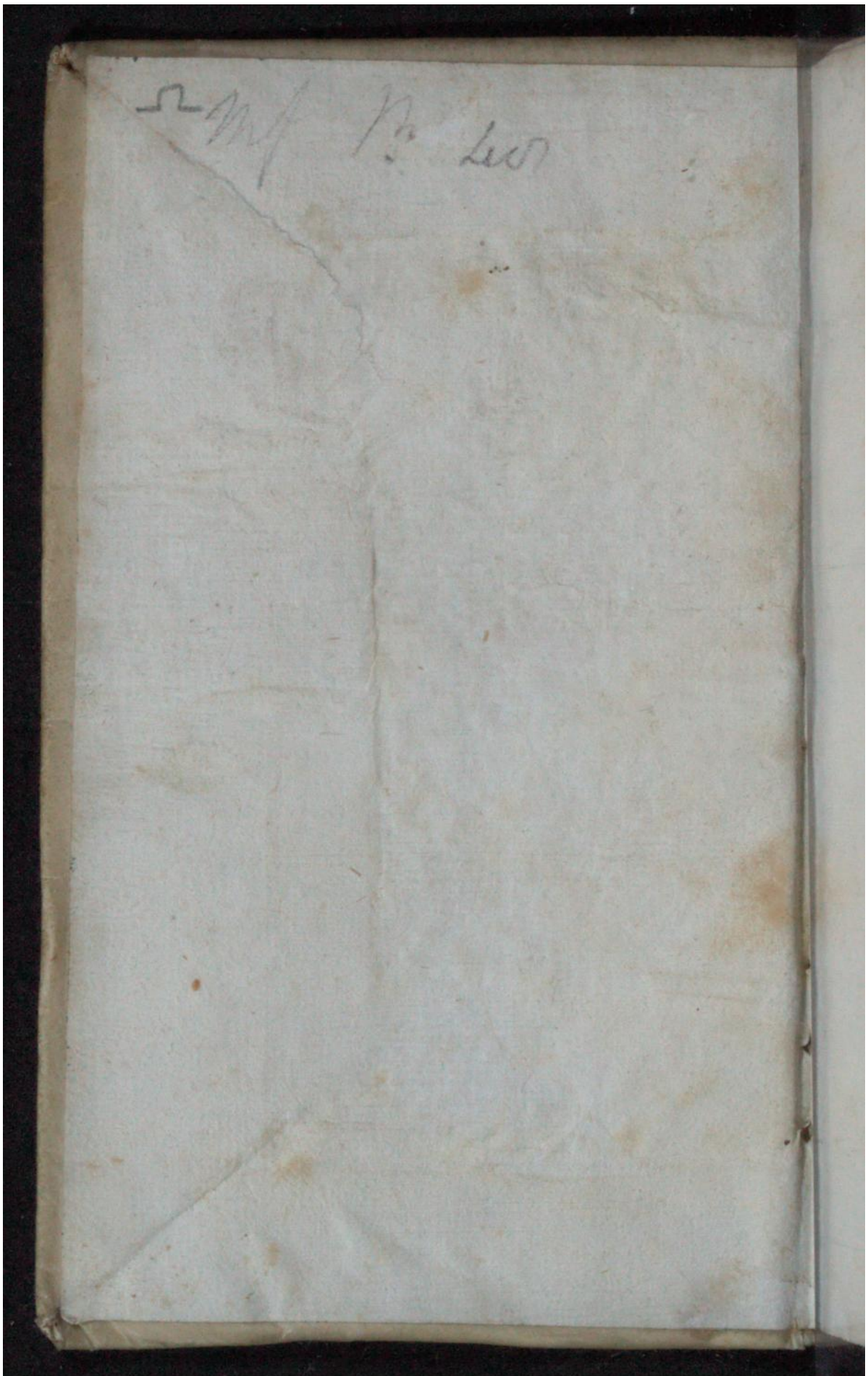

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 17

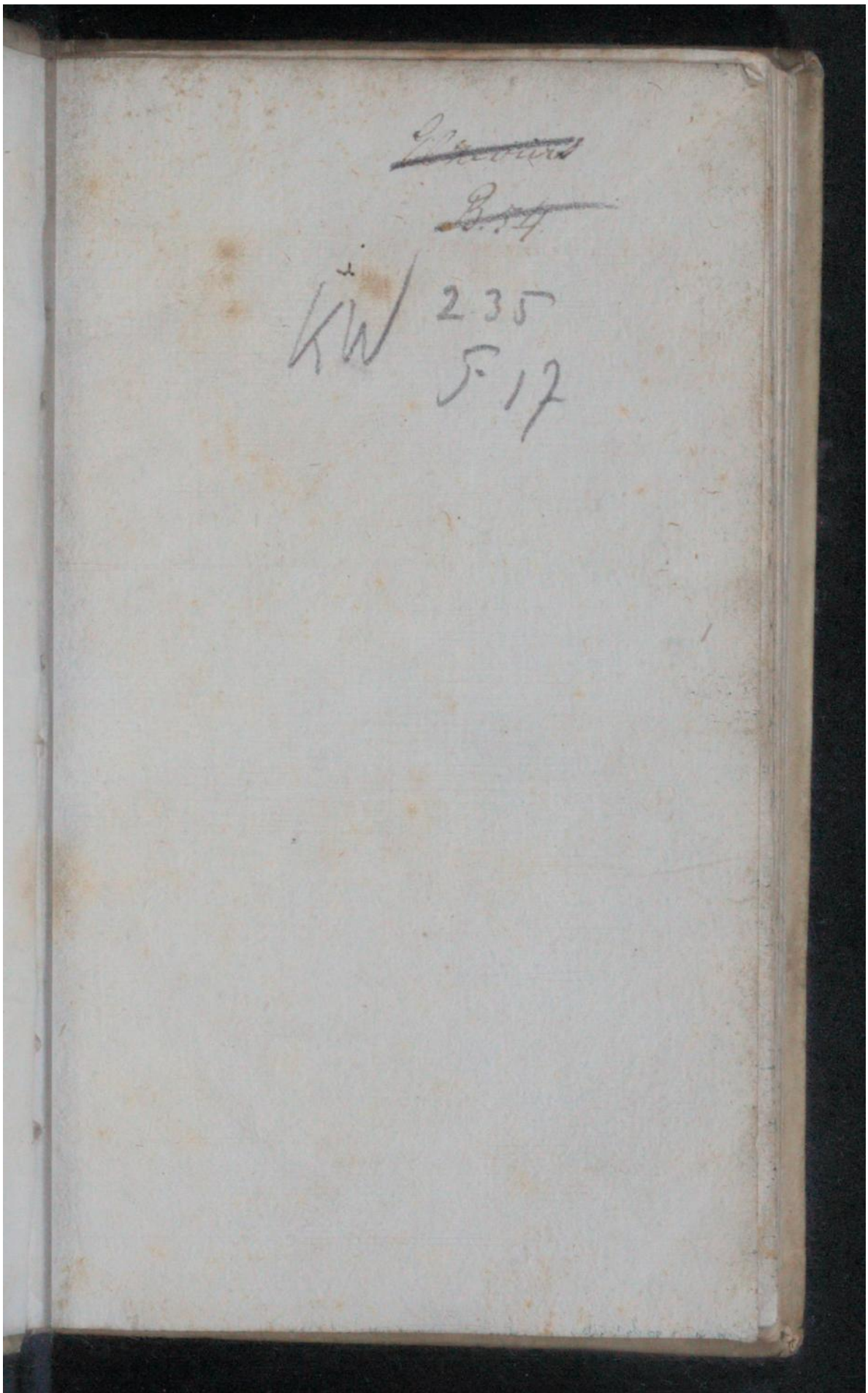
KW 235 5.17

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 17

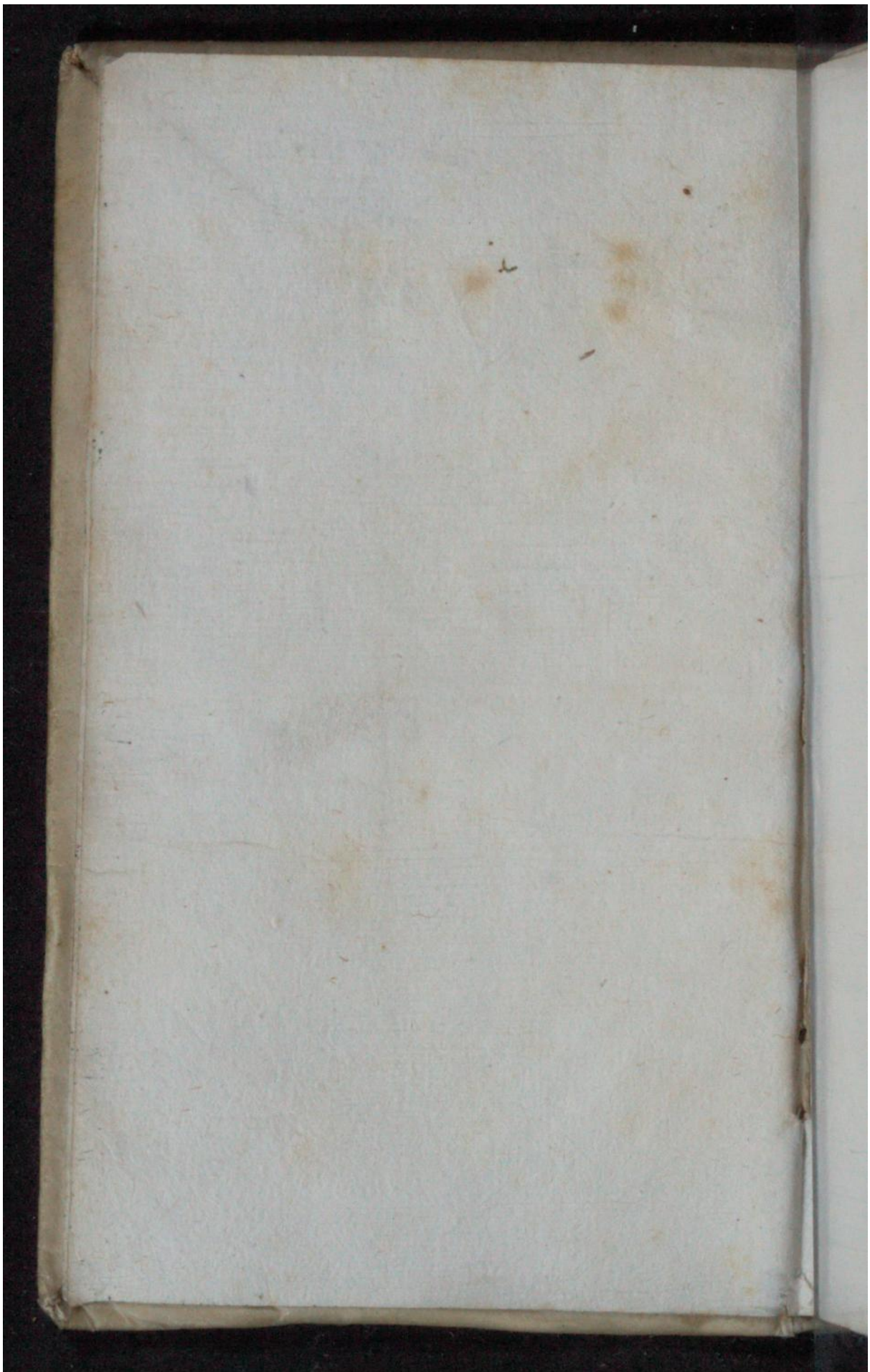

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 17

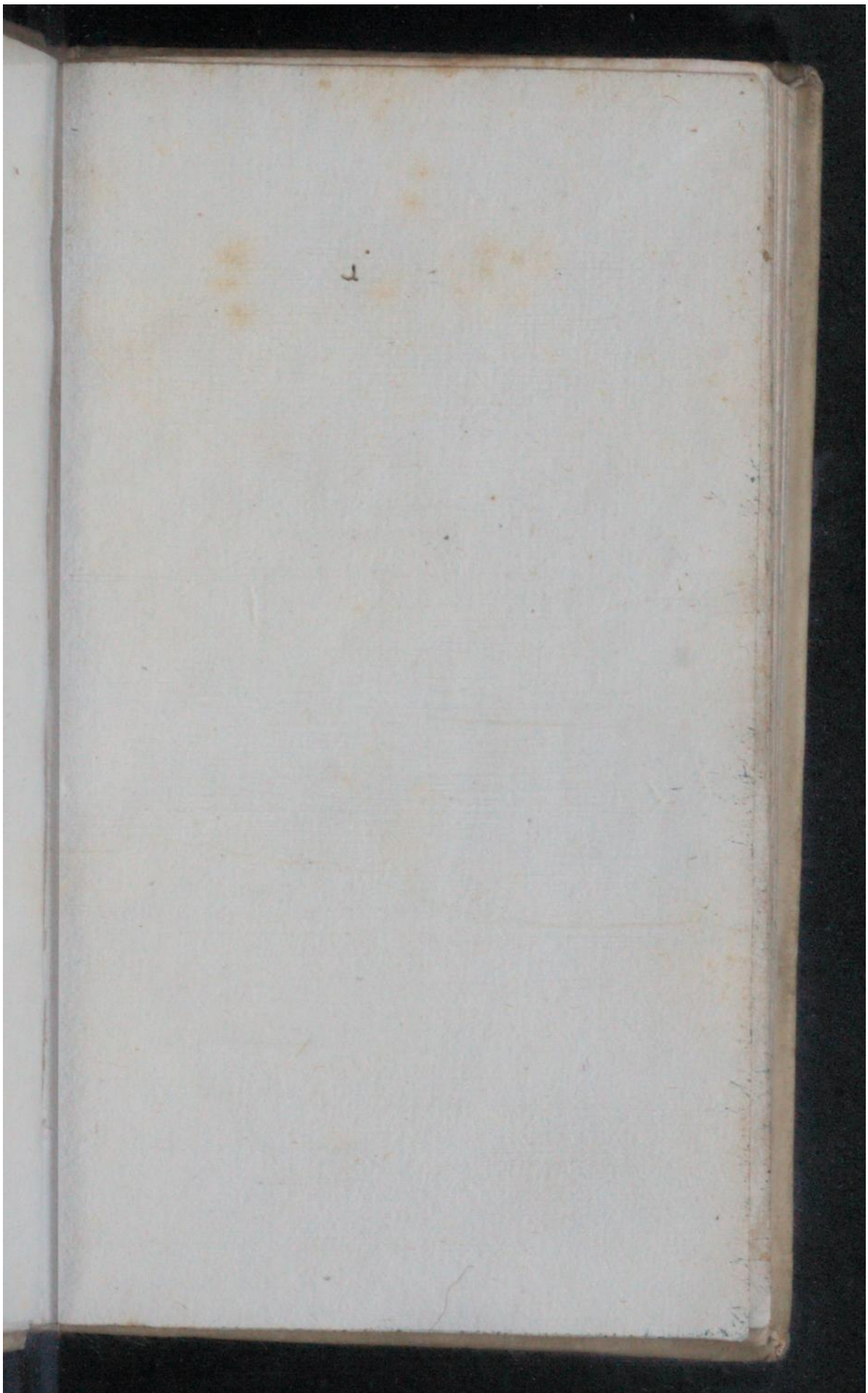

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 17

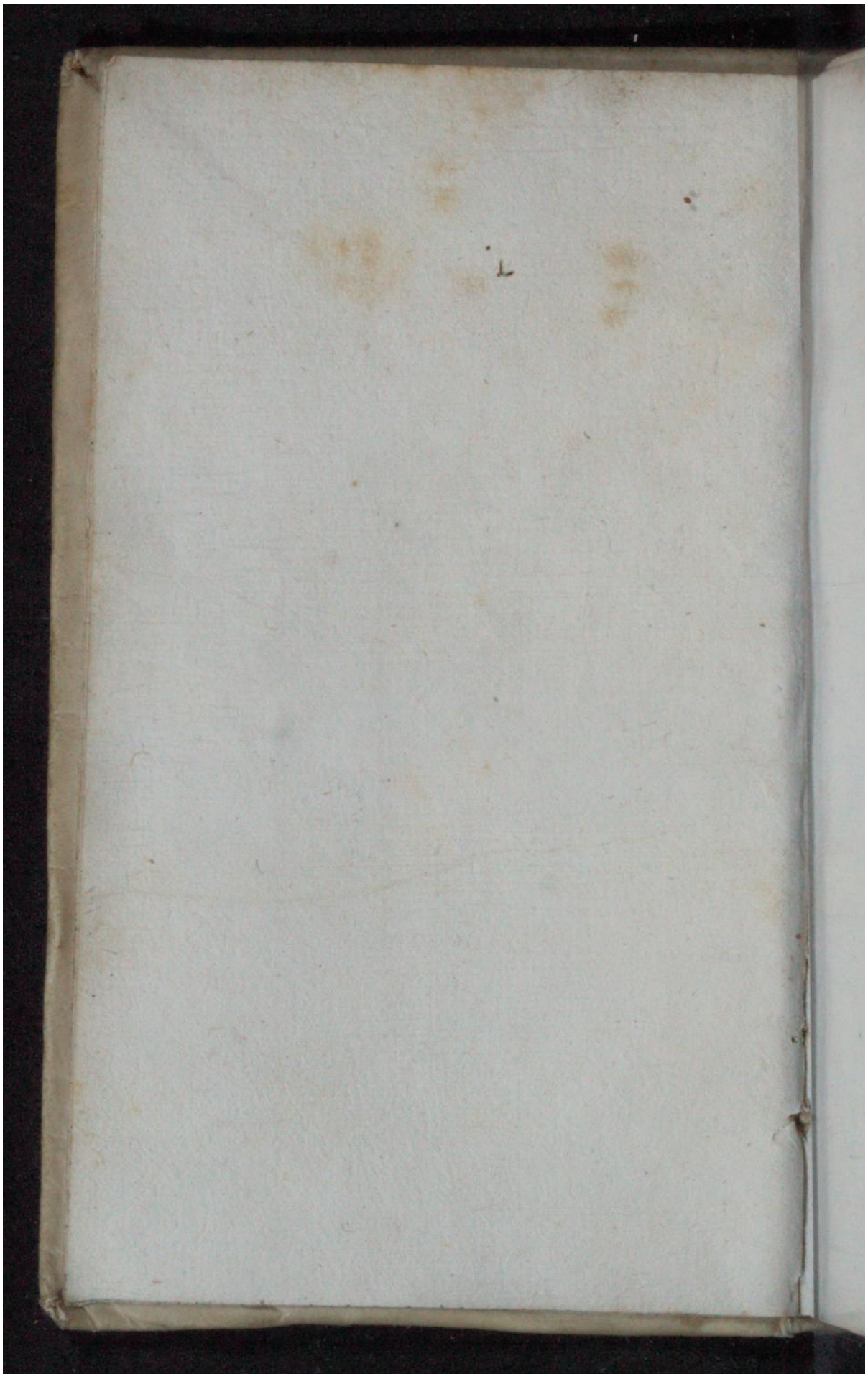

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 17

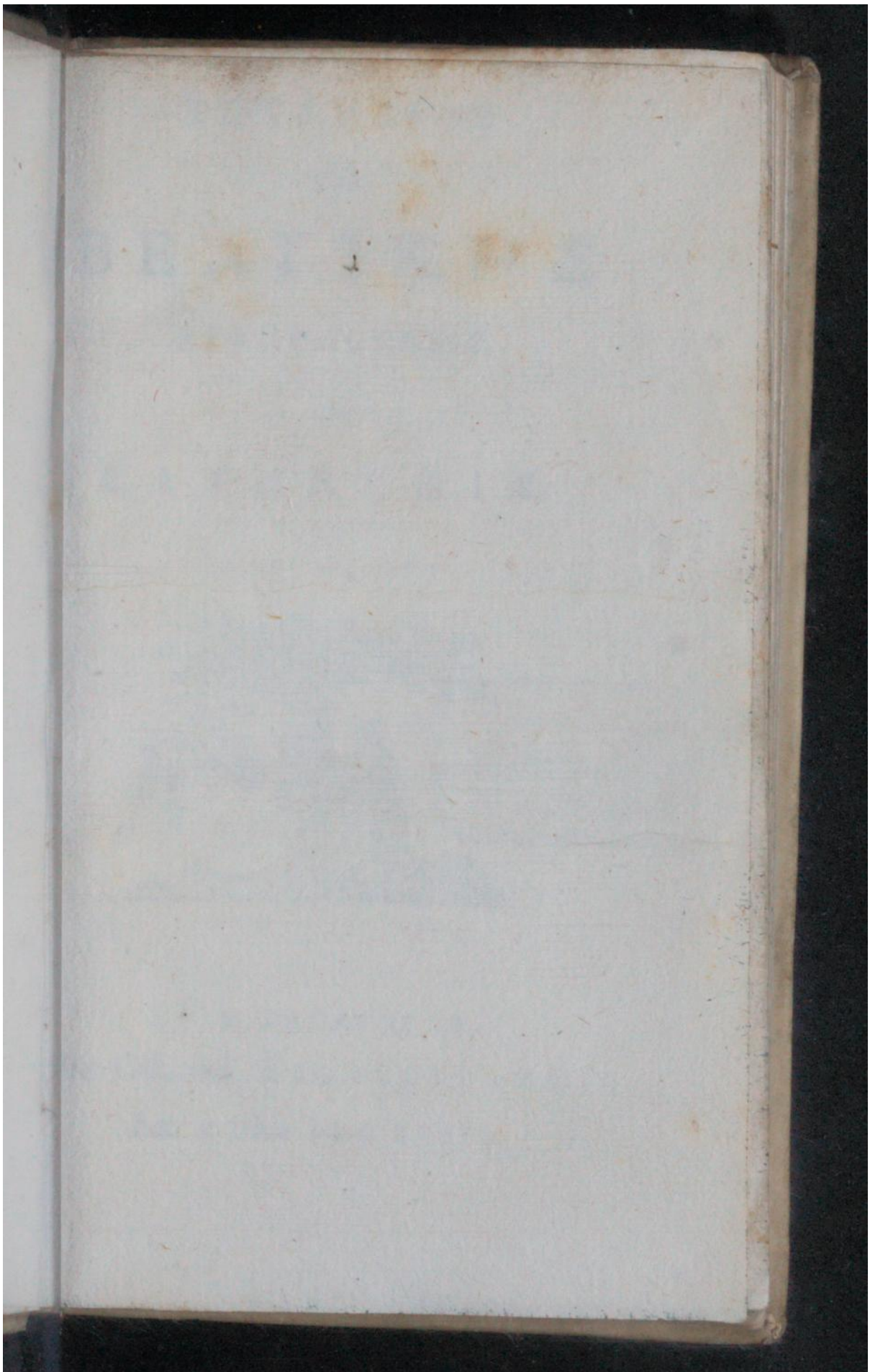

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 17

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 17

ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ
τῆς
ΒΕΛΓΙΚΗΣ
ΕΞΟΜΟΛΟΓΗΣΙΣ
καὶ
ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ.

Koninklijke Bibliotheek te 's Hage.

LVGD. BATAVORVM,
Ex Officinâ ELZEVIRIANA.
Anno cIↃ IↃ C XXIII.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 17

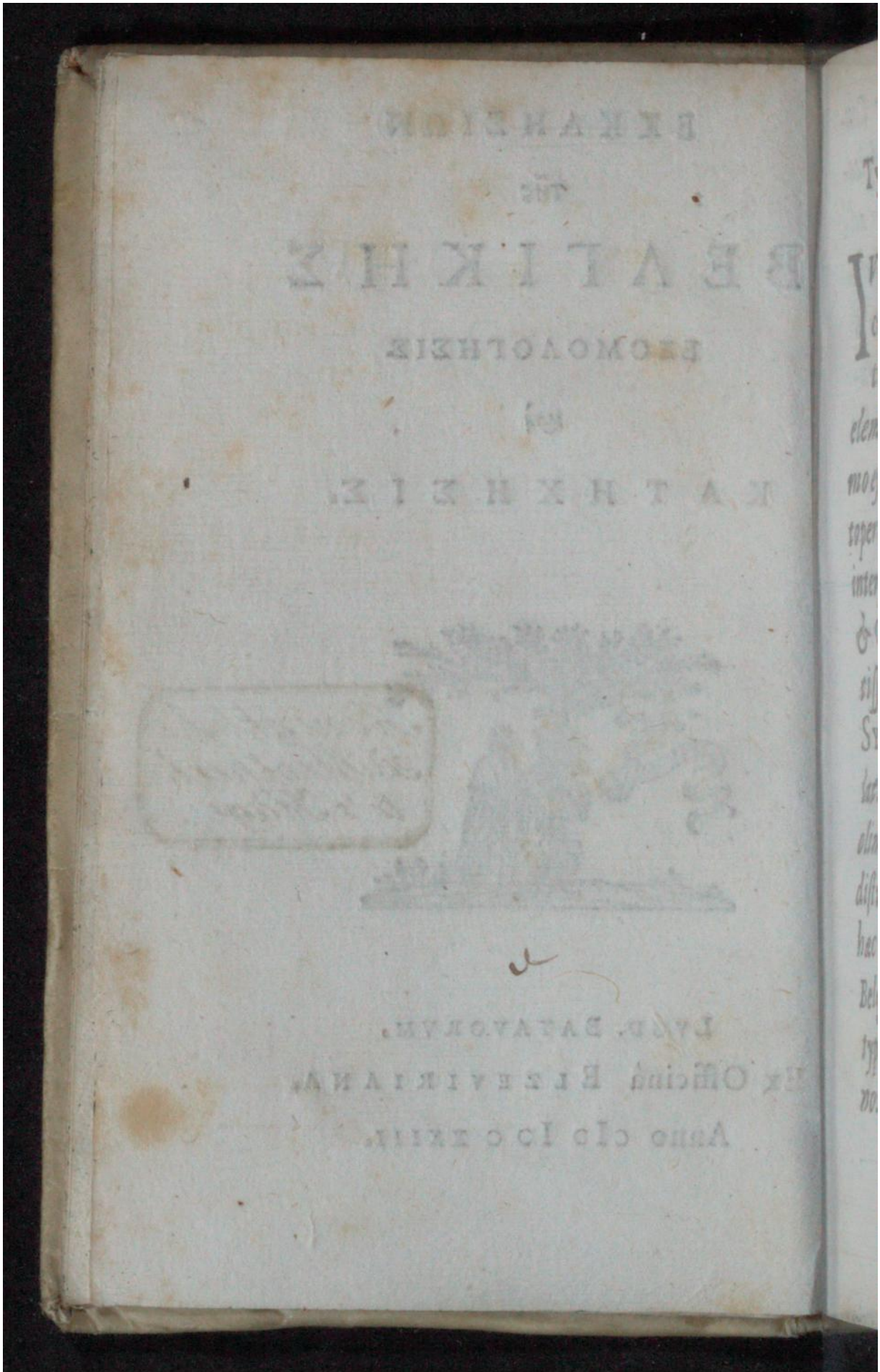

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 17

Typographus Lectori S.

IVventuti Christianæ ut una cum bonis literis ipsa pietatis & doctrinæ sincerioris elementa simul instillentur, nemo est qui non intelligat quantopere Reipublicæ Christianæ intersit. Huic fini doctissimus & Græcarum literarum peritissimus D. FRIDERICVS SYLBVRGIVS *Catechesin Palatinam in Linguam Græcam olim transfudit. Cum autem distractis exemplaribus versio hæc in Scholarum, imprimis Belgicarum, usum denuo nobis typis esset describenda, operæ nos pretium facturos arbitrati*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 17

ſumus, ſi eidem quoque Confeſſionis Eccleſiarum Belgicarum verſionem Græcam adjungeremus. Hac in parte doctiſſimus vir, D. IACOBVS REVIVS, *Eccleſiæ Daventrienſis paſtor, pro ſingulari ſuo erga Eccleſias & Scholas ſtudio, operam ſuam haud gravate commodavit, & Confeſſionem hanc in Synodo Dordrechtana nuper recognitam in ſermonem Græcum convertit. Tu, Lector benigne, fruere, & vale.*

ΕΚΚΛΗ-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 17

ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ
τῆς
ΒΕΛΓΙΚΗΣ
Χριστιανικὴ Ὀρθόδοξος
ΕΞΟΜΟΛΟΓΗΣΙΣ,

Περιέχουσα ὑποτύπωσιν τῆς διδαχῆς φέρε Θεοῦ καὶ τῆς αἰωνίου τῶν ψυχῶν σωτηρίας.

ΚΕΦ. Α'.

Π�ιστεύομεν πάντες τῇ καρδίᾳ, καὶ στόματι ὁμολογοῦμεν μίαν εἶναι καὶ ἀπλουστάτην οὐσίαν πνευματικὴν, ἣν λέγομεν Θεὸν, ἀΐδιον, ἀκαταλήπτον, ἀόρατον, ἀμετάβλητον, ἀπέραντον, παντοδύναμον, ὁλοτελῆ σοφίᾳ, δικαιοσύνῃ, χρηστότητι, καὶ ἄφθονον πηγὴν πάντων ἀγαθῶν.

Β'.

Επιγινώσκομεν αὐτὸν κατὰ δύο τρόπους· πρῶτον μὲν ἀπὸ κτίσεως καὶ διαταξέως, ἔπειτα καὶ κυβερνήσεως κόσμου, ὅς ἐστι

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 17

πρὸ ἡμετέρων ὀφθαλμῶν ὡσπερανεὶ βίβλος κατμία, ἐν τὰ ποιήματα μεγάλα τε καὶ μικρὰ γράμματων δίκην φανερόντων ἡμῖν τὰ ἀόρατα τοῦ Θεοῦ, τουτέστιν ἴδιον αὐτοῦ δύναμιν, καὶ Θεότητα, καθάπερ Παῦλος ὁ ἀπόστολος ἐν τῇ πρὸς Ρωμαίους φησί. καὶ τοῦτο δὴ σύμπαντα ἀρκεῖ πρὸς τὸ τοὺς ἀνθρώπους ἐλέγξειν ἐν ἀναπολογήτους καθιστάναι. δεύτερον ἢ ἔτι σαφέστερον καὶ τελειότερον ἑαυτὸν ἡμῖν δηλοῖ ὁ Θεὸς διὰ ἁγίων αὐτοῦ καὶ θείων λόγων, ἐφ' ὅσον δηλαδὴ ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ ἐπιτήδειόν ἐστιν, αὐτῷ πρὸς δόξαν, καὶ τοῖς ἑαυτοῦ πρὸς σωτηρίαν.

Γ'.

Ὁμολογοῦμεν ὅτι οὐ θελήματι ἀνθρώπου ἠνέχθη ποτὲ λόγος Θεοῦ, ἀλλ' ὑπὸ πνεύματος ἁγίου φερόμενοι ἐλάλησαν οἱ ἅγιοι Θεοῦ ἄνθρωποι, ὡς ὁ ἐν ἁγίοις Πέτρος φησίν. ὕστερον ὁ Θεὸς διαφερόντως ἡμῶν, καὶ τῶν ἡμετέρων φροντίζων σωτηρίας, τοὺς αὐτοῦ δούλους προφήτας τε καὶ ἀποστόλους ἐπέλυσε τὸ φανερωθέν σφισιν ἑαυτοῦ λόγον ἐγγράφως παραδῶσαι. καὶ αὐτὸς δὲ τῷ αὐτοῦ δακτύλῳ ἔγραψε τοὺς δύο νόμους πλακάς. ἀνθ' ὧν τούσδε τοὺς γραφὰς ἁγίας καὶ θείας προσαγορεύομεν.

Δ'. Περὶ

Δ'.

Περιλαμβάνομεν τὴν θείαν γραφὴν τῆς δύο συνήμασι βιβλίων Κανονικῶν καὶ ἀναντιλέκτων, παλαιᾶς δηλαδὴ καὶ νέας Διαθήκης, ὧν ὅτι καθεστᾶτι ἐν τῇ Θεῷ Ἐκκλησίᾳ ὁ ἔλεγχος ἡ τάξις· πεντάτευχος, ἤγουν Γένεσις, Ἔξοδος, Λευϊτικὸν, Ἀριθμοὶ, Δευτερονόμιον. Ἰησοῦς Ναυῆ, Κριταὶ, Ῥοὺθ, δύο Σαμουὴλ, δύο Βασιλέων, δύο Χρονικῶν, ἐπίκλην Παραλειπομένων, Ἔσδρας πρῶτον, Νεεμίας, Ἐσθὴρ, Ἰὼβ. Ψαλτήριον Δαυΐδ, Σολομῶντος τρία, Παροιμίαι, Ἐκκλησιαστὴς, Ἆσμα ἀσμάτων. προφῆται μείζονες τέτταρες· Ἡσαΐας Ἰερεμίας, Ἰεζεκιὴλ, Δανιὴλ, καὶ μετὰ τούτων οἱ λοιποὶ δώδεκα ἐλάττονες. Ὡσηὲ, Ἰωὴλ, Ἀμὼς, Ἀβδιὰ, Ἰωνᾶς, Μιχαίας, Ναοὺμ, Ἀβακοὺμ, Σοφονίας, Ἀγγαῖος, Ζαχαρίας, Μαλαχίας. καινῆς δὲ Διαθήκης· Εὐαγγελισταὶ τέτταρες· ἅγιος Ματθαῖος, ἅγ. Μάρκος, ἅγ. Λουκᾶς, ἅγ. Ἰωάννης. πρᾶξις τῶν ἀποστόλων, πρᾶξαι καὶ δέκα Ἐπιστολαὶ ἁγίου Παύλου· ἡ πρὸς Ῥωμαίους, δύο πρὸς Κορινθίους, πρὸς Γαλάτας, πρὸς Ἐφεσίους, πρὸς Φιλιππησίους, πρὸς Κολοσσαεῖς· δύο πρὸς Θεσσαλονικεῖς, δύο πρὸς

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 17

Τιμόθεον, τὸν Τίτον, τὸν Φιλήμονα, τὸν Ἑβραίους. Τ τε ἄλλων ἀποστόλων ἑπτά· ἡ Ἰακώβου, δύο Πέτρου, τρεῖς Ἰωάννου, ἡ Ἰούδα. καὶ Ἀποκάλυψις Ἰωάννου Τ Ἀποστόλων.

Ε'.

Πάντα καὶ μόνα τὰ εἰρημένα βιβλία ὡς ἀδιβηλα Ε Κανονικὰ πίστης ἀποδοχῆς ἀξιοῦμεν, εἰς τὸν τῶν ἡμετέρων πίστιν κΤ τοῦ τε κυβερνᾶν, συστήσις θεμελιοῦν, ἐπιτέτων βεβαιοῦν, κὴ πάντα τὰ τύφις θεοπνεύμενα ἀδιστάκτως πιστεύομεν· ἔχι ὅλως λόγ τὸ ἐπ' Ἐκκλησίας αὐτὰ δεδοκιμάσθαι τοιαύτης εὐθημίας τετυχέναι, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον λόγ τὸ μαρτυρεῖν ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν τὸ ἅγιον Πνεῦμα ὡς θεόπνευστά ἐστιν, ὁμοίως τε λόγ τὸ ἔχειν αὐτὰ παρ' αὐτοῖς τῶν ἀναθεματισμάτων, ἐπιδήπερ Ε τυφλοῖς προδήλον ὡς ἂν ἐν ἀναθήμασι εὐφυεστάτοις πάντα πέρας λαμβάνει.

ς'.

Χωρίζομεν τούτους τὰς ἁγίας βίβλους ἀπὸ Τ λεγομένων Ἀποκρύφων, ὧν ἔστος ὁ ἔλεγχος· Ἔσδρα πρίτη Ε τετάρτη, Τωβὶτ, Ἰουδήθ, Σοφία ἐπίκλην Σολομῶντος, Σοφία Σιρὰχ, Βαρὺχ, τὰ τῇ Ἐπιστολίᾳ εὐθετισθέντα Ὠδὴ τριῶν παίδων ἐν τῇ καμίνῳ τοῦ πυρὸς,

ρὸς, Σωσάννης ἱστορία, ϖρὸ τῆ Βήλ καὶ δράκοντος, ϖροσευχὴ τοῦ Μανασσῆ, καὶ δύο λόγοι Μακκαβαίων. Ἃ ταύτας τὰς βίβλους ἔξεστι μὲν τῆ Ἐκκλησίᾳ ἀναγινώσκειν καὶ εἰς διδασκαλίαν ϖροχείζεσθαι ἐφ' ὅσον ταῖς Κανονικαῖς γραφαῖς ἁρμόζουσιν τυγχάνουσι, ϖολλοῦ ϖολὺ ἀπολείϖουσι δ' δόγμα τι ἢ μέρος τῆς Χριστιανικῆς πίστεως δι' αὐτῶν σπείζεσθαι, μὴ ὅτιγε τῶν ἑτέρων θεοπνεύστων ὄντων τὸ αὐθέντικον μφῶσαι εἶναί ὡσι.

Ζ'.

Πιστεύομεν ταύτην τὴν ἁγίαν γραφὴν τὸ Θεῖον θέλημα τελείως ϖερέχειν, Ἃ ὅσα ὁ ἄνθρωπος ὀφείλῃ πιστεύειν, ὅπως σωθῆ, ἱκανῶς ἐν αὐτῆ διδάσκεται. ἐπεὶ γὰρ ὁ τρόπος λατρείας, ἧς ἡμῖν ἀπαιτεῖ ὁ Θεὸς, διεξοδικῶς αὐτόθι συγγέγραπται, ὧν ἔξεστιν ἀνθρώποις κ' ἐν ἀπόστολοι ὦσι διάφορόν τι διδάσκειν τῶν δι' ἁγίας γραφῆς διδασκομένων. ἀλλάτε, τοῦ ἁγίου Παύλου λέγοντος, εἰδὲ κ' ἐν ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ εὐαγγελίζοιτο. ἐκ γὰρ κωλύουσιν τὸν Θεὸν τῷ ἑαυτοῦ ῥήματι ὅλως οὐδὲ ἐπιθεῖναι οὐδὲν οὐδὲ ἀφελεῖν, καταμαθεῖν ἐστιν ὡς ἐκ παντὸς τρόπου αὐτελὴς ἄυτη ἡ διδαχή· ἔπ δὲ ὅτε ἀνθρώπων

συγχεάμματα κ' ἀν ἀγιότηλι διαφερόντων, ὅτε σωπήθαν, ὅτε ωλῆθ κ' ἀν ἦ μέγισον, ὅτε δέχαιότηλα, ὅτε χρόνων ἢ ϵ καθηγητῶν διαδοχλὼ, ὅτε σωνόδως, ὅτε σντάλμαλα, ὅτε δόγμαλα ταῖς Θείαις γραφαῖς ϵ τῇ πάνλα ὑπερδαλλόζῃ Θεῦ ἀληθεία ἐξισάζῃν θέμις ἐσί. ψυδεῖς γὸ φύσῃ πάντες οἱ γοὶ τῦ ἀνθρώπυ κ' μαλαιότης μαλαιοτήτων. ὧν ἕνεκα ὁλοψύχως ἀποδοκιμάζομλν ὁ, πᾶν τότῳ τῷ κανόνι ἀπλανεῖ ὐχ ἁρμόπον, ἁλίσκε), καθὼς οἱ ἀπόσολοι ἡμᾶς ἐδίδαξαν, εἰπόντες· δοκιμάζετε πὰ πνεύμαλα εἰ σκ Θεῦ ἐσιν. ϵ αἶδις· εἴπις ἔρχεται πρὸς ὑμᾶς κ' ταύτλν τλὼ διδαχλὼ ὐ φέρϵ, μὴ λαμδάνετε ἀυτὸν εἰς οἰκίαν.

Η'.

Α'κολόθως ταύτῃ τῇ ἀληθείᾳ κ' Θείῳ λόγῳ πις δύομεν εἰς ἕνα Θεὸν, ὅς ἐσι μία ϵ μόνη ἀσία σν ἣ ὑπάρχασι τρεῖς ὑποσάσις ἀληθῶς, κ' τῷ ὄνλι, κ' πρὸ αἰώνων χωριζομέναι ἀπ' ἀλλήλων κ' τὰς ἀκοινωνήτυς ἑαυτῶν ἰδιότηλας, ἀμελῇ τ πατέρα, κ' τ γόν, ϵ τὸ ἅγιον πνεῦμα. τὸν μὲν πατέρα λέχλὼ κσὶ γλυέρα πάντων εἴτε ὁραλῶν εἴτε ἀοράλων. τ δὲ γόν λόγον, σοφίαν, κ' χαρακλῆρα ἔ πατρὸς· τὸ δὲ ἅγιον πνεῦμα τλὼ σν πατρός τε

κσὶ

καὶ ἡμᾶς ἐκπορευομένους ἀίδιον δωρεὰν μιᾶς τῆς ἁγίας τριάδος εἰς τρία μέρη τὸ Θεῖον. διδάσκει γὰρ ἡμᾶς ἡ ἁγία γραφὴ ὡς ὁ πατὴρ, καὶ ὁ υἱὸς, καὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα ἰδίαν μὲν ἕκαστον ὑπόστασιν τοῖς οἰκείοις γνωρίσμασι διακεκριμένην ἔχουσιν, ὁμοῦ δὲ αἱ τρεῖς αὐτῶν ὑποστάσεις ὁ εἷς καὶ μόνος ὑπάρχουσι Θεός. Δῆλον δὲ ὡς οὐδὲ ὁ πατὴρ ὁ υἱός ἐστιν, οὐδὲ ὁ υἱὸς ὁ πατὴρ, οὐδὲ τὸ ἅγιον πνεῦμα τὸ ἕτερον τῶν εἰρημένων προσώπων, ἀλλ' ἀμερίστως δὲ αἱ ὑποστάσεις ἅμα καὶ ἀσυγχύτως διαφέρουσι. μόνος γὰρ ὁ υἱὸς τὴν σάρκα ἐλαβεν, ἀλλ' οὐχ' ὁ πατὴρ οὐδὲ τὸ ἅγιον πνεῦμα. ὁ πατὴρ οὐδέποτε ὑπέστη χωρὶς τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος. συναΐδιοι γὰρ οἱ τρεῖς καὶ ὁμοῦσιοι. καὶ οὐκ ἐν ταύτῃ τῇ τριάδι οὐδὲν πρότερον ἢ ὕστερον, οἱ γὰρ τρεῖς ἓν εἰσι κατὰ πᾶσαν ἀλήθειαν καὶ δύναμιν καὶ χρηστότητα καὶ εὐσπλαγχνίαν.

Θ'.

Διαφωνίζουσιν ἡμῖν τῶν λεχθέντων ἀληθῶς αὖτε τῆς ἁγίας γραφῆς μαρτυρίαν καὶ δηλοῦσιν αὐτῶν τῆς ὑποστάσεων ἐργασίαν, μάλιστα ὧν ἐν ἡμῖν αὐτοῖς αἰσθάνομεν. μαρτυρίας μὲν τῆς παναγίας τριάδος πίστιν ἡμῖν ἀσφαλιζόμενος ἡ παλαιὰ διαθήκη ἀφθόνως χορηγεῖ, ὧν ἔχ' ὅπως λυσιτελήσῃ περὶ τοῦ λοιποῦ ἀπαδάζειν

ὡς σκλέγω ζῶ ἐξαίρεζα. ἐν γλώσσῃ λέγῃ ὁ Θεὸς· ποιήσωμεν ἄνθρωπον καθ' εἰκόνα ἡμετέραν καὶ καθ' ὁμοίωσιν, ζῶ ἐξῆς. ζ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τ ἄνθρωπον (καθ' ἑαυτὸν εἰκόνα) κατ' εἰκόνα Θεοῦ ἐποίησεν αὐτὸν, ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς. ζ πάλιν· ἰδοὺ Ἀδὰμ γέγονεν ὡς εἷς ἐξ ἡμῶν. ταῦτα τ μὲν ὑποστάσεων σημαντικά ἐστιν, ἐπόντος Θεοῦ· ποιήσωμεν ἄνθρωπον καθ' εἰκόνα ἡμετέραν, ἐνίοις δὲ τὴν οὐσίαν, ἐπόντος· ἐποίησεν ὁ Θεός. ἔνθα ὁ μὲν ἀριθμὸς τ Θείων ὑποστάσεων σ σαφῶς δηλοῦται, ἀλλὰ τὸ ἡμῶν ἀσαφές πως ἐν παλαιᾷ διαθήκῃ ἡ νέα ἐκανῶς σαφηνίζει. Βαπτιζομένου γὰρ ἐν τῷ Ἰορδάνῃ τ κυρίου ἡμῶν ἠκούσθη ἡ φωνὴ τ πατρὸς λέγουσα· οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός· ὁ δὲ υἱὸς ὤφθη ἐν ὕδατι, τὸ δὲ ἅγιον πνεῦμα ἐφανερώθη σωματικῷ εἴδει ὡς περιστερά. ἀλλὰ καὶ ἐν πάντων τ πιστῶν βαπτίσματι τοιοῦτον πρὸς ὅρον ἔθηκεν ὁ Χριστός· βαπτίζετε πάντα τὰ ἔθνη εἰς τὸ ὄνομα τ πατρὸς, ζ τ υἱ, ζ τ ἁγίου πνεύματος. ἐν τῷ κτ Λουκᾶ Εὐαγγελίῳ ὁ ἄγγελος Γαβριὴλ τῇ Μαριὰμ ὡδέπως εἶπε· πνεῦμα ἅγιον ἐπελεύσεται ἐπί σε, ζ δύναμις ὑψίστου ἐπισκιάσει σοι· διὸ ζ τὸ γεννώμενον ἐκ σοῦ ἅγιον, κληθήσεται υἱὸς Θεοῦ. ζ ὁ Παῦλος· ἡ χάρις τ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, ζ ἡ

ἀγάπη

ἀγάπη τ̃ Θεοῦ κ̀ ἡ κοινωνία τ̃ ἁγίου πνεύμα-
τ̃ μ̃ πάντων ὑμῶν. κ̀ ὁ Ἰωάννης· τρεῖς εἰ-
σιν οἱ μαρτυροῦντες ἐν τῷ οὐρανῷ, ὁ πατὴρ, ὁ
λόγ̃, κ̃ τὸ ἅγιον πνεῦμα· κ̀ οὗτοι οἱ τρεῖς ἕν
εἰσι. πληροφορεῖσιν ἡμᾶς πᾶσαι αἱ παρεκτε-
θειμέναι γραφαὶ, ὡς ἐν μιᾷ τ̃ Θεότητ̃
οὐσίᾳ τρεῖς θεωροῦνται ὑποστάσεις, κ̀ ταύτῃ
τῇ διδαχῇ ὑπὲρ πᾶσαν καθάλημψιν σο-
φίας ἔσαν ἀνθρωπίνης, ἐδὲν ἦττον ἐν τῷ πα-
ραυλίκῳ κ̃ τὸ ῥῆμα τ̃ Θεοῦ πεσδύομεν, τῇ
ἐναργεστάτῃ αὐτῆς ἐπίγνωσιν ἅμα ἐ λαβό-
λαισιν ἐν τοῖς ἐπουρανίοις ἐσομένην ἀναμένον-
τες. μ̃ τάδε ἐπινοητέον κ̀ τὰς διαφορμὰς
ταύτης τε κ̀ ἐργασίας τ̃ τριῶν ὑποστάσεων,
τὰς εἰς ἡμᾶς. ὁ μὲν γὰρ πατὴρ ὁ ἡμῶν ποιητὴς
ὀνομάζεται, ἀφ̀ τ̃ αὐτοῦ δυνάμεως, ὁ δὲ υἱὸς
ὁ ἡμῶν σωτὴρ, δι' οὗ μαθ̃ αὐτοῦ, τὸ δὲ ἅγιον
πνεῦμα τὸ ἁγιάζον ἡμᾶς, ἀφ̀ τ̃ ἐνοικήσεως
αὐτοῦ ἐν ταῖς καρδίαις· αὕτη ἡ θεία ἁγίας
τριάδ̃ διδαχὴ ἀεὶ ἐτηρήθη ἐν τῇ ὀρθοδόξῳ
τ̃ Χριστιανῶν ἐκκλησίᾳ ἐκ τ̃ τ̃ ἀποστόλων
χρόνων μέχρι τ̃ νῦν, κ̃ Ἰουδαίων, Μαωμεθιτῶν,
καὶ πάντων τ̃ δυσθεΐστων τ̃ αἱρετικῶν, ἀμέ-
λει Μαρκίωνος, Μανέος, Προξέως, Σαβελ-
λίου, Παύλου τ̃ Σαμοσατέως, Ἀρείου, κ̃ τ̃ ἄλ-
λων τοιούτων βλασφημιῶν, ὧν εὐλόγως οἱ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 17

ἅγιοι πάλαι πάλαι κατεψήφισαν. διόπερ ἀσμένως ἐν ταύτῃ τῇ πραγματείᾳ ἀποδεχόμεθα τάδε τὰ σύμβολα, τὸ τῶν ἀποστόλων δηλαδή, τὸ τὸ ἐν Νικαίᾳ συνόδου, καὶ τὸ ἐν ἁγίοις Ἀθανασίου. ὁμοίως δὲ καὶ τὰ τοῖς ἀρχαίοις πατράσι συμφερῆ τοῖς λεχθεῖσι συναινέσαι.

Γ.

Πιστεύομεν Ἰησοῦν Χριστὸν κατὰ τὴν αὐτοῦ θεότητα Θεοῦ υἱὸν εἶναι μονογενῆ, τουτέστιν οὐσίαν γεγεννῆσθαι, καὶ ποιηθέντα καὶ κτισθέντα (κτίσμα γὰρ ἂν εἴη) ὁμοούσιον τῷ πατρὶ, συναϊδιον, χαρακτῆρα τῆς ὑποστάσεως καὶ ἀπαύγασμα τῆς δόξης αὐτοῦ, καὶ πάντα ἴσα αὐτῷ, υἱὸν Θεοῦ ἀπὸ αἰώνων ἀλλὰ μόνον τοῦτο ἀφ' οὗ τὸ ἀνθρώπινον μετέσχηκεν· ὅπως αὐτὰ αἱ μαρτυρίαι παραγγέλλουσι δηλόσει· ὁ μὲν γὰρ Μωϋσῆς τὸν Θεὸν πεποιηκέναι τὸν κόσμον παραδίδωσι, ὁ δὲ Ἰωάννης, πάντα, λέγει, διὰ τοῦ λόγου (Θεὸς δὲ ὁ λόγος) ἐγένετο. καὶ ὁ ἀπόστολος Θεὸν δι' οὗ τοὺς αἰῶνας ποιῆσαι, καὶ αὖθις, Θεὸν ἐν τῷ υἱῷ τὰ πάντα κτίσαι γέγραφε. ἀνάγκη οὖν τὸν ὀνομαζόμενον Θεὸν, υἱὸν, Ἰησοῦν, Χριστὸν, ὑπάρξαι ἤδη ἀφ' οὗ χρόνου τὰ πάντα δι' αὐτοῦ ἐποιεῖτο. διὸ καὶ ὁ προφήτης μιχαίας, ἔξοδος αὐτοῦ, λέγει, ἀπ' ἀρχῆς, ἐξ ἡμερῶν αἰῶνος,

νῷ. ἐ ὁ ἀπόστολ῾ μήτε ἀρχὴν ἡμερῶν μήτε ζωῆς τέλ῾ ἔχων. ἄρ' ἓν, ὅτός ἐστιν ὁ ἀληθινὸς ἐ αἰώνι῾ θεὸς, ὁ παντοκράτωρ, ὃν προσευχῆς, δεήσεως καὶ λατρείας ἀξιοῦμεν.

Ιά.

Πιστεύομεν προσέτι ἐ ὁμολογοῦμεν ὅτι τὸ ἅγιον Πνεῦμα ἀπ' αἰώνων ὂν πατρὸς ἐ υἱοῦ ἐκπορεύεται, ἀ κλισὸν, ἀλλ' ἐξ ἀμφοτέροιν ἐκπορευτὸν, τὸ τέλειον τῇ τάξιν τ' τελειότος προσώπου, ὁμοούσιον καὶ ὁμοδόξον τῷ πατρὶ ἐ τῷ υἱῷ, ἀληθινὸς τῷ ὄντι ἐ αἰώνι῾ θεὸς καθάπερ ἡμᾶς τὰ ἱερὰ γράμματα διδάσκει.

Ιβ'.

Πιστεύομεν ὅτι ὁ πατὴρ ἀφ' ἑαυτοῦ λόγον τινὰ ἀφ' ἑαυτοῦ υἱὸν τ' ἀρχαῖον ἐ τῇ γῇ ἐ πᾶν ὁ μέγεθος, ὅσον αὐτῷ πυθόκησεν, ἐξ οὐδενὸς ἐποίησε, μεταδιδοὺς ἑκάστῳ τὸ εἶναι, τῇ μορφῇ, τὸ εἶδ῾, ἐ ἀφωρισμένας τάξεις εἰς τὸ τῷ ἑαυτῶν κλίσει ὑποστῆναι. καὶ ὅτι εἰς ἕτ τὰ πάντα φέρει καὶ κυβερνᾷ τῇ αἰωνίῳ αὐτοῦ προνοίᾳ τε ἐ ἀμετρήτῳ δυνάμει, ὅπως τῷ μὲν ἀνθρώπῳ τὰ λοιπὰ ποιήματα, θεῷ δὲ ὁ ἄνθρωπ῾ δουλεύῃ. πρὸς τούτοις καὶ τοὺς ἑαυτοῦ ἀγγέλους ἐποίησεν ἀγαθοὺς τῇ φύσει, εἶναι αὐτοὺς λειτουργικὰ πνεύματα εἰς

ἀφικο-

Δημοσίαν ἀποστελόμενα Δημὲ τὲς ἐκλεκτάς. ὧν οἱ μὴν τ ὑστεροχῆς ἧς ἐνεκλίθησαν ἐκπεπλωκότες αἰωνίῳ φθορᾷ ὑπέπεσον, οἱ δὲ Δημὲ χαίλιος ἦεν ἐπαρτέρεν ἐ τῇ πρωτέρᾳ τάξῃ ἐνέμενον. τὰ μὴν ἐν πνεύμαθα πονηρὰ ἐπὶ τοσοῦτον ἐφθάρη, ὥστε πόλεμον πολεμεῖν ἄπαυστον πρός τε Θεὸν ἐ ἄνθρωπον πάντα φιλόκαλον, τῇ ἐκκλησίᾳ ἐ ἐκάστῳ αὐτῆς μέλει καθ ὑμᾶς μὴν λῃστῶν δίκην ἐπιβουλεύοντα, ἵνα τῇ αὐτῶν πανουργίᾳ πάντα φθορᾷ τε ἐ ὀλέσῃ. ἕ ἕνεκα, Δημὲ τοιούτων πονηρίαν εἰς αἰῶνιον κολάσεως παιδευόμενα, καθημέραν προσδοκῶντα τὰς φοβερὰς ἑαυτῶν ὀδύνας ἐ βασάνους. βδελυττόμεθα ἓν τοῖς τ Σαδδουκαίων ταλάντοις, μὴ λεγόντων ἀγγέλους εἶναι μήτε πνεύματα, ἐ τ Μανιχαίων φλυαρούντων τὸ ἐξ ἑαυτῶν Δημβόλους πεφυκέναι, φύσει ἀλλὰ μὴ φθορᾷ πονηροὺς ὄντας.

Ιγ'.

Πιστεύομεν τὸν Θεὸν τὸν πανάγαθον ὅσα ἐποίησε μηδαμῶς τ' αὐτομάτῳ ἡ τύχῃ ἀφεῖναι, μᾶλλον δὲ ἅπαντα κυβερνᾶν τὸ πᾶν ἐ διοικεῖν κατ' ἄρχοντα θέλημα αὐτοῦ, ὡς μηδὲν ἂν τῷ κόσμῳ συμβαίνειν παρὰ τ αὐτοῦ Δημάξεως. τοῖν ἐκ ἔνοχος ὁ Θεὸς ἐστι τῇ ἀδικίᾳ οὐδὲ αἰτιατὸς τ πραττομένων κακῶν. ἐπὶ τοσοῦτον

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 17

σθαι γὰρ δυνάμεθα τοσέχθρα ἐξαθωσιώτη ἀπε-
ειλήπτα, ὥστε ἐ διαβόλος ἐ ἀσεβῶν ἀνθρώπων
τὴν αὐτῶν ψδομονίαν ἀπεργαζομένων,
εὖ μάλα ἐ δικαίως αὐτῷ τὸ ἔργον ἀφαίρε-
θαι ἐ συντελεῖ. ἐ τὰ μὲν ἔργα αὐτῷ ἀ-
νεξέπαστα ὄντα τῇ ἀνθρωπίνῃ λόγῳ ὑ τοῦ ἔρ-
γου ἀπειλοῦν πεφύκομεν, ἀλλὰ σεβάζομεν
τοσοκωῦντες μὴ πάσης ταπεινοφροσύνης
τε ἐ σύντροπῆς τὰ ἀγνοήματα μὴ ἡμῖν ὅσια
δὲ ἐ δίκαια κρίματα ὑ θεῦ, στέργοντες τῷ
υἱοῦ Χριστῷ μαθητεύεσθαι ἢ μανθάνειν ὅσα
ἐν ἁγίῳ αὐτῷ ῥήματι δεδηλωκὼς ὑπάρχῃ,
τύτους τοὺς ὅρους μὴ ψδαφοσαίνοντες. οὕτω ἡ
διδαχὴ ἀνέκφραστον ἡμῖν παραμυθίαν χορη-
γεῖ. μανθάνομεν γὰρ ἐντεῦθεν ὡς ὐδὲν ὅλως
ἡμῖν συμβαίνῃ αὐθαιρέτως, τἀναντίον δὲ τὰ
πάντα ἐκ βουλῆς ὑ φιλανθρώπου ἡμῶν
πατρὸς ὑ ἐν οὐρανοῖς, ὅσπερ ἀχρυπνεῖ ὑπὲρ
ἡμῶν μὴ φρονλίδος πατρικῆς, ἐ ὅσα ἐποίη-
σεν ὅτω πεπίστευκε τῇ ἑαυτοῦ δυνάμει, ὥστε οὔτε
ὑ πατρὸς ἡμῶν ὐδὲ τρίχα ἀπὸ τῆς κεφαλῆς
ἡμῶν πεφυρῤῥύσθαι, ἐπειδήπερ πᾶσαι ἠριθμη-
μέναι εἰσὶν, ὐδὲ ὀρνιθίδιον πεσεῖν ἐπὶ τὴν
γῆν ἄνευ τοῦ πατρὸς ἡμῶν ἐ τέλος ἀνενδοιάστως ἐπαναπαυόμεθα,
πεπεισμένοι ὅτι ἐ διαβόλος ἐ πάντας πο-
λεμίους ἡμῶν χαλιναγωγεῖ σὺν ἐξὸν αὐτῷ
ἀδικεῖν

ἀδικεῖν ἡμᾶς ἐδένα τρόπον χωρὶς αὐτῦ εὐδοκίας ἢ συγχωρήσεως. καὶ ταῦτα ἀπολεγόμενα τὴν βδελυρὰν τ' ἐπικυρείων ὑπόληψιν, ἀμαυρούμενα τ' Θεὸν ἐδενὸς φθόνοιαν ποιούμενον ἐᾶν ἀβλαβῶς τε καὶ ἀνημελῶς τὰ πάντα γίνεσθαι.

Ιδ'.

Πιστεύομεν ὅτι ὁ θεὸς τ' ἄνθρωπον ἐποίησεν ἐκ πηλῦ τ' γῆς, & ἐτύπωσεν αὐτὸν καθ' εἰκόνα αὐτῦ ἀγαθὸν, δίκαιον, ἅγιον, ἢ δυνατὸν ἐν πᾶσιν αὐτοτελῶς ἑαυτὸν τῷ Θεῷ βουλήμασι ἁρμόζειν. τοῦτο ἐνόμιζον ὧν οὐκ ἐπέγνω ἐδὲ τ' ἑαυτῦ ὑποστροχῆς περιόπτικεν, ἀλλὰ ἑαυτὸν ἑκουσίως τῇ ἁμαρτίᾳ ἢ καθάρᾳ ὑπέβαλε, τῷ & ἀμβολυρήμασι ὑποσέχων. ὧν γὰρ ἐλεήθη ἐν τοῦτο τ' ζωῆς ὑπερβεβηκὼς ἢ δι' ἁμαρτίας ὁλοχερῆ αὐτῦ ζωῇ ἀπέῤῥωγε, & ἀφ' τε-το θανάτῳ ἑαυτὸν σωμάτικε ἅμα ἢ πνευματικε ἔνοχα κατέστη, & ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτῦ ἀσεβὴς, διεστραμμένος & διεφθαρμένος ὧν τὰ ὑπέλαμπε αὐτῦ χαρίσματα ὧν ἠξιώθη ὑπὸ Θεῦ ἁπαξαπλῶς ἀποβέβληκε, ὡς ἐδὲν ἄλλο αὐτῷ ὑπόλοιπον εἶναι εἰ μὴ σμικρά μὲν τέτων (ὡς εἰπεῖν) ἴχνη, ἱκανὰ δὲ ἀναπολόγητον αὐτὸν καθεστῆσαι, ἐπεὶ καὶ τὸ φῶς τὸ ἐν ἡμῖν πρὸς τὸ σκοτεινὸν μετέπεσε,

λεγό-

λεγέσης τ̃ γραφῆς· τὸ φῶς ἐν τῇ σκολιᾷ φαί-
νῃ κ̀ ἡ σκολιὰ αὐτὸ ὐ κατέλαβεν. ἔνθα ὁ ἅγιος
Ἰωάννης σκολίαν καλεῖ τὰς ἀνθρώπους. ὅ ἕνεκα
ἀπορρίπτομαι ὁπαιῶν ὡς ὃ ἐν ἀνθρώποις
αὐτεξουσίως τούτων ἀνθίστροφον διδάσκει), πε-
πεισμένοι ὅτι τὸ νομιζόμενον ἐν ἀνθρώπῳ ἐκού-
σιον τῇ ἁμαρτίᾳ ὁλοσύχνον. ὁ γὰ δικαίαν
ἄνθρωπ@ λαμβάνειν ὁδὸν ἐὰν μὴ ἢ δεδομέ-
νον αὐτῷ ἐκ τ̃ ὁράνω̃. ἐπεὶ τίς καυχήσεται ἂν
ὡς ἀφ' ἑαυτ̃ ἱκανὸς ὢν ἀποτελεῖνι τ̃ ὄντως
καλῶν, ἀλλ' ὁ θς τ̃ Χριστ̃ ὁδὸς δικαίαν ἐλ-
θεῖν πρός με ἐὰν μὴ ὁ πατὴρ ὁ πέμψας με
ἑλκύσῃ αὐτόν; τίς ἄρα τὴν ἑαυτ̃ βούλησιν προ-
βιβάσεται ἂν συνοῦσαν ὡς τὸ φρόνημα τ̃ σαρκὸς
ἔχθρα εἰς Θεόν; τίς δὲ αὐτ̃ πρὸς ἀληθινοίας
θλιμήσεται ἂν ῥῆξαι φωνὴν σωτηρίζων ὡς ὁ ψυ-
χικὸς ἄνθρωπ@ ὁ δέχεται τὰ τ̃ πνεύματος
τ̃ Θεοῦ; ὁ σωτὴρ, πῶς ποτε ἕνα τινὰ λογισ-
μὸν προσήσεται ἂν, τ̃ εἰδότων ὅτι οὐχ' ἱκανοί
ἐσμεν ἀφ' ἑαυτῶν λογίσασθαί τι ὡς ἐξ ἑαυτῶν
ἀλλ' ἡ ἱκανότης ἡμῶν ἐκ τ̃ Θεοῦ; ἄρα γε τὸ
λεχθὲν τῷ ἀποστόλῳ κύριον ἔσω· ὅτι ὁ Θεός ἐστιν
ὁ ἐνεργῶν ἐν ἡμῖν καὶ τὸ θέλειν καὶ τὸ ἐνεργεῖν
ὑπὲρ τ̃ εὐδοκίας. οὐδὲ γὰ νοῦς, οὐδὲ θέλημα οὐ-
δὲν τῷ Θείῳ θελήματι ἁρμόζει μὴ ὑπὸ τ̃
Χριστ̃ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ἀπεργαστμένον. ὡς αὐ-

τὸς

τὸς εἶπεν· ὅτι χωρὶς ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν.

Ιέ.

Πιστεύομεν ὅτι ἀφ' ἑνὸς ἀνθρώπου ὃ Ἀδὰμ τὸ ἔμφυτον φαῦλον διῆλθεν εἰς πᾶσαν γενεὰν τῶν ἀνθρώπων, ἀφθορίᾳ ὄντων ὅλης τῆς φύσεως, ἤτοι κακίᾳ κληρονομικῇ ἢ ἐν τοῖς βρέφη ἐν τῇ κοιλίᾳ τῆς μητρὸς ἐμιάνθη, βλαστάνουσιν ἐν ἀνθρώπῳ, ἀσεβερίζα, παντοῖα ἁμαρτήματα. διὰ ἕνεκα, ὅτω δυσμενὴς ἐβουλεύσατο ὥστε ἀκαθαίρετον εἶναι τοῖς τὸ καθεστηκὸς κακοῖς κακοῖς ὅλῳ τῷ ἀνθρωπίνῳ γένει. ὅτε δὴ ἀφ' βαπτίσματος ἀφανίζεται ἐς τὸ παντὸς ἀμελιζόμενον, ἀλλὰ συνεχεῖς οἷον λύπην παντὸς ἀλίας πηγῆς ῥύακας ἀναδοῦναι. τοῦτο ὅτι τοῖς ἁγίοις τοῦ Θεοῦ εἰς καθάρσιον οὐ λογίζεται, ἀλλὰ δι' αὐτοῦ τοῦτο χάριν εὐαγγελικὴν ἀφιεῖ. οὐ μόνον ἵνα ἐν αὐτῷ ῥοιζυμῶσιν, ἀλλ' ἵνα τὸ τοιοῦτον ἀποθάνεσθαι τοῦ παντὸς φθορᾶς συχνότερον τοὺς πιστεύοντας στενοχωρῇ τὴν ἐπιθυμίαν ἔχοντας εἰς τὸ ῥύεσθαι ἐκ τοῦ σώματος τοῦ θανάτου τούτου. καὶ πάντως ἀποδεχόμεθα τοῦ τῶν Πελαγιανῶν τοῦτον ἀφανίζοντων τοιοῦτον τοῦ μοχθηρίαν οὐκ ἄλλοθεν ἢ ἐκ παντὸς μιμήσεως γίγνεσθαι.

Ις'.

Πιστεύομεν ὅτι Θεὸς πεπλασμένον οὐδὲ καὶ παντὸς φ-

ωζ φθαρέντ@ τῆς γλυκείας Ἀδὰμ διὰ παραβάσεως, φανερὸν ἐποίησεν ὁποῖ@ ἰῶ, ἀποδεικνύμεν@ ἑαυτὸν ἐλεήμονα ἅμα κ δίκαιον. ἐλεήμονα μὲν ἐν τῷ ῥῦσαι αὐτὸν ἐκ ταύτης τ ἀπωλείας ὅσους ἐν αἰωνίῳ αὐτοῦ κ ἀμεταβλήτῳ βουλῇ τῇ αὐτοῦ χάριτι μόνον χωρὶς λόγου ἔργων ἐν τῷ κυρίῳ ἡμῶν Ιησοῦ Χριστῷ ἐξέλεξε· δίκαιον δὲ ἐν τῷ ἐᾶν αὐτὸν τοὺς λοιποὺς ἐν τῇ αὐτῶν παραπτώσει κ ἀπωλείᾳ ἧς ἑαυτοῖς αἴτιοί εἰσι.

ΙΖ'.

Πιστεύομεν ὡς ὁ παναγαθ@ ἡμῶν Θεὸς διὰ τὴν μακροθυμίαν ἑαυτοῦ σοφίας κ χρηστότητος, θεωρῶν τ ἄνθρωπον ὡς εἰς σωματικὴν ἅμα κ πνευματικὴν θάνατον ἑαυτὸν παραπεπτωκότα κ ὁλοχερεῖ ἀπωλείᾳ παραπεσόντα, ἐπιστεύσατε ζητῶν αὐτὸν μὴ τρόμῳ φεύγοντα, κ πικρακάλησεν αὐτὸν ἐπαγγελλόμενος δώσειν αὐτῷ τ ἴδιον υἱὸν γινώμενον ἐκ γυναικὸς ἵνα σώσῃ μὲν αὐτὸν, τρίψῃ δὲ ὄφι@ τὴν κεφαλήν.

Ιη'.

Προσομολογοῦμεν ἓν ὡς ὁ Θεὸς τὰς ἐπαγγελίας ἃς παρεπήγγειλε τοῖς πατράσι διὰ στόματος τ ἁγίων αὐτοῦ προφητῶν, ἐκύρωσεν, ἐξαποστείλων τ υἱὸν αὐτοῦ, τ ἴδιον ἀίδιον κ μονογενῆ, ὅτε ἦλθεν ὁ πλήρωμ@ ὑφ' ἑαυτὸν

λόγ@.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 17

χρόν☉. ὃς μορφὴν δέλε ἔλαβε, ☈ ἐν ὁμοιώ-
ματι ἀνθρώπων γένεν, ἐπιλαμβάνων τῷ ὄντι
ἀληθινῆς ἀνθρώπε φύσεως ἀντὶ αὐτῆς
ἀθενείας χωρὶς ἁμαρτίας, συλληφθεὶς ἐν
γαστρὶ τ μακαρίας παρθένε Μαριὰμ ἐκ
δωνάμεως πνεύματ☉ ἁγίε ἀλλὰ μὴ ἐξ ἀν-
δρικῆς σπορᾶς. ἔδε μόνον τὴν ἀνθρωπίνην
εἴληφε φύσιν τὸ κ̄ς σῶμα, ἀλλὰ καὶ ἀληθι-
νὴν ἀνθρώπε ψυχὴν ὅπως εἴη γνήσι☉ ἄν-
θρωπ☉. ἐπεὶ γὰρ καὶ ἡ ψυχὴ τῆς παναγίας
κατελίπεσεν ἀλλ' ἔ μόνον τὸ σῶμα, σαφῶς
ἐπάναγκες ἐκ τ ἀμφω μέλλοντα σώζειν καὶ
ἀμφοτέρων ἐπιλαβέσθαι. ἔρχεται ἡμεῖς, κ̄ς τ
ἀναβαπτισῶν αἱρέσεως ἀρνουμένων ἀνθρωπίνη
σαρκὶ τ Χριστὸν κενωνεῖν ἀνθομολογούμεθα
κενωνηκέναι τ Χριστὸν σαρκὸς τ παντοίων,
καρπὸν ὄντα τ ὀσφύ☉ Δαβὶδ τὸ κ̄ς σάρκα,
χυόμενον ἐκ σπέρματ☉ Δαβὶδ κ̄ς σάρκα,
τ καρπὸν τ κοιλίας Μαριὰμ, χυώμενον ἐκ
γυναικὸς, βλαστὸν ἐκ Δαβὶδ, ῥάβδον ἐκ τ ῥί-
ζης Ιεσσαί, ὃς ἐξ Ιούδα ἀνατέτηλκεν, ἐξ Ιου-
δαίων τὸ κ̄ς σάρκα, ἐκ σπέρματος Ἀβραάμ,
σπέρματος γὰρ Ἀβραὰμ ἐπείληφε, ☈ κ̄ς πάν-
τα τοῖς ἀδελφοῖς ὡμοιώθη χωρὶς ἁμαρτίας.
ὃν τρόπον ἐστὶν ὁ ἡμέτερ☉ Ἐμμανουὴλ, ὅ ἐστι
μεθερμηνευόμενον μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός.

Ιθ'. Πι-

ΙΘ'.

Πιςδύομεν ὅτι ἀφ' ἧσδε τ' συλλήψεως ἡ ἁγ ἡμᾶς ὑπόστασις ἀδιαιρέτως τῇ ἀνθρωπίνῃ φύσει ἑνώθη καὶ ἐξούχθη, ὥστε μηδαμῶς εἶναι μὴν ἄτε δύο υἱὸς Θεὸς ἄτε δύο ὑποστάσεις, δύο δὲ φύσεις ἐν μιᾷ ὑποστάσει ἡνωμένας, ἀντεχομένης μέντοι ἑκατέρας φύσεως τ' οἰκείων ἰδιωμάτων. ὃν τρόπον οὖν τὸ Θεῖον ἄκλινον ἐς τὸ ἀνθρώπινον οὐκ ἀφίσταται, μήτε δρόμου ἡμερῶν μήτε ζωῆς τέλος ἔχον, πληροῦν τ' οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν, ὥστε μηδὲ τὸ ἀνθρώπινον ἀπέσαλε τὰ οἰκεῖα, ἀλλὰ θεοκινόν τι, δρόμου ἡμερῶν ἔχον, ἀθεσμάτου καὶ ἀδιήγητον τὴν φύσιν, καὶ ὥστε ὅλον εἰπεῖν, ἀντεχόμενον ὅσων ἀληθινὸν σῶμα κοινωνεῖ, ἁμαρτίᾳ. ἐγὼ δὲ ἀναστάσεως αὐτῷ, μεταδοὺς τῇ φύσει τὴν ἀθανασίαν, ὅμως καὶ ἐς ἀνθρώπινα τ' ἀληθῆ μεταβέβληκε, ἐπεὶ καὶ ἡμῶν ἡ ἀνάστασις ἐς σωτηρίαν ἐν τῇ κυριακῇ σώματι ἀληθείᾳ κρέμαντιν. τοιγαροῦν αἱ δύο φύσεις οὕτω ἡνωμέναι, εἰσὶ μίαν ὑπόστασιν ἀποτελέμεναι ὡς μήτε δι' αὐτῷ τὸν τελευτὸν ἀφιρηθῆναι. ὁ γὰρ ἐκ χθονὸς πατρὸς ὡδαπτέθηκεν ὄντως ἰῶν τ' ἀνθρώπινον πνεῦμα ἐν σώματι ἀφεθὲν, ζωοχθὲν μεταξὺ ἀναλείπτως ἐν Θεότητι σαρκὶ ἄλλως τε καὶ ὅταν εἰς τάφον ἐτέθη.

καὶ

καὶ ἡ μὲν θλῖψις ἐκ ἔπαυσεν αὐτὴν συμπάσχουσα ὡς καὶ συμφορᾶς ἡλικίας συμπῆρχεν, ἑαυτῆς δὲ δι' ὀλίγα ὡστε ἀπέκρυψε τὴν σύνεσιν. Διὸ τοῦτο ὁμολογοῦμεν αὐτὸν ἀληθῆ μὲν εἶναι Θεὸν, ἀληθῆ δὲ καὶ ἄνθρωπον. Θεὸν μὲν ἵνα τῇ αὐτοῦ δυνάμει τὸν θάνατον νικήσῃ, ἄνθρωπον δὲ ἵνα οἷός τε ὢν ἀποθανεῖν ὑπὲρ ἡμῶν ἐν τῇ σαρκὶ τὸ ἀθανάτου αὐτοῦ.

Κ'.

Πιστεύομεν τὸν Θεὸν πλούσιον ὄντα ἐν ἐλέει ἅμα καὶ δικαιοσύνῃ πέμψαι ἑαυτοῦ τὸν υἱὸν ἵνα συσταλέντα τὴν φύσιν τὴν συναμαρτήκυιαν, ποιήσῃ ἐν ἐκείνῃ πρωτεῖαν τῆς παρανομίας ἀνθρώπου δι' αὐτοῦ τὸ πάθος καὶ τὴν ἔμβιον πολιτείαν. καὶ τὸ μὲν ἀπόρριπτον ἑαυτοῦ ἐν τῷ ἰδίῳ αὐτοῦ ἀπεδέξεν ὁ Θεὸς φορτίζων αὐτὸν φορτίον δυσβάστακτον τῶν ἡμετέρων παραπτωμάτων. τὸ ἔμπαλιν δὲ ἐξέχυσεν ἑαυτοῦ τὸ εὔσπλαγχνον καὶ φιλάνθρωπον ἐφ' ἡμᾶς ἐφθάστας ὄντας καὶ ἐνόχους τῷ κατακρίματι δεδικαίωκεν ὑπὲρ ἡμῶν τοῦ αὐτοῦ μονογενῆ εἰς θάνατον διὰ τὴν πολλὴν ἀγάπην αὐτοῦ ἣν ἠγάπησεν ἡμᾶς, καὶ ἠγειρεν αὐτὸν διὰ τὴν δικαίωσιν ἡμῶν, εἰς τὸ ἔχειν ἡμᾶς δι' αὐτοῦ ἀθανασίαν καὶ ζωὴν αἰώνιον.

Κα'. Πι-

Κα'.

Πιστεύομεν ὅτι Ἰησοῦς ὁ Χριστὸς μετ' ὁρκωμοσίας ἀρχιερεύς ἐστιν εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ, ὃς γέγονε ἡμῶν τῷ πατρὶ ἀπεκύησε καθὼς τὴν Δίκλω ἵνα ἐξιλάσηται αὐτοῦ τὴν ὀργὴν ὁλοχερεῖ ἀπολίσῃ, θύων ἑαυτὸν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τοῦ σταυροῦ, καὶ σπένδων τὸ τίμιον ἑαυτοῦ αἷμα εἰς καθαρισμὸν τῶν ἡμετέρων ἁμαρτιῶν. καθὼς προεφήτευσαν οἱ προφῆται· γέγραπται γὰρ· ὅτι παιδεία εἰρήνης ἡμῶν ἐφ' ἡμᾶς τοῦ Θεοῦ, καὶ ὅτι τῷ μώλωπι αὐτοῦ ἡμεῖς ἰάθημεν. ὅτι ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη, καὶ μετ' ἀνόμων, οἱονεὶ συμπαρανενομηκὼς, ἐλογίσθη. καθαδικασθεὶς μὲν δικαιωθεὶς δὲ ὑπὸ Πιλάτου. σαφῶς ἴσμεν ὃν ἠθέλησε τότε ἀπέκτεινε, καὶ ἔπαθε δίκαιος ὑπὲρ ἀδίκων ἔντε τῷ σώματι καὶ ἐν τῇ ψυχῇ. ὥστε αἰωνόμενον αὐτὸν τῆς φοβερᾶς κολάσεως ἧς ἡμεῖς ἄξιοι ἦμεν, ὥστε ἱδρῶσαι θρόμβους αἵματος καταῤῥῶσαι, καὶ φωνῆσαι φωνῇ μεγάλῃ· ὁ Θεὸς ὁ Θεός μου ἵνα τί ἐγκατέλιπες με; ἔπαθε δὲ τὰ πάντα εἰς ἄφεσιν τῶν ἡμετέρων ἁμαρτιῶν. διὸ λέγομεν σὺν τῷ σοφῷ Παύλῳ, ὅτι οὐ κρίνομεν τι εἰδέναι εἰ μὴ Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ τοῦτον ἐσταυρωμένον. καυχώμεθα τὰ πάντα σκύβαλα εἶναι διὰ τὸ ὑπερέχον

χν τ γνώσεως Χριστ̃ τ κυρίυ ἡμῶν. ἐν οἷς
πραύμασιν αὐτ̃ παντέλειαν ὡς ἁφάκλησιν εὑ-
ρίσκοντες ἐ μὴ δεόμενοι τ μέσον ἄλλο ζητῆ-
σαι ἤτι πολάσεθαι τῆς ἡμῶν πρὸς Θεὸν κα-
ταλλαγῆς, παρεκτὸς μιᾶς προσφορᾶς ἣ τε-
λειῶται εἰς τὸ διηνεκὲς τοὺς ἁγιαζομένους. τύ-
τ χάριν ἐ δι' ἀγγέλυ ὠνομάθη Ἰησ̃ς τ-
τέστι σωτὴρ, αὐτὸς γὰρ ἔμελλε σώσειν τ λαὸν
αὐτ̃ ἀπὸ τ ἁμαρτιῶν αὐτῶν.

Κβ'.

Πιστὸς ὁ λόγος ὅτι πρὸς νημερτῆ τ̃δε τ μυ-
στηρίυ τ μεγάλυ ἐπίγνωσιν, τὸ ταῖς ἡμῶν
καρδίαις ἐνοικ̃ν ἅγιον πνεῦμα δίδωσιν ἡμῖν
τὴν πίστιν τὴν ἀληθινὴν, τὴν τ Ἰησ̃ Χρι-
στ̃ καὶ τελείας αὐτ̃ ἀπολύσεως ἀπτομένην,
ἐξιδιοποιυμένην αὐτὸν ἡμῖν, καὶ ἔξω αὐτ̃ ἐ-
δοτὸν διώκυσιν. δυοῖν γὰρ θάτερον ἀναγκη,
ἢ τῷ Ἰησ̃ Χριστῷ ἐ πάντα τ πρὸς τὴν ἡμῶν
σωτηρίαν ἀναγκαίων ἐνυπάρχειν, ἢ ἐνόντων
αὐτῷ τ πάντων, τὸν τ σωτῆρα τόνδε ἀληθι-
νῇ πίστει κεκτημένους τ παντελ̃ ἐν αὐτῷ τυγ-
χάνειν σωτηρίας. τὸ δὲ ἐφ' ἑκανὸν εἶναι τ Χρι-
στὸν ἀλλὰ πολόνων προσδεῖν ἡμῖν, ἐκβολὴ φι-
λίαν βλασφημία, ἡμιστύχ γὰρ, ὡς εἰπεῖν,
τ σωτῆρα. διόπερ καλῶς μετὰ Παύλυ λε-
γόμεθα πίστει μόνον δικαιοῦθαι ἡμᾶς,

ἤτοι

ἤγει πίστις χωρὶς ἔργων. οἱ μὲν γὰρ λαμβάνοντες τὸ δικαίωμα ἡμῶν, κυρίως εἰπεῖν, εἶναι τῶν πίστιν, ὄργανον ὄντων μόνον τῆς πρὸς τὸν Χριστὸν τὴν δικαιοσύνην ἡμῶν· ὁ δὲ Ἰησοῦς Χριστὸς λογίζων ἡμῖν τὴν ὁλοχερῆ αὐτοῦ ἀξίαν καὶ πάντα τὰ ὑπὲρ ἡμῶν αὐτῷ τετελεσμένα ἁγιάσματα ἐγχύτη ἡμῖν δικαιοσύνη, ἡ δὲ πίστις ὄργανόν ἐστι συνέχον ἡμᾶς μετ' αὐτοῦ εἰς κοινωνίαν πάντων τῶν ἑαυτοῦ, ἃ καὶ ἡμῖν ἐξιδίωμα ἐξαρκέντως ἐκποιεῖ εἰς τὸ ἀπολύεσθαι ἡμᾶς τῶν παρανομημάτων.

Κγ'.

Πιστεύομεν τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν ἐπὶ τῇ ἀφέσει τῶν ἡμετέρων ἁμαρτιῶν εἶναι τῇ εἰς Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ ἐπὶ τούτῳ κεῖσθαι τὴν δικαιοσύνην ἡμῶν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, καθὼς οἱ ἐν ἁγίοις Δαβὶδ καὶ Παῦλος ἐπεφήναντο, λέγοντες· τὸν μακαρισμὸν τοῦ ἀνθρώπου ᾧ ὁ Θεὸς λογίζεται δικαιοσύνην χωρὶς ἔργων. καὶ αὖθις ὁ ἀπόστολος· δικαιούμενοι δωρεὰν τῇ αὐτοῦ χάριτι διὰ τῆς ἀπολυτρώσεως τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. ἀκίνητον ἄρα τοῦτο τὸ θεμέλιον διαφυλάττομεν, πᾶσαν τῷ Θεῷ τὴν δόξαν νέμοντες, ἡμᾶς δὲ ἐξουδενοῦμεν, ἀκριβῶς αἰσθανόμενοι τοῦ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 17

ωδὲ ἑαυτὸς ἀσθενείας. μηδαμῶς τε ἐν ἡ-
μῖν ἢ τῇ ἡμετέρᾳ ἀξίᾳ καυχώμεθα, τῇ
δ' Χριστῦ τὸ ἐσαύρωμβύ ὑπακοῇ μόνον
ἐπαναπαυόμβροι. αὕτη μὲν ἡμετέρα γίνεται
ὅταν πις δύομβρ εἰς αὐτὸν, ἐκανῶς δὲ καλύπ-
τῃ πάντα τὰ καθ' ἡμᾶς ωλημμελήμαθα, καὶ
τὰς σκωλδήσας ἡμῶν παύῃ φόδος καὶ ἐκωλή-
ξεως, ἵνα ωροσερχώμεθα μετὰ παῤῥησίας τῷ
Θεῷ, μηδὲ ὁμοιώμεθα τῷ ωροδότῃ
Ἀδὰμ, ὃς μετὰ τὸ ἁμαρτῆσαι φεύγων ἐπεχείρει σκε-
πάζειν ἑαυτὸν φύλλοις συκῆς. ἀλλὰ γὰρ ἐάν
ποτε τῷ Θεῷ ωρὸς τὴν δίκην μέλλωμβρ
ἀπαντᾶν καὶ ἐλάχιστον πεποιήκοτες ἐφ' ἑαυτῖς
ἢ πᾶν κλίσμα ἕτερον, ὅσον οὐδέπω ἀναθλιώ-
σαι μέλλομβρ καθ' ἡμῶν. τοιγάρτοι λεκτέον ἐκά-
στῳ ἡμῶν σὺν τῷ Δαβὶδ· κύριε μὴ ἐισέλθῃς
εἰς κρίσιν μετὰ τῦ δέλου σε, ὅτι ἐ δικαιωθήσε-
ται ἐνώπιόν σε πᾶς ζῶν.

Κθ'.

Πις δύομεν τοίνυν τῇ πίσει τῇ ἀλη-
θινῇ δι' ἀκοῆς τῦ Θεῖε ῥήματος καὶ ἐνερ-
γείας τῦ ἁγίε πνεύματος ἐνεργεμένης
τῷ ἀνθρώπῳ γεννᾷν αὐτὸν ἄνωθεν ἐκ ἀνα-
γεῦν εἰς καινὸν ἄνθρωπον, ζωοποιῆσαι αὐτὸν
ἐς καινότητα ζωῆς, ἐκ δελείας τ' ἁμαρτιῶν
αὐτὸν ῥυομένην. ἐκεῖνο τοσῦτον ἀπέχει τῦ τοι-

τῦ

ἀλλὰ ἑαυτὸς ἀσθενείας. μηδαμῶς τε ἐν ἡμῖν ἢ τῇ ἡμετέρᾳ ἀξίᾳ καυχώμεθα, τῇ δ' Χριστοῦ τοῦ ἐσωματωμένου ἐπαναπαυόμθα. αὕτη μὲν ἡμετέρα γίνεται ὅταν πιστεύομεν εἰς αὐτὸν, ἀκωλύτῳ πάντα τὰ καθ' ἡμᾶς ὠλημμελήμαθα, καὶ τὰς στυγνότητας ἡμῶν παύῃ φόβος καὶ ἀκωλύξεως, ἵνα προσερχώμεθα μετὰ παῤῥησίας τῷ Θεῷ, μηδὲ ὁμοιώμεθα τῷ προπετεστάτῳ Ἀδὰμ, ὃς μετὰ τὸ φυγὼν ἐπεχείρει σκεπάζειν ἑαυτὸν φύλλοις συκῆς. ἀλλὰ γὰρ ἐάν ποτε τῷ Θεῷ προς τὸν νόμον μέλλωμεν ἀναπολᾶν καὶν ἐλάχιστον πεποιῆσθαι ἐφ' ἑαυτοῖς ἢ πᾶν κλίσμα ἕτερον, ὅσον δέπω αὖ ἀθλιώτατοι καταπεσοῦμεν. τοιγάρτοι λεκτέον ἐκάστῳ ἡμῶν σὺν τῷ Δαβὶδ· κύριε μὴ εἰσέλθῃς εἰς κρίσιν μετὰ τοῦ δούλου σου, ὅτι οὐ δικαιωθήσεται ἐνώπιόν σου πᾶς ζῶν.

Κδ'.

Πιστεύομεν τούτῳ τῷ πίστει τῷ ἀληθινῷ δι' ἀκοῆς τοῦ Θείου ῥήματος καὶ ἐνεργείας τοῦ ἁγίου πνεύματος, ἐνεργουμένῳ τῷ ἀνθρώπῳ γεννᾶν αὐτὸν ἄνωθεν ἐκ παλαιοῦ εἰς καινὸν ἄνθρωπον, ζωοποιοῦσαν αὐτὸν

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 17

ἐς καινότητα ζωῆς, & ἐκ δουλείας τ̃ ἁμαρτιῶν
αὐτὸν ῥυομένου. ὑπὲρ τοσοῦτον ἀπέχει τούτου τ̃ πίστιν τὴν δικαιοῦσαν ψυχὴν ἀνθρώπου ἤτοι ἀποστέφειν τ̃ ἀγωνοθέτης, ὡς τὸ ναυάγιον χωρὶς ἐλπίδος σῴζεσθαι δέ ποτε τ̃ καλοκαγαθίας ἀνθέξεσθαι ἕνεκα θεοῦ, ἀλλὰ τ̃ μὴ τ̃ ἰδίου συμφέροντος ἐπιμελούμενον, τ̃ τὸ καθ' ἑκάστημα φοβούμενον. & ἀδυνάτου παντελῶς τὴν ἀγίαν πίστιν ἐκείνου ἐν ἀνθρώπῳ χολάζειν (ἡ γὰρ πίστεως ματαίας & νεκρᾶς ὁ λόγος, ἀλλὰ δεῖ τ ἐν ταῖς γραφαῖς λεγομένης δι' ἀγάπης ἐνεργεῖσθαι) ἡ & ὥσπερ τ̃ ἄνθρωπον ἐπ' ἄσκησιν τ̃ ἔργων ὧν ὁ θεὸς ἐν τῷ αὐτοῦ λόγῳ ἐνετείλατο. ἢ ταῦτα μὲν τὰ ἔργα ἐξ ὑγιαινούσης ῥίζας τ̃ πίστεως βλαστάνοντα καλὰ ἢ τῷ θεῷ ἀρέσκοντα ὑπάρχει, ἀλλὰ τὸ ἀγιάζεσθαι αὐτὰ τῇ αὐτοῦ χάριτι, τοῦτο ἐς τὸ δικαιοῦν ἡμᾶς ῥοπὴν ἐν ἔχει, πίστει γὰρ ἐς Χριστὸν δικαιούμεθα, ἢ τοῦτο μηδὲ πεφύκαμεν τι ἀγαθόν, ἐπεὶ οὕτως ἀγαθόν τι εἶναι χωρὶς πίστεως ἀνύσαιτο, ὥσπερ καλὸς ὁ καρπὸς εἶναι δύναται πρὶν ἂν καλὸν τὸ δένδρον γένηται. τὸ καλὸν μὲν οὖν ἀπεργαζόμεθα, ἀλλ' οὐκ ἐμοῦ ἕνεκα & τ̃ ἀμοιβῆς ἀξίως ἔσται (τίς γὰρ ἡμῶν ἡ ἀξία;) ἀλλ' ὅτε ἀνθ' ὧν κατορθοῦμεν ἡμεῖς τῷ θεῷ ὀφείλεται ἐστὶν ἀλλ' οὐχ' ἡμῖν ὁ θεὸς,

ὁ Θεὸς, ὅτ᾽ γάρ ἐστιν ὁ ἐνεργῶν ἐν ἡμῖν καὶ τὸ θέλειν καὶ τὸ ἐνεργεῖν. ὑπὲρ τ᾽ εὐδοκίας. παρατηρητέον ἄρα τὸ γεγραμμένον· ὅταν ποιήσητε πάντα τὰ διαταχθέντα ἡμῖν, λέγετε ὅτι δοῦλοι ἀχρεῖοί ἐσμεν, ὃ ὀφείλομεν ποιῆσαι πεποιήκαμεν. οὐμὲν ἀλλ᾽ οὐκ ἀρνούμεθα ταῖς ἀγαθουργίαις μισθὸν ἀποδώσειν τ᾽ Θεὸν, δωρεὰν δὲ καὶ μὴ χάριν τοῦτον τ᾽ μισθὸν διδόναι αὐτὸν ἀποφαίνομεν, σεφανοῦσθαι ἐν ἡμῖν τὰ ἑαυτοῦ δωρήματα. τὸ λοιπὸν, εἴτι καλὸν δρῶμεν οὐδαμῶς ἐπ᾽ αὐτὸ θεμελιῶμεν τὴν σωτηρίαν ἡμῶν, ὅτι οὐδὲν τ᾽ καλῶν πράττειν οἷοί τε ἐσμὲν μὴ τοῖς τ᾽ σαρκὸς ἐλλείμασι μεμολυσμένον καὶ δίκαιον ἢ κολάσεως τυγχάνειν. εἰ δὲ ἢ τοιοῦτόν τι ἔργον δικαιοῖ αὖ ἦμεν ἀποδείκνυσθαι, οὐδὲν ἦττον ἑνὸς παρανομήματος ὑπόμνησις ἀρκέσει ἂν πρὸς τὸ ἀφελεῖν τοῦτο ἀπάντων πρόσωπον τ᾽ Θεοῦ. διὸ πάντες ἄψυχοι ἂν ἦμεν, ἐνεῦθεν κὰντεῦθεν ῥιπιζόμενοι, καὶ αἱ ἄθλιαι ἡμῶν σπουδαὶ σκιαὶ ἂν εἶναι ἀπόψυξις, εἰ μὴ μόνη τῇ τ᾽ παίδων ἢ θανάτου κυβερνᾷ ἀξίᾳ ἐπερείδονται.

Κέ.

Πιστεύομεν τοὺς νομικοὺς τύπους καὶ σκιὰς

ἱερωσύνης πεπωϑ-αμεν ἐν τῇ Χριστοῦ παρουσίᾳ, καὶ ἀφανιστέον εἶναι ϖᾶσαν τὰς Χριστιανὰς αὐτῶν τιμὰς χρήσιν, ἀλλ' ἐλεύσεσθαι μέντοι ἡμῖν τὴν αὐτῶν ἀληθείας καὶ τοῦ σώματος ὅ ἐστι Χριστὸς, ἐν ᾧ τετελεσμένην εἰσί. Ἐξ ἀρχῆς τοῦτο, τοῦτο νόμον ἐστὶ τοῖς ϖροφήταις ἔπι καὶ νῦν μάρτυρας ἐπαγόμεθα, ἵνα ἐωμὲν ἐν τῇ τοῦ εὐαγγελίου διδαχῇ στηρίζωμεν, ἐς τὸ βίον ὅλον ἐν σεμνότητι εἰς δόξαν Θεοῦ καὶ αὐτοῦ τὸ θέλημα ἀφῶμεν.

Κς'.

Πιστεύομεν ὅτι ἐδεμίαν ἔχομεν ϖροσαγωγὴν ϖρὸς Θεὸν εἰ μὴ δι' ἑνὸς μεσίτου ἐς παρακλήτου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ δικαίου, ὃς τοῦτο χάριν ἄνθρωπος ἐγένετο, τῇ ἀνθρωπίνῃ φύσει τιμὴν Θείαν ἑνώσας, ἵνα ἡμῖν τοῖς ταλαιπώροις τιμὴν τοῦτον χωρὶς κεκλεισμένην εἴσοδον ϖρὸς τὸ Θεῖον ἀνοίξῃ. τοῦτον δὲ τοῦ μεσίτου ὁ ϖατὴρ ἀνὰ μέσον αὐτοῦ ἐς ἡμῶν ἐνέστησεν ἵν' ἡμᾶς ὕπως βαρυθεῖεν τὸ ἀνάστημα ὥστε ἄλλον καὶ τὸ δοκεῖν ἡμῖν ἐπιζητεῖν, ἐδεὶς γὰρ ἐδὲ ἐν οὐρανῷ ἐδὲ ἐπὶ γῆς ἐστιν ἀγαπῶν ἡμᾶς ἐφ' ὅσον Ἰησοῦς ὁ Χριστός. ὃς ἐν μορφῇ Θεοῦ ὑπάρχων ἑαυτὸν ἐκένωσε μορφὴν δούλου λαβών, ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενος δι' ἡμᾶς, καὶ

πάντα

πάντα τοῖς ἀδελφοῖς ὁμοιωθείς. ἴνα οὖν εἰ μέλλομεν ζητεῖν μετ' ἐτέλων εὐποιϊκῶς τὰ καθ' ἡμᾶς διακείμενον, πόθεν ἂν εὑρήσωμεν τὸν τοιοῦτον τῷ ψυχῷ ἀφ' ἑαυτῶν ὑπὲρ ἡμῶν ἐπ' ἐχθρῶν ὄντων; εἰ δὲ μὴ ζητήσωμεν ἐξουσίαν ἐν δυνάμει διαλάμπουσαν, ἧς ὁμοίως τῷ καθίζοντι ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ ἐπληφόπει πᾶσαν ἐξουσίαν ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς; ἧς δὲ ἦττον εὐσπλαγχνήσεται τοῦ μονογενοῦς ἀγαπητοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ; ἀπιστίαν ἂν ἐπαχθῆναι τοιοῦτον τὸ ἔθος δηλονότι, καθ' ὃ τοὺς ἀγίους θερμοτέρους νομίζοντες ἀτιμοῦσιν οἱ ἄνθρωποι, σιωπτεχθέντες καὶ μηδὲν πλέον προσχθέντα ἢ ἐπιθυμηθέντα αὐτοῖς, ἀλλὰ εὐθέως ἐπιφοιτήσαντος ἀπολεχθέντα, καθάπερ αὐτῶν αἱ συγγραφαὶ μαρτυροῦσι. μηδὲ προφασιστέον τὸ παρ' ἡμῖν ἀνάξιον, ἐν γὰρ τῇ ἰδίᾳ πεποιθότες ἀξίᾳ τοὺς ἡμῶν δεήσεις προσφέρομεν τῷ Θεῷ, ἀλλὰ μόνῃ τῇ ὑπεροχῇ καὶ ἀξίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὃς ἡ δικαιοσύνη ἡμετέρα διὰ πίστεως γέγονε· ὅθεν εἰκότως ὁ ἀπόστολος ἀφελὼν ἡμῶν τὸ κενὸν ταύτης τῆς ὀφλίας, μᾶλλον δὲ ἀπιστίας, Χριστὸν φησι καὶ πάντα τοῖς ἀδελφοῖς ὁμοιωθῆναι ἵνα ἐλεήμων γένηται καὶ πιστὸς ἀρχιερεὺς τὰ πρὸς τὸν Θεὸν εἰς τὸ ἱλάσκεσθαι τὰς ἁμαρτίας τοῦ λαοῦ· ἐν ᾧ γὰρ πέπονθεν αὐτὸς πει-

ρωθεὶς δύναται τοῖς πρὸς ζομένοις βοηθῆσαι. Ε καῦθις βελόμενος παῤῥησίᾳν ἡμῖν πρὸς τὸν προσέρχεσθαι τῷ Θεῷ· ἔχοντες γὰρ ἀρχιερέα, φησὶ, μέγαν διεληλυθότα τοὺς οὐρανοὺς Ιησοῦν τὸν τοῦ Θεοῦ, κρατῶμεν τῆς ὁμολογίας. οὐ γὰρ ἔχομεν ἀρχιερέα μὴ δυνάμενον συμπαθῆσαι ταῖς ἀσθενείαις ἡμῶν, πεπειρασμένον δὲ κατὰ πάντα καθ' ὁμοιότητα χωρὶς ἁμαρτίας. προσερχώμεθα οὖν μετὰ παῤῥησίας τῷ θρόνῳ τῆς χάριτος ἵνα λάβωμεν ἔλεον καὶ χάριν εὕρωμεν εἰς εὔκαιρον βοηθείαν. καὶ πάλιν ἔχοντες παῤῥησίαν εἰς τὴν εἴσοδον τῶν ἁγίων ἐν τῷ αἵματι Ιησοῦ προσερχώμεθα ἐν πληροφορίᾳ πίστεως, Ε τὰ λοιπά. ἔτι τε· Χριστὸς ἀπαρχὴν ἑαυτὸν ἔδειξε τῇ ἱερωσύνῃ, ὅθεν Ε σώζειν εἰς τὸ παντελὲς δύναται τοὺς προσερχομένους δι' αὐτοῦ τῷ Θεῷ, πάντοτε ζῶν εἰς τὸ ἐντυγχάνειν ὑπὲρ αὐτῶν. τί οὖν πέρα τούτων ἐπιποθήσωμεν; αὐλοῦ δὲ Χριστοῦ μαρτυροῦντος· ἐγώ εἰμι ἡ ὁδὸς Ε ἡ ἀλήθεια, καὶ ἡ ζωή· οὐδεὶς ἔρχεται πρὸς τὸν πατέρα εἰ μὴ δι' ἐμοῦ· ἕτερον δὲ προσπαρακαλεῖν τινα χρείαν ἔχομεν; εὐδοκήσαντος γὰρ τοῦ πατρὸς τὸν ἑαυτοῦ ὑὸν ἡμῖν προσφάγειν δῶρον μὴ δόντα τοῦτον ἀφέντες ἑτέρῳ προσέχωμεν τῷ νῷ, ἢ μᾶλλον φανταζόμενοι ζητοῦντες οὐ μὴ εὕρωμεν. οὐ γὰρ

γὰρ ἡγνόει ὁ Θεὸς ὅταν ἐλέᾳ ἡμῖν τὸ μονογενὴ ὡς ἄθλιοι ἦμεν ἁμαρτωλοί. ἀκαλύπτως τοῖς εἰρημένοις προσέχοντες τῇ δι' Χριστοῦ ἐπιστασίᾳ ἐπικαλούμεθα τὸν πατέρα τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς διὰ ἕνα μεσίτην Ἰησοῦν, καθάπερ ἐν τῇ τῶν ἀποστόλων ὑφηγήσει ἡμᾶς ἐδίδαξε, πεπεισμένοι ὅτι ἐάν τι αἰτήσωμεν τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ δώσει ἡμῖν.

ΚΖ'.

Πιστεύομεν δὲ ὁμολογοῦμεν μίαν Ἐκκλησίαν Καθολικὴν ἥτις ἐστὶ σύστασις ἁγία πάντων ἀληθῶς πιστῶν Χριστιανῶν τινὰ ἐαυτῶν ὁλόκληρον σωτηρίαν ἐκ μόνου τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ προσδοκώντων, ἀπολελυμένων αὐτοῦ τῷ αἵματι, ἁγιασμένων καὶ σφραγισμένων αὐτοῦ τῷ πνεύματι. αὕτη δὲ ἡ ἐκκλησία ὥσπερ ἐκ τοῦ ἀπ' ἀρχῆς ἔτους καὶ ἕως τοῦ συντελείας τοῦ αἰῶνος ὠδίνει μένει ἀμετακίνητος. βασιλεὺς γὰρ αἰώνιός ἐστιν ὁ Χριστός, ὃν ποτὲ τὸν ἐρχόμενον εἰς τὸ παντὸς ἀποστερῆσαι ἀδύνατον. φυλάττει μὲν ἓν τινὰ δὲ τινὰ ἐκκλησίαν ὁ Θεὸς ἀπὸ μανίας καὶ ἐπιδρομῆς ὅλου τοῦ κόσμου καίπερ ἐστὶν ὅτε ἐπὶ χρόνον μικρὸν τυγχάνει ὅσπερ καὶ ἐξ ἀνθρώπων ἀφανισθεῖσα ἔοικεν. οἷον

ἐπ' Αχαὰβ καιρῷ ὡς μάλιστα ἐπικινδύνῳ λοιπὰ κατέλιπεν ἑαυτῷ ὁ κύριος ἑπτακισχιλίους ἄνδρας οἵτινες οὐκ ἔκαμψαν γόνυ τῇ Βάαλ. τὸ τελευταῖον αὕτη ἡ ἁγία ἐκκλησία μηδὲ τόποις μηδὲ καιροῖς ὁρίζεται, ἀλλὰ δι' ὅλης τῆς οἰκουμένης διεσπάρη, ὅμως δι' ἓν ἑνωθεῖσα τὰς καρδίας καὶ τὰ θελήματα εἰς ἓν πνεῦμα δι' ἐνεργείας τῆς πίστεως.

Κή.

Πιστεύομεν, ἐπειδήπερ αὕτη ἡ ἁγία ἐκκλησία σύγκειταί ἐστι τῶν μελλόντων σωθήσεσθαι, καὶ ἐκτὸς ταύτης οὐκ ἔστιν ἔξω αὐτὴν τῆς σωτηρίας τυγχάνειν, μηδενὶ ἐξεῖναι, ὁποῖος ἂν ἦ πολιτείαν ἢ τὸ ἀξίωμα, χωρίζεσθαι ἀπ' αὐτῆς καὶ ἀπαλλοτριοῦσθαι τῆς κοινωνίας ἰδιοπραγεῖν· ἀλλὰ πάντας ὀφείλειν πρὸς αὐτὴν συνάγεσθαι τηροῦντας ἀκεραίως τὴν ἑνότητα τῆς ἐκκλησίας, τῇ τούτης παιδαγωγίᾳ ἑαυτοὺς ὑποτάσσοντας καὶ αἴροντας τὸν ζυγὸν Ιησοῦ Χριστοῦ ἐφ' ἑαυτοὺς ὡς κοινὰ ἑνὸς σώματος μέλη τῇ τῶν ἀδελφῶν οἰκοδομῇ ὑπηρετοῦντας, ἑκάστῳ ὡς ἐμέρισεν ὁ Θεὸς τὰς ἑαυτοῦ δωρεάς. καὶ πρὸς τούτων ἵνα μᾶλλον αὐξάνωσι, πάντων τῶν πιστευόντων ἔργον ἐστὶν ἀκολούθως τοῖς θείοις λογίοις ἀφορίζεσθαι μὴ τῶν ἔξω

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 17

τ̃ ἔξω τῆς ἐκκλησίας, ϖϱοσκολλᾶϱξ ὁ τῷ ϖολήθῃ τ̃ ϖιστευσάντων ὅπϖ ἐὰν ὑϖὸ Θεοῦ σωθήχθη, κἂν τ̃ ἀϱχόντων διωλώμαιζ ἐναντιῶζιν, ὀϱιζόντων καὶ σωμαλικὴν θάναϖον ἢ τὶ ἄλλο ζημίαν τοῖς τοῦϖ ϖϱοτίθεζι. ϖῶς οὖν ταύτης τ̃ ἀληθινῆς ἐκκλησίας ἀϖοϛὰς, ἤτοι ταύτης τῷ ἀϖωνίαν ὑϖεϱοϱᾶν δῆλός ἐϛι. τῇ δ̃ Θεοῦ ἐντολῇ μαχόμεν☉.

Κθ'.

Πιϛεύομεν ὅτι μ̃ ϖάσης ἐϖιμελείας ἐ φϱονϖίδ☉ ἐν δ̃ Θεοῦ ῥήμαϛ☉ δεῖ σκοϖεῖν ἐ διοϱίζειν ἵνα ἄϱα ἐϛὶν ἡ ἀϱημένη ἁγία ἐκκλησία. ἐϖεὶ ὅϛαι τ̃ημεϱον ἐϖέχυϛιν αἱϱέϛεις τ̃ ἐκκλησίας ϖϱοσηγελίαι καλλωϖίζον). ἃ μὲν ὠφελεῖ ϖολήθυς ὑϖοκειτῶν ἤδη ὁ λό☉ τ̃ τοῖς ἁγίοις ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ μίγδην σωτελβόντων, ἃ δ̃ ὅλως τ̃ ἐκκλησίας μέλη ἐϛὶν οἱ τοιοῦτοι κ̃ ἂν σώμαλικῶν ὠφελημένοι, ἀλλὰ τ̃ ἀληθινῆς ἐκκλησίας τότε σῶμα κ̃ τῷ ἀϖωνίαν ταῖς ψυδωνύμοις ἀϖελεοῦς ἀνθαιϱέομεν. κ̃ τὰ μὲν τεκμήϱια τῷ ἀψευδῆ ἐκκλησίαν γνωϱίζονζα ἑαυτά ἐϛιν. ἐὰν ἐν αὐτῇ τὸ δ̃ ἁγίε εὐαγγελίε κήϱυγμα ἐ τὰ ὀφειλ̃ τ̃ μυϛηϱίων διοίκηϛιν τε-

λέμενα ἀμέμπτως ἔχῃ, ἐὰν ἡ ἐκκλησιαστικὴ παιδαγωγία πρὸς ἡλικιῶν ἁμαρτιῶν προσηκόντως ἀσκῆται, καθόλου, ὃ ἐὰν ἡ ἐκκλησία τοῦ παντὸς τῆς κανόνα τῆς Θείας λόγου ἐξετάζῃ, κατακρίνουσα ὅσοι ἂν τούτῳ ἐναντιοῖ, Ἰησοῦν Χριστὸν μόνον κεφαλὴν ἡγεμόνα. τούτοις μὲν ἔν τοῖς σημείοις τὴν ἀνεξικακίαν καταγνόντας ἀδυχερὲς, ἧς ἀφορίζεσθαί ἵνα ἀκίνδυνον νομίζομεν. καὶ τὰς ὑγιείας αὐτῆς πολίτας τοὺς Χριστιανῶν δείγματα δῆλοί, οἷον ἡ πίστις, δι' ἧς τὸν μόνον σωτῆρα Χριστὸν ἐλπιφότες φεύγουσι τὸ ἁμαρτάνειν καὶ διώκουσι τὸ δικαιοπραγεῖν, τὸν ἀληθινὸν Θεὸν ἅμα καὶ τὸν πλησίον ἀγαπῶσιν, οὐκ ἐκκλίνοντες δεξιᾷ ἐδὲ ἀριστερᾷ, σαίροντες τὴν σάρκα σὺν τοῖς ἔργοις αὐτῆς· ἀλλ' ὅτι ἤδη τετελεσμένοι εἰσὶ, πάσους ὑπὲρ τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτῶν δι' ἐνεργείας τοῦ πνεύματος τῆς ἑαυτῶν ἀσθενείαις μαχόμενοι ἀπετελέσθησαν, καταφυγὴν ἀσφαλεστάτην θαμινῶς ἑλόμενοι τὸ αἷμα, τὸν θάνατον, τὸ πάθος, τὴν ὑπακοὴν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐν ᾧ μόνῳ ἔχουσι τὴν ἀπολύτρωσιν διὰ τῆς πίστεως εἰς αὐτὸν, τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν. τὸ ἀνάλογον ἡ ψευδώνυμος ἐκκλησία ἑαυτῇ καὶ τοῖς ἰδίοις πολλὰ δόσει πλεῖον ἢ τῷ Θεῷ ῥήμασι ἀπονέμει, Χριστὸν ὃ τὸν ζυγὸν ἀδέχεται), μηδὲ

μηδὲ καλ' ἀυλὸν τὴν ἐκκλησίαν τοῖς μυστηρίοις
διαφθορεῖ, ἀλλὰ καὶ τὸ δοκεῖν αὐτῇ, ποτὲ μὲν
ἀφεστήκοι, ποτὲ δ' ἀφαιρεῖ, πολὺ κακὸν τοῖς
ἀνθρώποις ἢ τῇ χειρὶ ἐπισκιασθεῖσα, καὶ
τὰς τῶν μὲν θεοσέβειαν ζηλούσας, αὐτῆς δ'
τὴν ἀκαθαρσίαν, κακονεξίαν δ' εἰδωλομα-
νίαν ψέγοντας ἀδιαλλάκτως διώκει. ἐκ τῶν-
δε φανερόν ἐστι διαλογίζεσθαι τὰ ἐκκλησιῶν
τὴν γνησίαν καὶ τὴν μή.

Λ'.

Πιστεύομεν ταύτην τὴν ἀληθινὴν ἐκκλη-
σίαν κυβερνᾶσθαι ὑπὸ τῆς ἡμῶν τοῦ Θεοῦ
ἐν αὐτῷ ῥήματι ἐκλεκτικῆς πνευματικῆς πο-
λιτείας. ποιμένας μὲν δὴ καὶ ὑπηρέτας δεῖ ὑ-
πάρχειν τοὺς καθαρῶς τὸν λόγον κηρύσσοντας καὶ
τὰ θεῖα μυστήρια τελοῦντας. ἔστω δὲ καὶ
πρεσβύτεροι καὶ διάκονοι ἐκκλησιαστικῆς
συγκλήτου ἀνάστημα ἔχοντες καὶ τάξιν, ἵνα δι'
αὐτῶν ἡ εὐλογημένη θρησκεία διασώζηται· ὁ
πιστὸς λόγος δὲ κυρίου τρέχῃ ἐπὶ τὸ καὶ οἱ πυ-
νθανόμενοι πνευματικῶς καλινωγούμε-
νοι σωφρονίζωνται, πλουτῶσι καὶ θλιβόμενοι
βοηθείας καὶ ἀναμνήσεως τῆς θεοσκέπους σκέ-
πης ἐλλείπωσι. τοιγαροῦν γένοιτο πάντα ἐν τῇ

ἐκκλησίᾳ

ἐκκλησίαι εὐχημόνως καὶ κατὰ τάξιν διοικήσε-
ῖωσαν· ἄνδρες πιστοί τε καὶ εὐλαβεῖς καθεσή-
σαν· καθὰ ἀγ. Παῦλος ἡμῖν ἐν τῇ πρὸς
Τιμόθεον διετάξατο.

Λά.

Πιστεύομεν τὰς ὑπηρέτας τοῦ Θείου λόγου,
πρεσβυτέρους καὶ διακόνους εἰς ταῦτα τὰ ἔργα
δεῖν καλεῖσθαι καὶ καθίστασθαι νομίμως, ὑπὸ ἐκ-
κλησίας μετὰ προσευχῶν χειροτονηθέντας, ἐν
τόποις ἡ ἁγία γραφὴ ἐκείνοις ἀφορίζει. Φυλακ-
τέον οὖν ὡς μάλιστα μήτις ἀθέσμως ταύτας
ὑποδύσηται τὰς τάξεις, ἀλλὰ ἀπεχέσθω ἕκας-
τος ἕως ἂν πρὸς Θεοῦ καλῆται, ἵνα παρ' ἑαυτῷ
πεπληροφορημένος τὴν θείας κλήσεως τετυ-
χηκέναι. οἱ δὲ λειτουργοὶ ὅσοι ποτὲ γῆς ὄντες
τυγχάνουσιν ἐς τὸ διάκονοι ἐξισάζοντες τὴν
ἐξουσίαν καὶ τὴν τάξιν, ὁμαλῶς ἑνὶ μόνῳ ἐπισ-
κόπῳ οἰκονομικῶς καὶ τῇ ἐκκλησίας κεφαλῇ
Χριστῷ διακονέομαι· τὸ λοιπὸν, ἵνα μὴ συμ-
βαίνῃ τούτων τὴν ἁγίαν διακονίαν καθα-
πτίσεσθαι ἑκάστῳ προσήκει τοὺς κοπιῶντας
ἐν λόγῳ καὶ πρεσβυτέρους ἐκ τυχούσης τιμῆς
ἀξιοῦν διὰ τὸ ἔργον αὐτῶν, καὶ μετ' αὐτῶν ἐμ-
μελοῦς ἐν δυνατὸν χωρὶς γογγυσμοῦ, ἔλεον
καὶ διχονοίας.

Πιστεύο-

Λϛ'.

Πιςεύομεν καλῶς μὲν ἔχειν, τὸ τὰς προσκαθεύδουσας πρεσβυτέρας κανονίζειν πως τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς, εἰς τιμὴν δὲ σώματος τῆς ἐκκλησίας ἀβλάβειαν, πολὺ ἀκριβῶς φυλακτέον μήποτε ἀπὸ τῆς ἑνὸς ἡμῶν διδασκάλου Χριστοῦ θεσμῶν ὠφελιμωτέρων. Διὰ τοῦτο, τοῖς τῶν ἀνθρώπων εὑρήμασι θρησκείαν εἰσφερόμενα καὶ βρόχον ἐπιβάλλοντα ταῖς συνειδήσεσιν ἀποδοκιμάζομεν, προσδεχόμενοι μόνον τὸν ὄντως τῆς ὁμονοίας καὶ προσῆκον Θεὸν εὐσεβείας τηρητικὰ, ὧν ἐστιν ἡ θεοπαράδοτος ἀφόρισις ἤτοι ἀναθεματισμὸς καὶ τοῖς τούτου ἔχομενα.

Λγ'.

Πιςεύομεν τὸν φιλάνθρωπον Θεὸν τῇ ἡμετέρᾳ βραδυνοίᾳ καὶ ἀσθενείᾳ λόγῳ ἔχοντα διατεταχέναι ἡμῖν τὰ μυστήρια, ἵνα τῇ τούτων χρήσει τὰς αὐτοῦ ἐπαγγελίας ἡμῖν οἷον ἐπισφραγίσῃ, καὶ ἵνα τὸν αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς εὐνοίας καὶ κάθαρσιν ἐνέχυρα χαίνῃ, πρὸς αὔξησιν καὶ στηριγμὸν τῆς πίστεως ἡμῶν· προσελθὼν οὖν τὰ μυστήρια τῷ τῆς εὐαγγελίας λόγῳ, ἵνα τὰ τῷ ἐαυτοῦ ῥήματι συμφωνοῦντα καὶ ἐν ταῖς καρδίαις

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 17

δίαις ἡμῶν ἐνεργηθέντα ἔτι ἐναργέστερον τοῖς ἐξωτέρω αἰσθήμασι σαφήνισῃ, καὶ μᾶλλον ἡμᾶς ἀσφαλίσῃ ὅτι μετέχομεν ἧς ἡμᾶς ἠξίωσε σωτηρίας. ἔστι γὰρ τὰ μυστήρια ὁρατὰ τινα ἱερά τινων σύμβολά τε καὶ σφραγίσματα δι' ὧν ἐργάζεται ἐν ἡμῖν ὁ Θεὸς, συνεργοῦντος καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος. ὅθεν ἐδαμοῦ κενά ἐστι ταῦτα τὰ σημεῖα ἐδὲ ἀπαίτηλα, ἡ γὰρ ἀλήθεια αὐτῶν Ἰησοῦς Χριστός, ἧς δίχα οὐκ ἄν ὠφελῇ οὐδέν· τὸ λοιπὸν, ἱκανὸς ἡμῖν δοκεῖ ὁ τῶν μυστηρίων ἀριθμὸς ὅσον ὁ Χριστὸς ἰδιοδύξατο, δυοῖν δήλων, καὶ ἱερῶν βαπτίσματος καὶ εὐχαριστίας.

ΛΔ'.

Πιστεύομεν καὶ ὁμολογοῦμεν Ἰησοῦν Χριστὸν ὃς ἐστι τέλος νόμου παντοίων ἄλλων αἱμάτων ἐκχυσίαν ἱλασκόμενον τῇ ἰδίᾳ αἵματος ἐκχύσει καθαλλυκένην, καὶ τῇ θείᾳ τῇ ἐν αἵματι ἀποκυρωθείσῃ ἀνίκα θεσπέσιον τὸ βάπτισμα μυστήριον δι' ἧς τῇ μὲν Θεοῦ ἐκκλησίᾳ συσσωματούμεθα, ἐθνῶν δὲ καὶ πάσης ἀλλοφύλου χωριζόμεθα θρησκείας, τούτῳ μόνον ἀφιερωθέντες καὶ τῷ χαρακτῆρι χρώμενοι ἐσμέν. ἃ μᾶλλον ἀκοὴ καὶ μαρτυρία παρέχει ἡμῖν τὸ ἱερὸν βάπτισμα, ὅτι ὁ Θεὸς Θεὸς ἡμῶν καὶ χρη-

στὸς πα-

τὸς πατὴρ ὑπάρχων ἀφ-τελήσῃ τ αἰῶνα.
ἐκέλδυσε μὴ ἓν ὁ κύρι-ς τὰς πάντας τὰς
ἐωυτῦ ὄντας βαπτίσεσθ ἐν ὕδατι καθαρῷ εἰς
τὸ ὄνομα τ πατρὸς κ τ υἱῦ κ τ ἁγίυ πνύ-
ματ-ς· δηλωσάμενο-, ὡς τὸ ἐφ' ἡμᾶς ἐκ-
χεόμενον κ ἐπάνω τ σώματ-ς τ βαπτιζο-
μένυ ὁρώμενον ἐστὶ τὸ ῥαντίζον ὕδωρ τότε ἀ-
ποῤῥύπτῃ τὴν ἀκαθαρσίαν, τ αὐτὸν τρόπον
κ τὸ αἷμα Χριστῦ δι' ἁγίυ πνύματ-ς ταυ-
τὸν κατεργάζῃ ἔνδον ἐν ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν
ῥαντίζον αὐτὰς κ καθαρίζον ἀπὸ πάσης ἁ-
μαρτίας, κ ἀναπλεῶν ἡμᾶς τέκνα φύσῃ ὀρ-
γῆς εἰς ὑὸς τ Θεῦ. ἐχ' ὅτι ἡ ἔξω ὑδροτρο-
σία τὸ ποιεῖ, ἀλλὰ ὁ ῥαντισμὸς τ ἁγιαζό-
τυ αἵματ-ς Χριστῦ, ὃ ἡμῖν σιαδὴ ἐρυθρὰ
θάλασσά ἐστιν ἐν ᾧ δεῖ ἡμᾶς περασθῆν ἵνα σωθέν-
τες ἀπὸ τυραννίδ- τ Φαραὼ τ Σατᾶν εἰς
τὴν πνυματικὴν γῆν Χαναὰν εἰσπορεύῃ
δυνώμεθα. οἱ μὲν οὖν ὑπηρέται τὰ μυστήρια
ἡμῖν κ τὸ ὁρατὸν παρέχυσιν, ὁ δὲ κύρι-ς
τὰ τοῖσι μυστηρίοισι σημαινόμενα ἀόρατα τ
Θεῦ χαρίσματα, ἀπολύων κ ἁγίζων ἡμῶν
τὰς ψυχὰς ἀπὸ παντὸς μιάσματ-ς κ πά-
σης ἀνομίας, ἀνακαινίζων κ πάσης ἀθυμ-
κλήσεως ἀναπληρῶν τὰς ἡμῶν καρδίας, ἐπι-
χορηγῶν ἡμῖν ἀναμφίβολον πίστιν ἐωυτῦ.

εὐγοίας

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 17

εὐνοίας πληροφορίαν, ἐνδύων μὲν ἡμᾶς τὸν καινὸν ἄνθρωπον, ἀπεκδύων δὲ τὸν παλαιὸν σὺν ταῖς πράξεσιν αὐτοῦ. τούτων ἕνεκα πιστεύομεν πάντα ἄνθρωπον ὅστις βέλει σωθῆναι ὀφείλειν ἐνὶ βαπτίσματι ἅπαξ βρέχεσθαι, ἀναβαπτίζεσθαι δὲ μηδέποτε, ἀδυνάτου ὄντος καὶ ἐπὶ δεύτερον φύεσθαι· ὠφελεῖ γὰρ τοῦτο ὁ βαπτισμὸς ἀ μόνον ἐφ' ὅσον χρονίζῃ, ἀλλὰ διὰ παντὸς δὲ ζῆν. πεθαλλόμεθα δὲ τὴν τῶν ἀναβαπτιστῶν πλάνην τὸν ἀγαπῶντων ἐν ἅπαξ ἐληφόσι βαπτισμῷ, ἐπὶ ὃν καὶ διαπυόντων τὰ τῶν βρεφῶν, κἂν μάλα ἐξ ἁγίων γένηται, βαπτισμὸν, ἃ ἡμεῖς βαπτιστέον καὶ τῷ τῆ διαθήκης συμβόλῳ ἐπισφραγιστέον νομίζομεν, ὡς καὶ πάλαι ἐν τῇ Ισραὴλ τὰ πεπληρωμένης ἐπύχανε, σφραγὶδος ὕστερον μιᾶς ἐπαγγελίας ἧς καὶ ἡμῶν οἱ νήπιοι ἠξιώθησαν. καὶ δήπου τὸ ἑαυτοῦ αἷμα ἐξέχυσεν ὁ Χριστὸς ὑπὲρ τῶν πεπλανημένων ἐξίσου εἰς τὴν ἀπολύτρωσιν, διὸ τὸ σύμβολον τὸ ὑπὲρ τῶν αὐτῶν σωτηρίας τετελεσμένων κωλῦσαί σφισιν οὐδεὶς ἐξουσίαν ἔχει. καὶ γὰρ εἰς ἐν τῷ νόμῳ ὁ κύριος ἐπέλυσε τὰς γενέας τὸ δὲ θανάτου καὶ πάθους Χριστοῦ μυστήριον μεταδώσειν τοῖς ἀπολιμπάνουσι, πεφορεμένους ὑπὲρ αὐτῶν ἄμενον σύμβολον δὲ ἐλλυσόμενον. καὶ ἡ πεπλανημένη τοῖς Ιουδαίοις ταύτην ἡ

τῷ

τῷ βαπτισμῷ τοῖς ἡμετέροις παισὶ δεδομένῳ, ὅθεν ὁ Παῦλος τὸ βαπτισμὸν τὸν περιτομὴν τοῦ Χριστοῦ προσηγόρευσε.

Λε'.

Πιστεύομεν καὶ ὁμολογοῦμεν ὅτι ὁ σωτὴρ ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς τὸ ἱερὸν ἑαυτοῦ δεῖπνον ἐθέσπισεν εἰς ἀνατροφὴν τῶν ἤδη τὸ πάλιν γενέσεως καὶ ἀναλήψεως εἰς οὐρανοὺς τυγχάνειν ἐκκλησίαν τετυχότων. οἱ διὰ τῆς ὡς εἰκὸς ζωῆς μετέχουσι, τὸ μὲν σαρκικῆς ὅσης καὶ προσκαίρου τῆς ἐκ γονέων μεταλήφασιν ὡς καὶ οἱ λοιποὶ, τῆς δὲ πνευματικῆς καὶ ἐπουρανίου, ἣν ἐν τῇ παλιγγενεσίᾳ ἐλάμβανον, διὰ λόγου τοῦ Εὐαγγελικοῦ τοῦ σώματος Χριστοῦ ἐνωθέντες μόνοι οἱ ἐκλεκτοί. τὸ μὲν οὖν προσκαίρου καὶ παντὸς μεταβολῆς ζωῆς ἕνεκα τὸν ὑλικὸν καὶ πάγκοινον ἄρτον ἐνέτρεπεν ὁ Θεὸς, προὸς δὲ τροφὴν τοῦ πνευματικῆς καὶ ἄνωθεν ζωῆς ἰδίας ὅσης τοῖς ἁγιασμένοις ἔπεμψε τὸν ἄρτον τὸν ζωοποιὸν τὸν καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ Ἰησοῦν Χριστὸν, ὃς φαγόμενος, τυγχάνει λαμβανόμενος τε ἐξιδιοποιούμενος τῷ πνεύματι διὰ πίστεως αὐξάνει τε τρέφει τοὺς τοῦ πιστεύοντος ζωὴν τοῦ πνευματικοῦ. καὶ ὅπως δὴ τὸ

δη̃τ ἄρτον τ̃ πνευματικὸν τ̃ ἐράνιον ὑποτυπώζη ἡμῖν ὁ Χριστὸς διὰ τ̃ ἄρτον τ̃ τ̃ οἴνου χαιώδη κ̀ ὁρατὸν εἰς σῶμα τ̃ τ̃ αἷμα τ̃ αὐτ̃ μυστήριον, δι' αὐτῶν ἀφομαρτυρεῖν βεβλόμενος ὅτως ἀληθῶς ἡμᾶς ἀφ' πίστεως (ὃν χρὸς τ̃ σῶμα τ̃ μοίρα ἔζης τῷ πνεύματι) τὸ σωτηριωδὲς σῶμα κ̀ αἷμα ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν εἰς αἰώνιον ζωὴν δέχεσθαι ὡς τὰ ὑλικὰ στοιχεῖα δι' ὧν ἡ παρ̃σα ζωὴ ἀφυλάττε), χαριστάζομεν κ̀ σύμβολα προσφέρομεν. ὁμολογεμένως ὄντ τ̃ τ̃ Χριστὸν τὰ ἑαυτ̃ μυστήρια καταξῆσαι, ἀπήλθεν κ̀ ἐνεργεῖν αὐτὸν ἐν ἡμῖν τῷ ὄντι ὅσα ἀφ' τ̃ ἱερῶν συμβόλων τοῖς ἡμῶν ὀφθαλμοῖς παρίστησι. ἀνέφικτος ὁ τρόπ, ὡς κ̀ ἀπόκρυφα τ̃ ἀκατάληπτά ἐστι τὰ τ̃ ἁγίου πνεύματ ἐνεργήματα. ἐ μὴν ἀλλὰ μηδαμῶς πλανήσωμεν ἂν εἰπόντες τὸ ἴδιον τ̃ φυσικὸν Χριστ̃ σῶμα ὑπάρχειν τὸ ἐσθιόμενον τ̃ αἷμα τὸ πινόμενον, πολλοῦ ὁ τ̃ σιλισμ̃ τρόπ τοιοῦτός ἐστιν ὥστε ἐχ' ὑπάρχειν αὐτὰ τὸ σῶμα ἀλλὰ τὸ πνεῦμα ἀφ' πίστεως. ὅτως μὲν οὖν ὁ Χριστὸς ὢν δεξιῶν τ̃ πατρὸς ἐν τοῖς οὐρανοῖς καθεσθεὶς εἰς τὸ διηνεκὲς, ὅμως οὐκ ἀπολείπ τ̃ ἑαυτὸν ἡμῖν ἀφ' πίστεως ἀνακαινῶν. πνευματικὴ τράπεζα τοῦτο τὸ δεῖπνόν ἐστιν, ἔνθα ὁ Χριστὸς ἑαυτὸν.

κ̀ τὰ

καὶ τὰ ἑαυτῶν ἅπαντα δαψιλῶς ἡμῖν χορηγεῖ,
ὥστε μετέχειν ἡμᾶς τότε Χριστοῦ ἅμα καὶ τῆς
ἀξίας καὶ πάθους καὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ. τῷ γὰρ
ἡμετέραν ψυχὴν παλαιότητος μεστὴν καὶ
θλίψεως καὶ πάσης ἀδικίας καθαρθῆναι τῷ
μὲν αὐτοῦ τὸ σαρκὸς βρῶμα αὐτὸς σπίζει τε
καὶ ἰσχυρίζει, πολιτικῷ δὲ καὶ αἵματι αὐτοῦ ἀ-
ναπαύει καὶ ἀναζωπυρεῖ. ἔτι δὲ καὶ μᾶλλον ἐν
τοῖς μυστηρίοις τῷ συμβόλῳ παρέζυκται
τὸ τούτῳ σημαινόμενον, ἀλλ' ὃ μὴ τοὺς πάν-
τας ἀμφοτέροιν ἀπολαύειν νομιστέον, ὁ γὰρ πονηρὸς
τοῦ μὲν τύπου δέχεται, κρῖμα ἑαυτῷ ἐσθίων
καὶ πίνων, τοῦ δὲ τοῦ τύπου ἀληθοῦς οὐ δέχεται
οἷον Ἰούδας καὶ Σίμων ὁ μάγος τοῦ μὲν μυστη-
ρίων μετέχον, ἀπέτυχον δὲ σαφῶς τοῦ τοῦ Χρι-
στοῦ δέξασθαι τοῦ τοῖς μυστηρίοις δηκνύμενον,
ὃς ἑαυτὸν τοῖς πιστοῖς μόνοις μεταδίδωσι. τὸ τε-
λουταῖον, καὶ μυστηρίου τούτου ἐν τῇ καθ' ἡμέραν λαοῦ
συναξέως μὴ πάσης ταπεινοφροσύνης καὶ σύντρο-
πῆς κοινωνοῦμεν, τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θανάτου μετ'
εὐχαριστίας ἀφ' πάσης εὐφήμου μνήμης ἄγ-
οντες, καὶ Χριστιανικῶν πίστιν δημοσίᾳ ἐξομο-
λογούμενοι· μηδενὶ ὃν τούτης τῆς τραπέζης
μεταλαχεῖν ἔξεστι πρὶν ἂν δοκιμάσῃ ἑαυτὸν, ἵνα
μὴ ἐπὶ κρίματι ἐσθίων καὶ ἐπὶ τοῦ πολιτικοῦ πίνων
κρῖμα ἑαυτῷ ἐσθίῃ καὶ πίνῃ· σωτικῶς εἰπεῖν·

ἡ χρῆ-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 17

ἡ χρῆσις τῦ μυστηρίυ τύτυ ωροτρέπῃ ἡμᾶς, ἐπὶ τὸ ἀγαπᾶν τόντε Θεὸν καὶ τὸν πλησίον. εἰκότως ἄρα πάσας ωροσμίξας εὑρέσεις βδελυρὰς ἃς τοῖς μυστηρίοις παρεκάτυον οἱ ἄνθρωποι ἀθετῦμεν, ἀποφαίνοντες δεῖν ἡμᾶς ἐμμένειν τοῖς ὑπὸ Χριστῦ καὶ ἀποστόλων τεταγμένοις, καὶ ὑποτυπώσει τῶν ὑγιαινόντων λόγων ὧν παρ' αὐτῶν ἐκλήφαμεν.

Λς'.

Πιστεύομεν τὸν παντοκράτορα Θεὸν ἀφ' ὅλυ τοῦ ἀνθρωπίνυ γένυς φθορᾶς καὶ σπουδὴν βασιλέας, ἄρχοντας καὶ τοὺς ἐν ὑποταγῇ τεταγμένυς, κυβερνᾶσθαι τῷ κόσμῳ τύτῳ νόμοις καὶ πολιτεύμασι βελόμενον, εἰς τὸ διορθοῦσθαι πάντας τοὺς ἀτάκτως ωολιτευομένους καὶ τὰ πάντα ἐν ἀνθρώποις εὐσχημόνως καὶ κατὰ τάξιν γένεσθαι. τύτυ ἕνεκα τοῖς ἐν ἀξιώμασι τὴν μάχαιραν ἔδωκεν εἰς τιμωρίαν τῶν κακῶν, καὶ ἔπαινον τῶν καλῶν πράσσειν. τύτων μὲν οὖν τὸ ἔργον ἐστὶν ὁ φιλῶς τοῖς πολίταις συνδιατρίβειν καὶ ἐπαγρυπνεῖν, ἀλλὰ συμπροθυμεῖσθαι καὶ τοῦ ὡς ἡ ἱερὸς ἀφανὴς ἀφ' ὅλυ φυλάττῃ, πᾶσα εἰδωλολατρεία καὶ νεκροθυμένη θρησκεία ἀνελῇ, ἡ τοῦ Ἀνθρωπάρεσκος

κείσε

χρίσε βασιλέα μὲν ἁμαρτάνη, ἢ ὃ τῷ Χριστῷ ἐπίδοσιν λάβῃ, ὁ ἅγιος τῷ εὐαγγελίῳ λόγος παντὶ κηρύττηται, ἵνα πάντες τῷ Θεῷ καὶ τῷ αὐτοῦ λόγῳ λατρεύωσι, καὶ αὐτὸν παῤῥησίᾳ πιστῶσι. πάντα δὴ ἄνθρωπον ἦσιν ὃς ἂν εἴη ἀξίας καὶ τάξεως ταῖς νομίμοις ἐξουσίαις ἀνάγκη ὑποτάσσεσθαι καὶ φόρους τελεῖν καὶ δασμούς, καὶ τιμὴν τιμὴν τοῖς προσήκουσιν ἀποδοῦναι, καὶ ἐν πᾶσιν ὑπακούειν τοῖς τοῦ θείου βουλήματος κανόσιν. ἐπεὶ καὶ ποιεῖν δεήσεις ὑπὲρ αὐτῶν ἵνα εὐθυμίᾳ μὲν ὁ Θεὸς πάντα τὰ πρόσφορα αὐτῶν, ἡμεῖς δὲ ἔρημον καὶ ἡσύχιον βίον διάγωμεν ἐν πάσῃ εὐσεβείᾳ καὶ σεμνότητι. καὶ ἐνταῦθα τὰς ἀναβαπτίστους καὶ φασιαστὰς παντοίως ἐκτρεπόμεθα ὅσοι τὰς κυριότητας καὶ ἐξουσίας ὑπερέχοντας ἀθετοῦσι, τὰς δίκας ἀναιροῦσι, κοινὰ τὰ πάντα εἶναι κενολογοῦσι, καὶ τέλος εἰσπεῖν, αἰχμὴν τε κοσμίως ὑπὸ Θεοῦ ἐν ἀνθρώποις διακεκριμένων σύγχυσιν εἰσάγουσι.

ΛΖ'.

Τὸ τελευταῖον, πιστεύομεν καὶ τὰ θεῖα λόγια ὅτι, ἐλθόντος τοῦ καιροῦ ὃν ἔγνω μὲν ὁ Θεὸς, ἐστὶ δὲ οἷς πᾶν κλῆσμα, καὶ πληρωθέντος

τ῀ τῶ τ῀ ἐκλεκτῶν ἀριθμῶ, ὁ κύριος ἡμῶν Ιησοῦς Χριστὸς ἀραπόθεν ἐλεύσεται ἐν σώματι ὁρατὸς ὃν τρόπον πάλαι ἐπορεύθη εἰς τ῀ ὐρανὸν, μετὰ μεγαλοπρεπείας καὶ δόξης πολλῆς, ἐμφανίσων ἑαυτὸν κριτὴν ζώντων καὶ νεκρῶν καὶ ἐν πυρὶ φλογὸς τ῀ νῦν κόσμον καυτήριον καθαρίσων. καὶ τότε δὴ σύμπαντες οἱ ἄνθρωποι εἴτε ἄνδρες εἴτε γυναῖκες, εἴτε νήπιοι, ὅσοι ἀπὸ καταβολῆς κόσμου μέχρι τέλους γεγονότες ἔσονται, φανερωθήσονται ἔμπροσθεν τοῦ κριτοῦ τ῀ πάντων, προκληθέντες ἐν φωνῆ ἀρχαγγέλου καὶ ἐν σάλπιγγι Θεοῦ, πάντες μὲν γὰρ οἱ πρότερον ἀποθανόντες ἐκ γῆς ἀναστήσονται, τὰ ἑκάστου ψυχῆς ἐξαῦθις ἑνωθείσης τῷ ἰδίῳ σώματι ἐν ᾧ ἔζησε, οἱ δὲ ἀδελφόμενοι ζῶντες οὐ μὴ κοιμηθήσονται ὡς οἱ λοιποὶ, ἀλλὰ ἐν ἀτόμῳ ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ ἀλλαγήσονται, ἐφ᾽ ᾧτε τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀφθαρσίαν. τότε τὰ βιβλία, τουτέστιν αἱ συνειδήσεις, ἀνοιχθήσονται, καὶ κριθήσονται οἱ νεκροὶ πρὸς ἃ ἔπραξαν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, εἴτε ἀγαθὸν εἴτε κακόν. τότε καὶ πᾶν ῥῆμα ἀργὸν ὃ ἐὰν λαλήσωσιν οἱ ἄνθρωποι ἀποδώσουσι περὶ αὐτοῦ λόγον ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ καθ᾽ τοῦτο ἐν τῷ πυρὶ ὁ κόσμος καθαρεῖται· πᾶσα γὰρ ἡ τ῀ ἀνθρώπων κτί-

κεις

κρισις κ̀ τοὶ κρυπτὰ τ̃ καρδίας αὐτῶν, πάν-
των σ̀αυλίον φανερὰ γλυήσεται· ὥστε εἰκό-
τως τῆσδε τ̃ κρίσεως τλὼ ἀνάμνησιν τοῖς
μὲν σ̀κνόμοις κ̀ πονηροῖς φελκτλὼ εἶναι ⁊
φοβερὸν, ἀγαθοῖς δὲ κ̀ σ̀κλεκτοῖς ὡς μά-
λιστε δικτλὼ κ̀ ωφελικλικλὼ, διότι τότε ἡ
αὐτῶν ἀπολύτρωσις κ̃ πάντα ἐπιτελὴς γλυή-
σε), κ̀ ἡδίστες τ̃ πόνων κ̀ κόπων ὧν σ̀ τῷ
νεῷ βίῳ ἀνέμφναν, καρπὸς ἀπολήψονται.
γνωρισθήσε) γὰ τοῖς πᾶσιν ἡ δικαιοσύνη
αὐτῶν, κ̀ αὐτοὶ θεωρήσωσι τλὼ τιμωρίαν
τ̃ ἐν τῷ νεῷ αἰῶνι αἰκισαμένων αὐτὲς, κ̀
ὠμότητα αὐτοῖς πεπονεχότων, οἱ ὑπὸ τ̃
ἑαυτῶν σωτηρίας καταμαρτυρέμενοι ἄφ-
θαρτοι μὲν κρατησήσονται, τλλὼ ἵνα ἐν τῷ
πυρὶ τῷ αἰωνίῳ τῷ ἡτοιμασμένῳ τῷ δι-
βόλῳ κ̀ τοῖς ἀγγέλοις αὐτῦ, βασανισθῆ) ἐς
τὸ διηνεκές. τὸναυλίον, οἱ πιστοὶ κ̀ σ̀κλεκτοὶ
τῷ τ̃ δόξης κ̀ τιμῆς στεφανωθήσον) στεφάνῳ·
ὁμολογήσᾳ) ἐν αὐτοῖς ὁ Θεὸς ὁ ἐμπεσθεν
ὁ πατὴς αὐτῦ ⁊ σ̀κλεκτῶν ἀγγέλων, κ̀ ἐξα-
λείψῃ πᾶν δάκρυον ἀπὸ τ̃ ὀφθαλμῶν αὐτῶν.
τότε ἡ ὁδὸς αὐτῶν λῶ· λέγεσιν αἴρεσιν ⁊
αἱρέσεις πολλοὶ ἐν τῷ ωφαυλικῷ κεῖται ⁊
ἄρχοντες, ἡ ὁ μονογλυὴς σ̀ πατρὸς ὁδὸς
εἶναι φανερωθήσε). ὃς κ̀ τοσαύτλω αὐτοῖς

δόξαν

δόξαν ἀποδώσῃ δωρεὰν ὅση ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη. ταύτης μὴν οὖν τ̃ ἡμέρας τ̃ μεγάλης ἐπιθυμίᾳ ἐπιθυμοῦμεν, ἵνα τ̃ ἐξ Θεοῦ ἐπαγγελμάτων ἐν τῷ κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ τελείως ἀπολαύωμεν. Ἀμήν.

Ἀποκαλ. κβ.

Ναὶ ἔρχου Κύριε Ἰησοῦ.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 17

ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ
τῆς
ΒΕΛΓΙΚΗΣ

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ

τ̃ Χριστιανικῆς Θρησκείας.

1. Τίς ἐστιν ἡ μόνη σου παραμυθία, ἔν τε τῷ ζῆν, καὶ ἐν τῷ θανεῖν;

Ὅτι τῷ τε σώματι καὶ τῇ ψυχῇ, ἔν τε τῷ ζῆν καὶ ἐν τῷ θανεῖν, οὐκ ἐμαυτ̃, ἀλλὰ τ̃ πιστ̃ σωτ̃ρός μου, τ̃ κυρίου Ἰησ̃ Χριστ̃, ἰδιός εἰμι· ὃς, ὡσὲ πασῶν τ̃ ἁμαρτιῶν μου ἱκανὸν λύτρον, τὸ τίμιον αὐτ̃ αἷμα, ἐκτίσας, με ἀπὸ πάσης τ̃ τ̃ διαβόλου ἐξουσίας ἐρρύσατο· καὶ οὕτω φυλάττων διατελεῖ, ὥστε ἄνευ τ̃ πατρός μου τ̃ ἐν οὐρανοῖς, οὐδὲ τρίχα ἀπὸ τ̃ κεφαλῆς μου πεσεῖν, ἀλλὰ πάντα μοι εἰς σωτηρίαν συνεργεῖν. διόπερ ἐμὲ καὶ τῷ ἁγίῳ αὐτ̃ πνεύματι καθὸ τ̃ αἰωνίου ζωῆς βεβαιοφορεῖ, καὶ καθὸς τὸ αὐτῷ τ̃ λοιπὸν ζῆν, καθήκοντα καὶ ἕτοιμον ἀπεργάζεται.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 17

2. Πόσα ἢ γνῶναί σοι ἀναγκαῖα, ἵνα ἐν ταύτῃ τῇ ὡδῇ μυθίᾳ μακαρίως ζῆν τε καὶ ἀποθνῄσκειν οἷός τε ᾖς;

Τέλα. τὸ πρῶτον, πόσον ἐστὶ τὸ ἁμαρτίας μὲ καὶ παλαιπωρίας τὸ μέγεθος. τὸ δεύτερον, πῶς ἀπὸ πίστης ἠμαρτίασαι καὶ παλαιπωρίας ἀπολυτρῶμαι. τὸ τέταρτον, ἵνας τῷ Θεῷ ἀντὶ ταύτης τὴς ἀπολυτρώσεως ὀφείλω χάριτας.

ΤΟ ΠΡΩΤΟΝ ΤΜΗΜΑ.
Περὶ τὴς ἐνθρώπου παλαιπωρίας.

3. Πόθεν γνωρίζῃς τὴν παλαιπωρίαν σου;

Ἐκ τῆς θείας νόμου.

4. Τί δὲν ἀπαιτεῖ παρ' ἡμῶν ὁ τῆς Θεοῦ νόμος;

Τοῦτο κεφαλαιωδῶς ἡμᾶς διδάσκει Χριστὸς τῷ Ματθαίῳ, ἐν τῷ κβ κεφαλαίῳ, ταύταις ταῖς λέξεσιν· Ἀγαπήσῃς κύριον τὸν Θεόν σου ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ σου, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου. Αὕτη ἐστὶ πρώτη καὶ μεγάλη ἐντολή. δευτέρα δὲ ὁμοία αὐτῇ· Ἀγαπήσῃς τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. Ἐν ταύταις ταῖς δυσὶν ἐντο-

ἐντο-

σὺν θλαῖς ὅλος ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται κρέμανται.

5. Ἆρ' οὖν ταῦτα τελείως ἀφτιρεῖν θέλετε εἶναι;

Οὐδαμῶς· ἐς γὰρ φύσι ἐπὶ τιμωρίᾳ τε ἅμα ἐς σωτήριον ἔχθρων προφέρομαι.

6. Ἀλλ' ἆρα ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον οὕτω πονηρὸν καὶ διεφθαρμένον ἔκτισε;

Μηδαμῶς· ἀλλ' ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον ἔκτισεν ἀγαθὸν, καὶ κατὰ τιμὴν αὐτοῦ εἰκόνα, τοῦτ' ἔστιν, ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ὁσιότητι τῆς ἀληθείας, ἵνα τὸν Θεὸν, τὸν κτίσαντα αὐτὸν, ὀρθῶς ἐπιγνοὺς, ἐκ ψυχῆς ἀγαπήσῃ, καὶ εἰς τὸν αἰῶνα μακάριος ὢν μετ' αὐτοῦ ζῴη, εἰς τε τὸ ἐπαινέσαι αὐτὸν καὶ δοξάσαι.

7. Πόθεν οὖν φθορὰ εἰς τὴν ἀνθρωπίνης φύσεως πονηρία;

Ἐκ τῆς πτώσεως καὶ ἀπιθείας τῶν πρώτων γονέων, Ἀδάμου καὶ Εὔας, τῶν ἐν τῷ παραδείσῳ πάλαι συμβάσης· δι' ἧς ἡ φύσις ἡμῶν οὕτω διεφθάρη, ὥστε πάντες ἐν ἁμαρτίαις συλλαμβανόμεθά τε καὶ τικτόμεθα.

8. Ἀλλ' ἆρα οὕτω διεφθάρημεν, ὥστε πρὸς ὁδὲν τὸ παραπαν ἀγαθὸν ἱκανοί ἐσμεν, ἀλλὰ πρὸς πᾶν κακὸν προπετεῖς φερόμεθα;

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 17

Ναί· ἐὰν μὴ ὦσι πυθόμενοι τὸ θεῖον ἀναγκουνηθῶμεν.

9. Ἆρ' ἂν ὁ Θεὸς ὃν ἀδικεῖ τὸν ἄνθρωπον, ὁπότε παρ' αὐτοῦ ἐν τῷ νόμῳ ἀπαιτεῖ τὰ αὐτῷ ἐπιτελεῖν ἀδύνατα;

Οὐδαμῶς. ὁ Θεὸς μὲν γὰρ τὸν ἄνθρωπον ἔκτισεν οἵους τε τὰς ἐντολὰς πληροῦσιν· ὁ δὲ ἄνθρωπος, τοῖς τοῦ καταδαίμονος σοφίσμασιν ἐξαπατηθεὶς, δι' ἑτέρας ἀπιθίας ἑαυτόν τε καὶ τὸν αὐτοῦ ἀπογόνους ἔπαυσε, ἐκείνου τοῦ θείου χαρίσματος ἀποστερήσας.

10. Ἀλλ' ἆρα ὁ Θεὸς τὴν τοῦ καταδαίμονος ταύτην καὶ ἀπόστασίαν ἀτιμώρητον ἀφήσει;

Οὐδαμῶς· ἀλλὰ δικαίως ὀργίζεται τῇ τε ἐμφύτῳ καὶ τῇ πρακτῇ ἁμαρτίᾳ, καὶ δικαίᾳ κρίσει αὐτὴν θεσπεσίοις τε καὶ ἀϊδίοις τιμωρίαις μετέρχεται· καθὼς ἀπεφήναμεν, Ἕπεται πᾶς, ὃς οὐκ ἐμμένει ἐν πᾶσι τοῖς γεγραμμένοις ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ νόμου, τοῦ ποιῆσαι αὐτά.

11. Οὐχὶ ὁ καὶ ἐλεήμων ἐστιν ὁ Θεός;

Ἔστι μὲν ἐλεήμων ὁ Θεός· ἔστι δὲ καὶ δίκαιος· ὅταν ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ ἀξιοῖ τὴν ὑπεροχὴν τῆς θείας μεγαλωσύνης

σέβας

σέσας ἡσεβημμίλιω ἁμαρτίαν ϵ τῇ ἐχάτῃ, τῦτ' ἔστι, τῇ αἰωνίῳ τῦτε σώματος ϵ τ ψυχῆς πυρὶ ἐλαθήσαι.

ΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΤΜΗΜΑ.

Περὶ τ ξ ἀνθρώπυ ἀπολυτρώσεως.

12. Ἐπιδήπως ουν τῇ δικαίᾳ Θεῦ κρίσει πρὸς καίροις τε καὶ αἰωνίοις πυρὸς ἐλαις ἐνεχόμεθα, πῶς ἂν τὰς πυρὸς ἐλας φύγοις ἐκφυγεῖν, καὶ χάριτος τυχεῖν οἵοί τε γενοίμεθα;

Ἄξιοί ὁ Θεὸς τῇ αὐτῦ δικαιοσύνῃ τὸ ἱκανὸν ποιῆσαι· διὸ πᾶσα ἀνάγκη, τῦτο ἢ δι' ἡμῶν αὐτῶν, ἢ δι' ἄλλυ τινὸς γενέσθαι.

13. Ἆρ' ουν αὐτοὶ δι' αὐτῶν ἱκανὸν ποιῆσαι δυνατοί ἐσμεν;

Οὐδαμῶς· μᾶλλον γὰρ τὰ ὀφλήματα καθ' ἑκάστην ἡμέραν πληθύομεν.

14. Ἀλλ' ἆρα φιλή τις κτίσις τῶν ἐπουρανίων ἢ ἐπιγείων, τὸ ὀφλόμενον ἀνθ' ἡμῶν ἐκτίσαι δύναται;

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 17

Οὐδεμία. πρέπον μὲν γὰρ ἐδίκαιοῖ ὁ Θεὸς ἐν ἄλλῃ τινὶ κλίσει κολάσαι τὸ τῷ ἀνθρώπῳ ἐξημαρτημένον. ἔπρεπε γὰρ δύναμις κλίσις ἐδεμία τὸ βάρος τῆς ὀργῆς τοῦ Θεοῦ, τῆς τε τῆς ἁμαρτίας ὑποστῶσαι, ἐξ ἄλλης δὲ ἄχθος τοῦτο ἀποφορτίσαι.

15. Ποῖος οὖν ζητητέος ἡμῖν μεσίτης καὶ λυτρώτης;

Ὁ ἅμα μὲν ἄνθρωπος ὢν ἀληθινὸς καὶ δίκαιος, ἅμα δὲ παντῶν τῶν κλίσεων ἰσχυρότερος, τοῦτ' ἔστιν, ὁμοῦ καὶ Θεὸς ὢν ἀληθινός.

16. Διὰ τί δὲ αὐτὸν εἶναι δεῖ ἀληθινόν τε καὶ δίκαιον ἄνθρωπον;

Διότι ἡ τοῦ Θεοῦ δικαιοσύνη ἀξιοῖ, τῷ ἀνθρωπείαν φύσιν, ἣ τὴν ἁμαρτίαν ἐποίησεν, ὑπὲρ τῆς ἁμαρτίας καὶ κρίσιν. ὁ δὲ ἁμαρτίας αὐτὸς ὑπάρχων ἔνοχος, σὸν ἂν ὑπὲρ ἄλλων κρίσιν οἷός τε γένοιτο.

17. Διὰ τί δ' αὐτὸν καὶ ἀληθινὸν Θεὸν εἶναι ἀνάγκη;

Ἵνα τῇ τοῦ Θεότητος αὐτοῦ δυνάμει τὸ βάρος τοῦ τοῦ Θεοῦ ὀργῆς ἐν τῇ ἀνθρωπότητι ὑποστῶσαι οἷός τε ᾖ, ἡμῖν τε τὴν ἀπολωλεκυῖαν δικαιοσύνην καὶ ζωὴν ἀνακτήσασθαί τε καὶ ἀπολαβεῖν ποιῆσαι δυνηθῇ.

18. Τίς

18. Τίς δ' ἔστιν ὁ μεσίτης ἔτος, ὁ ἅμα θεός τε ὢν ἀληθινὸς, καὶ ἀληθινός τε καὶ δίκαιος ἄνθρωπος;

Ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός· ὃς ἐγνώθη ἡμῖν σοφία ἀπὸ θεοῦ, δικαιοσύνη τε καὶ ἁγιασμὸς καὶ ἀπολύτρωσις.

19. Πόθεν ἢ ζωῆς σοι δῆλα;

Ἐκ δὲ ἁγίας εὐαγγελίας, ὅπως ὁ θεὸς πρῶτον μὲν αὐτὸς ἐν τῷ παραδείσῳ ἐξέφηνεν· ἔπειτα διά τε τῶν ἁγίων πατριαρχῶν καὶ προφητῶν καὶ διαδοχὰς προεβίβασε, καὶ διά τε θυσιῶν ἄλλων τε νομικῶν ἱερουργιῶν ὑπετύπωσε· τελευτῶν ἢ ὃ διὰ τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ συνετελέσατο.

20. Ἆρ' οὖν πάντες οἱ ἄνθρωποι, καθάπερ διὰ Ἀδάμου τῆς ἀπωλείας ἐκράτησεν, οὕτω καὶ διὰ τοῦ Χριστοῦ τῆς σωτηρίας τυγχάνουσιν;

Οὐχ ἅπαντες, ἀλλὰ μόνον οἱ δι' ἀληθινῆς πίστεως αὐτῷ ἐμφυόμενοι, καὶ πάντα τὰ εὐεργετήματα αὐτοῦ ἀποδεχόμενοι.

21. Τί οὖν ἐστιν ἡ ἀληθινὴ πίστις;

Ἔστιν ἡ μόνον βεβαία ὑπόληψις, ἣν πᾶσι τοῖς διὰ τοῦ θεοῦ ἐν τῷ εὐαγγελίῳ αὐτοῦ θεωμένοις, ὡς πανανθρώποις, παγίως συγκατατίθεται· ἀλλὰ καὶ βεβαία πεποίθησις ἐν τῇ καρδίᾳ μου ὑπὸ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, διὰ τὸ

τ̃ εὐαγγελίου φωνῆς ἀναφθεῖσα· δι' ἧς πληροφορεῖμαι, ὡς ἐχ ἑτέροις μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐμοὶ, τ̃ ἁμαρτιῶν ἄφεσις, αἰωνία τε δικαιοσύνη καὶ σωτηρία ωαρὰ τοῦ Θεοῦ δεδώρηται, ἓ ζωῶται τῇ αὐτοῦ χάριτι μόνον, διὰ τὸ τοῦ Χριστοῦ λύτρον.

22. Τίνα δ' ἔστιν ἃ τοὺς Χριστιανοὺς πιστεύειν δεῖ;

Πάντα τὰ ἡμῖν ἐν τῷ εὐαγγελίῳ ἐπαγγελλόμενα, ἅπερ ἡμῖν τὸ καθολικὸν καὶ ἀνενδοίαστον τ̃ Χριστιανῶν σύμβολον ἐν βραχέσι κεφαλαίοις ἐκφαίνει.

23. Τίνες οὖν αἱ τοῦ συμβόλου ῥήσεις;

Πιστεύω εἰς Θεὸν, Πατέρα παντοκράτορα, ποιητὴν οὐρανοῦ καὶ γῆς· καὶ εἰς Ἰησοῦν Χριστὸν, τ̃ μόνον αὐτοῦ τ̃ μονογενῆ, κύριον ἡμῶν· συλληφθέντα ἐκ Πνεύματος ἁγίου, γεννηθέντα ἐκ Μαρίας τ̃ παρθένου· παθόντα ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου, σταυρωθέντα, θανόντα, καὶ ταφέντα, καταβεβηκότα εἰς ᾅδου· τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστάντα ἐκ νεκρῶν· ἀναβεβηκότα εἰς οὐρανούς· καθεζόμενον ἐκ δεξιῶν Θεοῦ τ̃ Πατρὸς παντοκράτορος· ὅθεν μέλλει ἔρχεσθαι κρῖναι ζῶντας ἓ νεκρούς. Πιστεύω εἰς Πνεῦμα ἅγιον. Πιστεύω ἁγίαν Ἐκκλησίαν καθολικὴν· ἁγίων κοινωνίαν· ἄφεσιν ἁμαρτιῶν· σαρκὸς ἀνάστασιν· ζωὴν αἰώνιον. Ἀμήν.

24. Πόσα

24. Πόσα δ' ἔστι τὰ συμβόλα τούτου μέρη;

Τρία. τὸ πρῶτον, περὶ Θεοῦ τοῦ Πατρὸς, καὶ τῆς κτίσεως ἡμῶν. τὸ δεύτερον, περὶ Θεοῦ τοῦ Υἱοῦ, καὶ τῆς ἀπολυτρώσεως ἡμῶν. τὸ τρίτον, περὶ Θεοῦ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, καὶ τοῦ ἁγιασμοῦ ἡμῶν.

25. Διὰ τί τρεῖς ὀνομάζεις, τὸν Πατέρα, τὸν Υἱὸν, καὶ τὸ ἅγιον Πνεῦμα· ὄντως μία μόνον τοῦ Θεότητος ὑπάρχει οὐσία;

Διότι ὁ Θεὸς ἐν τῷ αὐτοῦ ῥήματι οὕτως ἑαυτὸν ἐφανέρωσεν, ὡς αἱ τρεῖς αὗται αἱ διακεκριμέναι ὑποστάσεις, ὁ εἷς καὶ ἀληθινὸς ὁ περὶ αἰώνων Θεὸς ὑπάρχουσιν.

ΠΕΡΙ ΘΕΟΥ ΤΟΥ ΠΑΤΡΟΣ.

26. Τί ἐστι πιστεύειν, ὅτε φῄς· Πιστεύω εἰς Θεὸν Πατέρα, παντοκράτορα, ποιητὴν οὐρανοῦ καὶ γῆς;

Πιστεύω ὡς ὁ αἰώνιος Πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν, καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς, ἐξ οὐδενὸς ποιήσας, καὶ ἐποίησε αὐτὰ τῇ αἰωνίῳ αὐτοῦ βουλῇ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 17

ἐ σωτηρίᾳ σώζωνλε ἐ δλοικῶν, διὰ τ ἡὸν αὐτῦ Ἰησῦν Χριςὸν, Θεός μυ, ἐ πατήρ μυ ἐςι· διὸ τούτλω ἐπ' αὐτῷ πεποίθησιν ἔχω, κ ὕτως αὐτῷ θαρρῶ, ὡς πάνλα μοι πάντε τοῖς ψυχικοῖς κ τὰ τοῖς σωματικοῖς εὐδόκησε χαρίσθη, πολλικῶς ἐπιχορηγήσῃ· κ πάνλα τοσέτε τὰ καλὰ τὰ ἐν τῷ δυςλυχῇ τῷδε βίῳ ἐμοὶ ὄντ αὐτῦ οἰκονομίας σωσαντῶνλα, εἰς σωτηρίαν μοι ἐκβλῶσι ποιήσῃ· ἐπιδὴ ταῦτα ἅμα πάντα δυνάται ποιεῖν, ὡς παντοδύναμος Θεὸς, ἅμα ὃ κ βέλεῖ, ὡς χρηςὸς πατήρ.

27. Τί ὄν οἶδας ἀλλ' τ ἔν Θεῦ σωτηρίας;

Τὴν παντοκράτορα κ παντοχῦ παρῦσαν Θεῦ δυνάμιν, δι' ἧς τ ἐρανὸν ἐ τὴν γῆν, σὺν πάσαις ταῖς κλίσεσιν οἷονεὶ ταῖς χερσὶ ἀλλ' παντὸς σώζῃ, ἐ ἔτω κυβερνᾷ, ὡς κολοβῶλε καὶ ἄχλοιαν, ὑγρασίαν κ ξηρασίαν, δυκαρπίαν ἐ ἀκαρπίαν, σῖτα κ ποτὰ, ὑγίειαν καὶ νόσον, πλῦτον κ πενίαν, ἐ ἁπαξαπλῶς ἔ πάνλα ἡμῖν ὧδε αὐθαιρέτως, ἀλλ' ἐκ τ πατρικῆς αὐθ βυλῆς ἐ θελήματος πρλαγίνεται.

28. Τίνα δ' ἡμῖν ὠφέλειαν παρέχει ἡ τ κτίσεώς τε κ σωτηρίας γνῶσις;

Ἵνα ἔντε δυσπραγίαις ὑπομένοντες, καὶ ἐν δυπραγίαις δυχαίρωσι ὦμεν, εἰς ὃ τὸ μέλλον βεβαίαν ἐπὶ τ πατρίδα Θεὸν ἐ Παρά-

πιτοί-

πεποίηκεν ἔχωμεν, οὗ εἰδότες, ὡς ὀφεὶλ τὸ πρόσωπον ἡμᾶς ἀπὸ τ̃ τοῦ Θεοῦ ἀγάπης χωρίσαι δυνάμενον· ἐπεὶ πάντας ὁμοίως ὅτω τῇ αὐτοῦ χρεὶ διέπει, ὥστε πρὸς τὸν αὐτοῦ βέλησιν ὀφεὶλ ἐλάχιστον ἢ κινεῖας δυνάμεις.

ΠΕΡΙ ΘΕΟΥ ΤΟΥ ΥΙΟΥ.

29. Διὰ τί ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, Ἰησοῦς καλεῖται· ὅ ἐστι Σωτήρ;

Διότι σώζει ἡμᾶς ἀπὸ τ̃ ἁμαρτιῶν ἡμῶν· καὶ οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ τινὶ σωτηρίαν οὔτε ζητεῖν, οὔτε εὑρεῖν.

30. Ἆρ' οὖν εἰς Ἰησοῦν τ̃ μόνον ἡμῶν σωτῆρα πιστεύουσιν, οἱ ἐν τοῖς ἁγίοις, ἢ ἐν σοφίαν αὐτοῖς, ἢ ἀλλοθί που τινὶ σωτηρίαν καὶ μακαριότητα ζητοῦντες;

Οὐδαμῶς· ἀλλὰ τῷ μὲν λόγῳ μὲν τοῦ μόνου ἡμῶν σωτῆρος Ἰησοῦ καυχῶνται, τῷ δ' ἔργῳ αὐτὸν ἀπαρνοῦνται· δυοῖν γὰρ θάτερον ἀνάγκη, ἢ τ̃ Ἰησοῦν μὲ τέλεον εἶναι σωτῆρα, ἢ τοὺς τ̃ σωτῆρα τόνδε ἀληθινῇ πίστει δεχομένους, πάντων ἐν αὐτῷ τυγχάνειν, τῶν πρὸς τὴν αὐτῶν σωτηρίαν ἀναγκαίων.

31. Διὸ

31. Διὰ τί ὁ Χριστὸς καλεῖται;

Διότι ὑπὸ Θεοῦ τοῦ Πατρὸς τέθειται, καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι κέχρισται εἰς τὸ καρυφαῖον ἡμῶν προφήτην καὶ διδάσκαλον, τὸν ὁλοκλήρως ἡμῖν τὴν ἀπόρρητον τοῦ Πατρὸς βουλὴν περὶ τῆς ἀπολυτρώσεως ἡμῶν ἐξηγήσαντα· καὶ εἰς μόνον ἡμῶν ἀρχιερέα, ὃς τῇ τοῦ ἰδίου σώματος ἐφάπαξ προσφορᾷ ἡμᾶς ἀπελύτρωσε, καὶ διαπαντὸς ὑπὲρ ἡμῶν πρὸς τὸν Πατρὶ συντυγχάνει. καὶ εἰς αἰώνιον ἡμῶν βασιλέα, ὃς τῷ αὐτοῦ ῥήματι καὶ πνεύματι ἡμᾶς κυβερνᾷ, καὶ τὴν προπεποιημένην ἡμῖν ἀπολύτρωσιν τηρῶν καὶ σώζων διατελεῖ.

32. Διὰ τί οὖν Χριστιανὸς ὀνομάζῃ;

Ὅτι Χριστοῦ μέλος διὰ τὴν πίστεως εἰμὶ, καὶ πρὸς τοῦτο τοῦ χρίσματος αὐτοῦ μετέχω· ἵνα τὸ αὐτοῦ ὄνομα ὁμολογῶν, καὶ ἐμὲ θυσίαν ζῶσαν αὐτῷ παραστήσω, καὶ μετὰ τόνδε τὸν βίον τῇ ἁμαρτίᾳ καὶ τῷ διαβόλῳ ἐν καθαρᾷ συνειδήσει διαμαχεσάμενος, μετὰ Χριστοῦ σὺν αὐτῷ εἰς τὸν αἰῶνα πασῶν τῶν κτίσεων κυριεύσω.

33. Διὰ τί δὲ ὁ Χριστὸς καλεῖται μονογενὴς Θεοῦ υἱός, ἡμεῖς δὲ καὶ αὐτοὶ Θεοῦ τέκνα ὀνομάζῃ;

Διότι

Διότι ὁ Χριστὸς μόνος ἀΐδιος καὶ φύσει τοῦ Θεοῦ υἱὸς ὑπάρχει· ἡμεῖς δὲ διὰ ἐκείνου δωρεὰν τὴν υἱοθεσίαν παρὰ τοῦ Θεοῦ εἰλήφαμεν.

34. Διὰ τί ὃ προσαγορεύει αὐτὸν Κύριον ἡμῶν;

Διότι τοὺς ψυχαίρε ἡμῶν καὶ τὰ σώματα ἐκ τῆς ἁμαρτίας καὶ ἀπάσης τῆς τοῦ Διαβόλου ἐξουσίας, οὐκ ἀργυρίῳ ἢ χρυσίῳ, ἀλλὰ τῷ ἰδίῳ αὐτοῦ αἵματι εἰς περιποίησιν ἑαυτῷ ἐξαγοράσας ἀπελύτρωσε.

35. Τί ὃ βέλεται τὸ συλληφθῆναι αὐτὸν ἐκ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, καὶ γεννηθῆναι ἐκ Μαρίας τῆς παρθένου;

Δηλοῖ, τὸ σωτήριον τοῦ Θεοῦ Υἱὸν, ὃς ἀληθινὸς καὶ αἰώνιος Θεός ἐστί τε καὶ Διαμενεῖ, ἐκ τῆς σαρκὸς καὶ τοῦ αἵματος τῆς Μαρίας τῆς παρθένου, ἐνεργείᾳ τοῦ ἐπ' αὐτὴν ἐπελθόντος ἁγίου Πνεύματος, ἀληθινὴν ἀνθρώπου φύσιν ἐπδεδληφέναι, ἵνα καὶ τὸ ἀληθινὸν τοῦ Δαβὶδ σπέρμα εἴη, τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ κατὰ πάντα ὅμοιος, χωρὶς τῆς ἁμαρτίας.

36. Τί δέ σοι ὄφελος προσγίνεται ἐκ τῆς ἁγίας τοῦ Χριστοῦ συλλήψεως καὶ γενέσεως;

Ὅτι μεσίτης ἐστὶν ἡμῶν τῇ τε αὐτοῦ ἀθωότητι καὶ πανα-

καὶ πανα-

καὶ παντελεῖ ἀμότητι, ἵνα ἁμαρτίας μου, ἃς ἐν αὐτῇ συνελήφθην, ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ συγκαλύπτῃ.

37. Τί οὖν σημαίνει τὸ παθεῖν τὸν Χριστόν;

Ὅτι ὅλον τὸν τοῦ ἐπιγείου βίου χρόνον, μάλιστα οὖν ἀπὸ τῆς βίας καταφορᾶς τοῦ ὀργῆς τοῦ Θεοῦ, τοῦ κατὰ τὸ ὅλον τοῦ ἀνθρωπίνου γένους ἁμαρτίας, ἔντε τῷ σώματι, καὶ ἐν τῇ ψυχῇ ἐδάσασεν· ἵνα τῷ αὐτοῦ πάθει, οἱονεὶ θύνῃ τῇ ἱλαστικῇ θυσίᾳ τὸ σῶμα ἡμῶν καὶ τὰς ψυχὰς τὸν αἰωνίου θανατικῆς ἀπαλλάξῃ, τῷ τε τοῦ Θεοῦ χάριν, τῷ δικαιοσύνῃ καὶ τῷ αἰώνιον ζωὴν ἡμῖν προξενήσαντι.

38. Διὰ τί δὲ ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου ἔπαθε;

Ἵνα ἀναίτιος ἐπὶ κοσμικοῦ δικαστοῦ καταδικασθεὶς, ἡμᾶς τὰ ἀνθρωπαίτητα καταδίκης, τὰ ἐν τοῦ Θεοῦ πάντας ἡμᾶς ἀποφέρειν μελλούσης, ἀπαλλάξῃ.

39. Ἀλλ' ἆρα ἔδει τὸν σαρκωθῆναι αὐτὸν, ἢ τὸ ἄλλῳ τῷ θανάτῳ ζημιωθῆναι;

Πάντως· τούτῳ γὰρ τῷ πεισώματι δῆλός ἐστι, τὴν καθάραν τὴν ἐμοὶ ἐπικειμένην, εἰς ἑαυτὸν μετενεγκών. ἐπικαθάρσιος γὰρ ὧν ὁ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ θάνατος.

40. Διὰ

40. Διὰ τί ὤ θανεῖν αὐτὸν ἔδει;

Διότι τῇ δικαιοσύνῃ καὶ ἀληθείᾳ τοῦ Θεοῦ, ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, οὐκ ἄλλως πως, ἢ τῷ θανάτῳ τοῦ Υἱοῦ αὐτοῦ ἱκανὸν λύτρον ἠδυνάτο.

41. Διὰ τί ὤ ἐτάφη;

Ἵνα τούτῳ τῷ ἐλέγχῳ καταδήλῳ γένοιτο τῷ ὄντι ἀποθανών.

42. Ἐπεὶ οὖν ὁ Χριστὸς ὑπὲρ ἡμῶν ἀπέθανεν, διὰ τί καὶ ἡμᾶς αὐτοὺς ἀποθανεῖν χρεών;

Ὁ θάνατος ἡμῶν οὐκ ἔστιν ἀντίλυτρον ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, ἀλλὰ μόνον θανάτωσις τῶν ἁμαρτιῶν, καὶ μετάβασις εἰς τὴν αἰώνιον ζωήν.

43. Τίνα δὲ ὠφελοῦς τούτοις ὄντως φέρει ἡμῖν ἡ ὠφέλεια καὶ τελουτὴ τοῦ Χριστοῦ, ἡ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ;

Ὅτι τῇ αὐτοῦ δυνάμει ὁ παλαιὸς ἡμῶν ἄνθρωπος αὐτῷ συσταυροῦται, σωθανατοῦται, καὶ σωταφίπτει· ἵνα αἱ σαρκικαὶ ἐπιθυμίαι οὐκέτι ἐν ἡμῖν βασιλεύωσιν, ἀλλ' αὐτοὶ αὐτοῖς ζῶσιν ἐθέλωμεν αὐτῷ θυσίαν παρίστασθαι.

44. Διὰ τί ὠφέλειαι· Καταβαίνω εἰς ᾅδου;

Ἵνα

Ἵνα ἐν τοῖς ἐσχάτοις τῶν πόρρω μῶν, ἐδιωῶντε πληροφορηθῶ, ὅτι ὁ κύριός μου Ἰησοῦς, διὰ τὴν ἀνεκφράστου ἀγωνίας, ἀλγηδόνωντε καὶ πόνων, ἄκρως ἐν τῇ ψυχῇ καὶ σώματι μάλιστα ἐπὶ τῷ σαυρῷ ὑπέμεινεν, ἐμὲ ἀπὸ τῆς τοῦ ᾅδου ἀγωνίας τε καὶ κολάσεως ἐρρύσατο.

45. Τί δ' ἡμᾶς ὠφελεῖ ἡ τοῦ Χριστοῦ ἀνάστασις;

Πρῶτον μὲν τῇ αὐτοῦ ἀναστάσει τὸν θάνατον κατηγωνίσατο, ἵνα ἡμῖν τὴν δικαιοσύνης, τὴν διὰ τοῦ ἰδίου θανάτου ἐκποιηθείσης, μεταδιδόναι δυνώμεθα. ἔπειτα δὲ καὶ ἡμεῖς ἤδη τῇ αὐτοῦ δυνάμει καινὴν καινὴν ζωὴν διεξερόμεθα. τὸ τρίτον ἡ τοῦ Χριστοῦ ἀνάστασις ἀσφαλὲς ἡμῖν ἐνέχυρον ὑπάρχει τῆς ἡμετέρας ἐκ νεκρῶν ζωῆς ἀναστάσεως.

46. Πῶς ἡ νοεῖς τὴν αὐτοῦ εἰς οὐρανὸν ἀνάβασιν;

Ὅτι ὁ Χριστὸς, βλεπόντων μαθητῶν, ἀπὸ τῆς γῆς διέστη, καὶ εἰς τὸν οὐρανὸν ἀνωχώρησε· καὶ ἐπὶ τῷ ἡμῶν συμφέροντι ἐκεῖ διαμένει, ἕως ἂν ἐπανέλθῃ κρῖναι τοὺς ζῶντας καὶ νεκρούς.

47. Οὐκ

47. Οὐχί ἕν ὁ Χριστὸς μεθ' ἡμῶν ἐστιν ἕως τ συντελείας τ αἰῶνος, καθάπερ ἐπηγγείλατο;

Ο Χριστὸς ἄνθρωπός τε ὑπάρχει ἀληθινὸς, καὶ Θεὸς ἀληθινός. καὶ μὲν ἕν τῳ ἀνθρωπίνῳ φύσιν, οὐκ ἔστιν ἐν τῷ νεῷ ἐπὶ τ γῆς· καὶ δὲ τῳ Θεότητι καὶ μεγαλειότητι, τῳ τε χάριν καὶ τὸ Πνεῦμα αὐτοῦ, ἐδέποτε ἀφ' ἡμῶν ἀφίστα).

48. Οὔκουν τετρωμένῃ τρόπῳ αἱ δύο ἐν τῷ Χριστῷ φύσεις ἀλλοιωθῶν), εἴγε ἡ ἀνθρωπότης οὐκ ἔστιν, ὅπως ἂν ἡ Θεότης;

Οὐδαμῶς. ἐσφόδρα γὰρ ἡ Θεότης ἀπερίληπτός ἐστι καὶ ἀπαύστακτος παρεῖσα· ἀκόλουθον ἐξ ἀνάγκης, αὐτῳ ἔξω μὲν τ ληφθείσης ἀνθρωπότητος εἶναι, ἐδὲν δ' ἧττον καὶ ἐν αὐτῇ ἐνυπάρχειν, καὶ ὑποσαλεικῶς αὐτῇ ἐνωθεῖσαν ἀγιάζειν.

49. Τίνας δὲ ἡμῖν ὠφελείας φέρει ἡ τοῦ Χριστοῦ ἀνάβασις;

Τὸ πρῶτον, ὅτι ἐν τῷ οὐρανῷ ὑπὲρ ἡμῶν τῷ Πατρὶ ἐντυγχάνει. Τὸ δεύτερον, ὅτι τῳ ἡμετέραν σάρκα ἐν τῷ οὐρανῷ ἔχομεν, εἰς φερέγγυον πίστωμα, ὡς αὐτὸς οἱονεὶ κεφαλὴ ἡμῶν, ἡμᾶς τὰ μέλη αὐτοῦ σὺν χρόνῳ πρὸς ἑαυτὸν ἀναλήψεται). Τὸ τελεῖον, ὅτι ἡμῖν τὸ ἅγιον

Πνεῦμα

Πνεῦμα εἰς ἀρραβῶνα καθαπέμπει· ἔστιν ἐνεργεία ζητεῖται ἐστὶ τὰ κάτω, ἀλλὰ τὰ ἄνω, ἔστι ὁ Χριστός ἐστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ καθήμενος.

50. Διὰ τί ἦν ἀναβάντα, ὅτι καθῆται ἐν δεξιᾷ τοῦ Πατρός;

Ἐπειδὴ ὁ Χριστὸς ἐπὶ τούτῳ εἰς τὸν οὐρανὸν ἀνέβη, ἵνα ἐκεῖθεν φανερωθῇ τῆς Χριστιανικῆς ἐκκλησίας ὢν κεφαλὴ, δι' ἧς ὁ Πατὴρ πάντα διοικεῖ.

51. Τί δ' ἡμῖν ὄφελος παρέχεται αὕτη ἡ μεγαλοφότης τῆς κεφαλῆς ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ;

Πρῶτον μὲν, ὅτι διὰ τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐφ' ἡμᾶς τὰ μέλη αὐτοῦ ἐκχεῖ τὰ ἐπουράνια χαρίσματα. ἔπειτα δὲ, ὅτι ἡμᾶς τῷ αὐτοῦ κράτει, καὶ πάντων τῶν ἐναντίων διαφυλάττει τε καὶ διασώζει.

52. Τίνα δέ σοι παρηγορίαν φέρει ἡ τοῦ Χριστοῦ ἐπάνοδος εἰς τὸν οὐρανὸν ζώντας καὶ νεκρούς;

Ἵνα ἐν πάσαις ταῖς θλίψεσι καὶ διώξεσι τὴν κεφαλὴν ἐπουράνιον, τὸ αὐτὸν τοῦτον, τὸ πρὸ ἐμοῦ εἰς τὴν τοῦ Θεοῦ κρίσιν ἀντ' ἐμοῦ καθιστάντα, καὶ πᾶσαν τὴν κατάραν ἀπ' ἐμοῦ μετενεγκόντα, ἐκ τοῦ οὐρανοῦ δικαστὴν προσδέχωμαι, ἅπαντας τοὺς αὐτοῦ τε καὶ ἐμοῦ ἐχθροὺς εἰς ἀιωνίους ἐκεῖνος ἀπολαλεῖν,

ἅμα

ἅμα δ' ἐμὲ μὴ πάντων τῶν ἐκλεκτῶν εἰς τὸν ἐπουράνιον χαρὰν καὶ δόξαν πρὸς ἑαυτὸν μεταναστήσοντα.

ΠΕΡΙ ΘΕΟΥ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ Πνεύματος.

53. Τί ἡ πίστις περὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος;

Πρῶτον μὲν, ὅτι Θεός ἐστιν ἀληθινὸς, καὶ συναΐδιος τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Υἱῷ. ἔπειτα ἡ, ὅτι καὶ ἐμοὶ ἐδόθη, ὥστε ἐμὲ δι' ἀληθινῆς πίστεως, τοῦτο Χριστοῦ, καὶ τὰ ἐνεργειῶν αὐτοῦ παρῶν παρακλητὸν ποιεῖν, καὶ μετ' ἐμοῦ εἰς τὸν αἰῶνα παραμένειν.

54. Τί ἡ πίστις περὶ τὰ ἁγίας καθολικῆς Χριστοῦ Ἐκκλησίας;

Ὅτι ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ἐκ συμπάντων τοῦ ἀνθρώπων γένους ἑαυτῷ ἐκκλησίαν, ἐξηλεγμένην εἰς τὴν αἰώνιον ζωὴν, διὰ τοῦ Πνεύματος αὐτοῦ καὶ τοῦ ῥήματος, ἐν ἑνότητι τῆς ἀληθινῆς πίστεως, ἀπὸ τῆς καταβολῆς τοῦ κόσμου, ἕως τῆς τῶν αἰώνων συντελείας, συναθροίζει καὶ διαφυλάττει· ἐν ὅτι καὶ ἐγὼ τούτης τῆς ἐκκλησίας ζῶν μέλος εἰμί τε, καὶ εἰς αἰεὶ ἐσόμενος διατελέσω.

55. Τί

55. Τί ὴ βέλεϛ λέϛθν ἡ κοινωνία τ ἁγίων;

Πρῶτον μὲν, ὅτι πάντες οἱ πιϛοὶ, καθόλε τε ἕκαϛ' ἕνα, οἱονεὶ μέλη, τ̃τε κυρίε Ἰησ̃, καὶ τ αὐτ̃ θησαυρῶν καὶ ἀγαθῶν ἀπάντων κοινωνε̃ϛιν. ἔπεϛα ὴ, ὅτι ἑνὶ ἑκάϛῳ ωεροσήκε, τὰ ἐν αὐτῷ χαρίσματα, ωρὸς ὠφέλειαν καὶ σωτηρίαν τ ἑτέρων μελῶν, ωροθύμως καὶ ἀσμενέως σωνεργάζεϛθν.

56. Τί ὴ πιϛεύεις ωερὶ τ ἀφέσεως τ ἁμαρτιῶν;

Ὅτι ὁ Θεὸς, διὰ τὴν ἐναντίον ϛ Χριϛ̃ ἀποπλυσιν ἐδεμιᾶς μοι ἁμαρτίας, οὐδ' αὐτῆς ἐμφύτε πονηρίας, ωρὸς ἣν μοι διὰ παντὸς ϛ βίε διαμαχητέον ἐϛὶν, οὐδέ ωοτε μνησικακήσθν μέλλει, ἀλλ' ἐμοὶ τὴν ϛ Χριϛ̃ δικαιοσύνην δωρεὰν χαρίζεϛαι, ἵνα εἰς τὴν κρίσιν οὐ μὴ ωαραγένωμαι.

57. Τίνας δέ σοι ωαραμυθίας φέρει ἡ τ σαρκὸς ἀνάσασις;

Ὅτι οὐ μόνον ἡ ψυχή με, διὰ τὸ λυθῆναι αὐτὴν ἀπὸ ϛ δεσμ̃ σώματος ωρὸς Χριϛὸν τὴν κεφαλὴν αὐτῆς ἀναληφθήσετ̃. ἀλλὰ καὶ ἥδε ἡ σάρξ με, τῇ ϛ Χριϛ̃ δυνάμει ἐξεγερθεῖσα, καὶ ἐξαῦθις τῇ ψυχῇ με ἑνωθεῖσα, τῷ σώματι ϛ Χριϛ̃ σύμμορφον γενήσεται.

58. Τίνας

58. Τίνας ὑ ωΔ ἁμυδίας ἀπολαύῃς σὺ
Ϝ πιϛεύῃ ζωὴ αἰώνιον;

Ὅ π, ἐπειδὴ τὸ νεῶ ἀρχὴ τ αἰωνίᾳ ζωῆς
ἐν τῇ καρδίᾳ μϛ αἰθάνομαι, μ τὸνδε τ
βίον, ὁλόκληρον τ μακαριότητ κτῆσιν
λήψομαι· ὧ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδε, καὶ ὦς
οὐκ ἤκϛε, καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπϛ οὐκ
ἀνέβη· ἵνα ἐν ταύτῃ τῇ εὐκλεείᾳ τ Θεὸν
μ τ συγκληρονόμων εἰς τ αἰῶνα δοξάζω
ἀμπελῶ.

59. Τί δὲ πλέον ἔχῃς σὺ Ϝ πίνα ταῦτα
πιϛεύῃ;

Τὸ ἐν τῷ Χριϛῷ ἐνώπιον Ϝ Θεοῦ δίκαιον
ἐμὲ εἶναι, καὶ τ αἰωνίᾳ ζωῆς κληρονόμον γε-
γονέναι.

60. Πῶς ὑ δίκαιος εἶ ἐνώπιον Ϝ Θεοῦ;

Μόνῃ τῇ εἰς Ἰησοῦν Χριϛὸν ἀληθινῇ πίϛῃ·
ὥϛε κἂν ἡ συνείδησίς μϛ κατηγορήσῃ, εἰς
πάσας τὰς Ϝ Θεοῦ ἐντολὰς ὄφειλῶς ἡμαρτηκέ-
ναι φάσκειν, ϵ ἔχ ὅπως ὀδεμίαν τούτων
πώποτε τετηρηκέναι, ἀλλὰ κ ἐκρύπτε εἰς πάντα
τὰ κακὰ ἐπιῤῥεπῆ πεφυκέναι· ὁ Θεὸς μηδὲν,
χωρὶς πάντων τ ἔργων μϛ, μόνῃ τῇ αὐτοῦ χά-
ριτι, ἐμοὶ τὸν τέλειον Ϝ Χριϛοῦ ἀπόδειξιν,
τὴν τε αὐτοῦ δικαιοσύνην κ ἁγιότητα δωρεῖ-
ται τε ϵ ἀναλίπτ), ὡς ὀδεμίαν πώποτε ἁμαρ-

τίαν

ἴκαν ἢ ἀξιδεκάτη ἢ ἐχκάτη, μᾶλλον ἢ τῷ ὑπακοῇ τῷ υἱοῦ τοῦ Χριστοῦ ἀντ' ἐμοῦ πεπληρωμένῳ, δι' ἐμαυτὸν τελείως πεποιηκότι, ἐὰν ἄρα τάσδε τὰς δυσχερείας βεβαίᾳ πίστει ἀνέξωμαι.

61. Διὰ τί ἢ φὴς μόνῃ τῇ πίστει δικαιοῦσθαι εἶναι;

Οὐχ ὅτι τῇ τῆς πίστεως ἀξίᾳ τῷ Θεῷ ἀρέσκω, ἀλλ' ὅτι μόνη ἡ τοῦ Χριστοῦ ἀπόπτωσις, ἥτ' αὐτοῦ δικαιοσύνη καὶ ἁγιότης, ἡ ἐμὴ ὡφελοῦσα τῷ Θεῷ δικαιοσύνη ἐστίν· ἐγὼ ἢ ταύτῃ σοι ἄλλως, εἰ μὴ διὰ μόνης τῆς πίστεως δέχεται, καὶ ἐμοὶ προσοικειώσασθαι δυνάμενον.

62. Διὰ τί δὲ τὰ ἀγαθὰ ἡμῶν ἔργα οὐ δυνάτ) ὄντε δικαιοσύνη, ὄντε δικαιοσύνης τι μέρος ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ λογίζεται;

Διότι δεῖ τῷ δικαιοσύνῃ, τῷ ἐν τῇ τοῦ Θεοῦ κρίσει ὑποστῆναι μέλλοντι, ὅλον τέλειον ὑπάρχειν, καὶ τῷ θείῳ νόμῳ καὶ πάντα συμφωνεῖν· τοῦτ' ἢ ἡμετέρων ἔργων καὶ τὰ βέλτιστα ἐν τῷδε τῷ βίῳ ἀτελῆ τυγχάνει ὄντα, καὶ ταῖς ἁμαρτίαις μεμολυσμένα.

63. Πῶς δ' οὐδεμία τοῖς ἀγαθοῖς ἡμῶν ἔργοις ἀμοιβὴ ὀφείλεται), ὅσα γε ὁ Θεὸς μισθὸν αὐτοῖς ἔν τε τῇ παρούσῃ καὶ ἐν τῇ μελλούσῃ ζωῇ ἀποδώσειν ὑπισχνεῖται;

Οὗτος

Οὗτος ὁ μισθὸς ὃ κατ' ὀφείλημα δί-δοται, ἀλλὰ κατὰ χάριν.

64. Οὐχὶ ἡ αὐτὴ ἡ διδαχὴ ὀλιγώρους καὶ ἀθέους τοὺς ἀνθρώπους ἀποδείκνυσι;

Οὐδαμῶς· ἀδυνάτους γὰρ τοὺς τῷ Χριστῷ δι' ἀληθινῆς πίστεως ἐμπεφυτευμένους, ὃ μὴ τὴν δικαιοσύνης καρποὺς ἐκφέρειν.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΙΕΡΩΝ Μυστηρίων, ἢ ἁγίων Σημείων.

65. Ἐπειδὴ οὖν διὰ μόνης τῆς πίστεως, τοῦ Χριστοῦ καὶ πάντων τῶν αὐτοῦ ἀγαθῶν μέτοχοι γινόμεθα· πόθεν ἡ πίστις ἥδε ἐγγίνεται;

Παρὰ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ὃς αὐτὴν ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, διά τε τοῦ τοῦ εὐαγγελίου κηρύξεως ἐνεργοῦντος, τῇ τῶν ἁγίων Μυστηρίων χρήσει στηρίζει.

66. Τί οὖν ἐστι τὰ Μυστήρια;

Ἔστιν ὁρατὰ καὶ ἱερὰ σύμβολά τε καὶ σφραγίσματα, εἰς τοῦτο ὑπὸ τοῦ Θεοῦ διαθεχθέντα, ἵνα τῇ τούτων χρήσει αἱ τοῦ εὐαγγελίου ἐπαγγελίαι ταῖς διανοίαις ἡμῶν ἐναργέστερον ἐγγίνωνται, καὶ οἷον ἐπισφραγισθῶσιν·

ὡς

ὡς ἐλήλυθεν ὁ Θεὸς ὁ πατὴρ μόνον, ἀλλὰ καὶ ὁ υἱὸς καθ' ἕνα ἑκάστῳ πιστεύοντι ἀφ' ἑαυτοῦ τοῦ Χριστοῦ αὐτοφορεῖν, τοῦτ' ἐστὶν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ αὐτοζενεχθέντα, ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν καὶ ζωὴν αἰώνιον δωρεὰν χαρίζεσθαι.

67. Ἆρ' ἓν ἀμφοτέροιν, τοῦτο ῥήματος καὶ τῶν μυστηρίων, ἅτινά ἐστιν, τὸ τοῦ πίστιν ἡμῶν ἐπὶ τοῦ Χριστοῦ αὐτοφορεῖν τοῦ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ ἐπιτελεσθέντα, οἱονεὶ τὸ μόνον τῆς σωτηρίας ἡμῶν θεμέλιον ὁδηγεῖν;

Ναί· τὸ γὰρ ἅγιον Πνεῦμα ἔντε τῷ εὐαγγελίῳ διδάσκει, καὶ ἀφ' ἑαυτῶν ἱερῶν μυστηρίων πληροφορεῖ, ὡς ἡ σωτηρία ἡμῶν ὅλη κεῖται ἐπὶ μόνῃ τῇ τοῦ Χριστοῦ αὐτοφορᾷ, τῇ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ συντελεσθείσῃ.

68. Πόσα ἐστὶ μυστήρια ὁ Χριστὸς ἐν τῇ καινῇ διαθήκῃ διεθήκατο;

Δύο· τὸ ἱερὸν Βαπτισμὸν, καὶ τὸ ἱερὸν Δεῖπνον.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΙΕΡΟΥ ΒΑΠΤΙΣΜΟΥ.

69. Πῶς ἐστὶν ὁ βαπτισμὸς ἀναμιμνήσκει καὶ ἀσφαλίζει σε, ὅτι μετέχεις τοῦ τοῦ Χριστοῦ αὐτοφορᾶς, τοῦ ἐφάπαξ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ ἐπιτελεσθείσης;

Ὅτι

Ὅτι ὁ Χριστὸς τῷ ἐξωτέρῳ ὑδατι βαπτισμῷ ἀφιεῖ ἁμαρτίας, ἀλλὰ ἐπηγγείλατο, ὅτι, καθαίρων τῷ ὕδατι τὰς ἀνθρώπους τοῦ σώματος ἀπορρύπτειν πέφυκε, τὰ ἔξω λέπρωμα· τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ τῷ αἵματι αὐτοῦ καὶ Πνεύματι, πάντα τὸν τῆς ψυχῆς ῥύπον, τοῦτ' ἔστι, πάντα τὰ ἁμαρτήματα ἡμῶν, ἀποκαθαίρωμεν.

70. Τί δὲ σημαίνει, τὸ τοῦ Χριστοῦ αἷμα καὶ Πνεῦμα λέγειν;

Δηλοῖ δέ τε τὴν ἁμαρτιῶν ἄφεσιν ἣν διὰ τοῦ Θεοῦ δωρεὰν λαμβάνομεν, ἀφ' τοῦ Χριστοῦ αἵματος, τὸ ὑπ' αὐτοῦ ἐν τῇ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ θεσφορᾷ, ὑπὲρ ἡμῶν ἐκκεχυμένον· καὶ τὸ τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἀναπνεῖν, εἰς ἡμῶν τοῦ Χριστοῦ μέλη ἀγιάζεσθαι, ἵνα ταῖς ἁμαρτίαις ἀποθνήσκοντες, ἐν θεοσεβεῖ καὶ ἀνεπιλήπτῳ βίῳ θεοπαθῶντες ἀφανιζώμεθα.

71. Πῶς ὑπέχει ὁ Χριστὸς ὡς ἰσολόγως τῷ τοῦ βαπτίσματος ὕδατι τὰ σώματα, καὶ τῷ αὐτοῦ αἵματι καὶ Πνεύματι τὰς ψυχὰς καθαίρομεν;

Ἐν τῷ τοῦ βαπτισμοῦ ἀφορίσμῳ, λέγων· Πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς, καὶ τοῦ Υἱοῦ, καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος· ὁ πιστεύσας καὶ βαπτισθεὶς, σωθήσεται· ὁ δὲ ἀπιστήσας,

καθαιρεθήσε). καὶ αὕτη ἡ ἐπαγγελία ἐπαναπολεῖται, ὅτε ἡ γραφὴ τ̃ βαπτισμὸν καλεῖ λυτρὸν τ̃ παλιγγενεσίας, καὶ ἀπόλυσιν τ̃ ἁμαρτιῶν.

72. Ἆρ' οὖν ἡ ἔξω ὑδαπτλυσία ἐστὶν αὐτὴ ἡ τ̃ ἁμαρτιῶν ἀπόλυσις;

Οὐ· τὸ γὰρ μόνον τ̃ Ἰησοῦ Χριστοῦ αἷμα εἰς τὸ ἅγιον Πνεῦμα καθαιρίζει ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας.

73. Διὰ τί οὖν τὸ ἅγιον Πνεῦμα τ̃ βαπτισμὸν καλεῖ λυτρὸν τ̃ παλιγγενεσίας, καὶ ἀπόλυσιν τ̃ ἁμαρτιῶν;

Ὁ Θεὸς ἐκ πάντων ἀξιολόγως αἰτίας ἕτω λαλεῖ· ἐν γὰρ μόνον ταύτης τ̃ φράσεως διδάσκειν βούλεται, ὅτι καθάπερ ὁ τ̃ σώματος ῥύπος τῷ ὕδατι, ἕτω εἰς τὰ ἁμαρτήματα ἡμῶν, τῷ τ̃ Χριστοῦ αἵματι εἰς Πνεῦμα ἀφανίζεται· ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον τῷδε τῷ θείῳ συμβόλῳ τῷδε εἰς ἐνεχύρῳ πληροφορεῖν ἡμᾶς θέλει, ὡς ἐκ ἦπον ἀληθῶς τῇ πνευματικῇ λύσει τὰς ψυχὰς, ἢ τῇ ὑδατίνῃ τὰ σώματα ἀπελυσάμεθα.

74. Ἀλλ' ἆρα εἰς τὰ βρέφη βαπτιστέον; Πάνυ γε· ἐπειδὴ γὰρ ἐξίστο τοῖς ἐν ἡλικίᾳ τ̃ Θεοῦ διαθήκης, τ̃ τ' αὐτοῦ Ἐκκλησίας κοινωνοῦσι, εἰς αὐτοῖς ἐν τῷ τ̃ Χριστοῦ αἵματι, ἥτε τ̃ ἁμαρτιῶν ἄφεσις, εἰς τὸ ἅγιον Πνεῦμα, τὸ

τῶν

τῶν πίστιν ἐν ταῖς καρδίαις ἐργαζόμενον, ἐχ ἧττον ἢ τοῖς ἐν ἡλικίᾳ ἐπαγγέλλε). δεῖ αὐτὰ ϵ διὰ τοῦ Βαπτισμοῦ τοῦ τ Ἁγίου πνεύμα τος συμβόλως, τῇ Χριστιανῶν Ἐκκλησίᾳ ἑνσωματοῦσθαι, ϵ ἀπὸ τ τῶν ἀπίστων γονέων ἀφορίζεσθαι, καθάπερ ἐν τῇ πολυμιᾷ διαθήκῃ ἀφ' τ Περιτομὴ γέγονεν, ἣ ὁ Βαπτισμὸς ἐν τῇ καινῇ ἀφθήκῃ ἀντικατέστη.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΔΕΙΠΝΟΥ.

75. Πῶς ἢ τὸ ἱερὸν Δεῖπνον ἀναμιμνήσκεσθαι, καὶ διασφαλίζεσθε, ὅτι μετέχετε τοῦ Χριστοῦ ωφελείας, τῆς ἐφάπαξ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ ἐπιτελεσθείσης, καὶ τῶν λοιπῶν αὐτοῦ ἀγαθῶν ἀπολαύετε;

Ὅτι ὁ Χριστὸς, ἐμὲ σὺν πᾶσι τοῖς πιστοῖς, τοῦ ἄρτου, τοῦ ἡμῖν κλωμένου, φαγεῖν, καὶ τοῦ ποτηρίου πόσιν κελεύσας εἰς τὴν αὐτοῦ ἀνάμνησιν, ταῦτα ωφοσέταξεν ἐπαγγέλλεσθαι· ωφῶτον μὲν ὅτι σῶμα αὐτοῦ ὄντως ἀληθῶς ὑπὲρ ἐμοῦ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ ωφοσηλώθη καὶ κατεκλάσθη, καὶ τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐκκεχύσθαι, ὡς τοῖς ὄμμασί μου ὁρῶ, τ τοῦ Κυρίου ἄρτον ἐμοὶ καταθλᾶσθαι, καὶ τὸ ποτήριον συμμεταδίδοσθαι· ἔπειτα ἢ αὐτὸν τῷ σταυρωθέντι αὐτοῦ σώματι, ϵ τῷ ἐκχυθέντι αἵματι τὴν ψυχήν μου, ὄντως ἀληθῶς εἰς τὴν αἰώνιον ζωὴν συνάγειν καὶ πολίζειν.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 17

ὡς ἐγὼ ἐν τ τῦ Δμνίου χρὸς λαμβάνω, ἓ σωματικῶς συμμέτοχός εἰμι τῦτε ἄρτυ καὶ τῦ ποτηρίυ τῦ κυριακῦ, ἄπως ἐμοὶ ὡς ἐχέγγυα σύμβολα τῦτε σώματ@ καὶ τῦ αἵματ@ τῦ κυριακῦ μεταδίδοται.

76. Τί ἐστι τὸ σαρωθὲν τῦ Χριστῦ σῶμα ἐσθίειν, ἓ τὸ ἐκχυθὲν αὐτῦ αἷμα πίνειν;

Οὐ μόνον ἐστὶ τ τῦ Χριστῦ φάναι καὶ τὰ παθήματα αὐτῦ σύμπαντα βεβαίως πιστεύειν, ἓ δι' αὐτῶν τ τε ἁμαρτιῶν ἀφέσεως καὶ τ αἰωνίυ ζωῆς μετέχειν· ἀλλὰ καὶ ὡσὰυτως τούτοις Δμνίυ τῦ ἁγίυ Πνεύματ@, τῦ ἅμα ἔντε τῷ Χριστῷ καὶ ἐν ἡμῖν ἐνοικοῦντ@, τῷ σὺλογήσαι αὐτῦ σώματι ὅτω καθημένων ἐνὸς, ὥστε καὶ αὐτὸς ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω, ἡμεῖς δ' ἐπὶ τ γῆς κάτω τυγχάνομεν ὄντες, ὁμως σαρξὶ ἐσμεν ἐκ τ σαρκὸς αὐτῦ, καὶ ὀστᾶ ἐκ τ ὀστέων αὐτῦ, ἓ ὥσπερ τὰ μέλη σώματος μέλη ὑπὸ μιᾶς ἓ τ αὐτῆς ψυχῆς, ὅτω ἓ ἡμεῖς ὑφ' ἑνὸς τοῦ αὐτοῦ Πνεύματος ζωοποιούμεθα ἓ κυβερνώμεθα.

77. Πῶς ὁ Χριστὸς ὑπέχη), τὰς πιστεύοντας τῷ αὐτῦ σώματι καὶ αἵματι ὅτως ἀληθῶς σώζειν καὶ πολύειν, ὡς τῦ ἄρτυ τῦ κλωμένυ ἐσθίειν καὶ τῦ ποτηρίυ πίνειν;

Ἐν τῇ τῦ ἱερῦ Δείπνυ Δμνίῳ, τοῖς ἢ τοῖς λέξεσιν· Ὁ Κύριος Ἰησοῦς ἐν τῇ νυκτὶ, ᾗ παρε-

παρεδίδοθ, ἔλαβεν ἄρτον· ⁊ εὐχαριστήσας ἔκλασε, ⁊ εἶπε· Λάβετε, φάγετε· τοῦτό μου ἐστὶ τὸ σῶμα, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν κλώμενον· τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. Ὡσαύτως ⁊ τὸ ποτήριον μετὰ τὸ δειπνῆσαι, λέγων· Τοῦτο τὸ ποτήριον, ἡ καινὴ διαθήκη ἐστὶν ἐν τῷ ἐμῷ αἵματι· τοῦτο ποιεῖτε, ὁσάκις ἂν πίνητε, εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν· ὁσάκις γὰρ ἂν ἐσθίητε τὸν ἄρτον, ⁊ τὸ ποτήριον τοῦτο πίνητε, τὸν θάνατον τοῦ Κυρίου καταγγέλλετε, ἄχρις οὗ ἂν ἔλθῃ. Καὶ αὕτη ἡ ἐπαγγελία ἐπαναπολεῖται ὑπὸ Παύλου τοῦ Ἀποστόλου, ὅτε φησί· Τὸ ποτήριον τῆς εὐλογίας, ὃ εὐλογοῦμεν, οὐχὶ κοινωνία ἐστὶ τοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ ἐστιν; ⁊ ἄρτον, ὃν κλῶμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ ἐστιν; ὅτι εἷς ἄρτος, ἓν σῶμα οἱ πολλοί ἐσμεν· οἱ γὰρ πάντες ἐκ τοῦ ἑνὸς ἄρτου μετέχομεν.

78. Ἆρ' οὖν ὁ ἄρτος ⁊ ὁ οἶνος εἰς τὸ τοῦ Χριστοῦ σῶμα ⁊ αἷμα μεθίστανται;

Οὐδαμῶς. ἀλλ' ὥσπερ τὸ ὕδωρ ἐν τῷ Βαπτίσματι οὐκ εἰς τὸ τοῦ Χριστοῦ αἷμα μεταβάλλεται, ὅτε γίνεται αὐτὴ ἡ τῶν ἁμαρτιῶν ἄφεσις, οὕτως μόνον ἐστὶ θεῖόν τι σύμβολον ⁊ σφραγίς· οὕτω ⁊ ὁ ἱερὸς ἄρτος ἐν τῷ κυριακῷ Δείπνῳ γίνεται αὐτὸ τοῦ Χριστοῦ σῶμα· καθὼς ⁊ τὸ τῶν Μυστηρίων φύσιν καὶ τὴν στοιχήσῃ τῷ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 17

ἁγίῳ Πνεύματι περὶ τούτων φησίν, ὁ ἄρτος τοῦ Χριστοῦ σῶμα ὀνομάζεται.

79. Διὰ ποῖον ὁ Χριστὸς τὸν ἄρτον καλεῖ τὸ αὐτοῦ σῶμα, καὶ τὸ ποτήριον τὸ αὐτοῦ αἷμα, εἴτε οὐρανίων πραγμάτων ἀλληγορίαν ἐν τῷ αὐτοῦ αἵματι· ἢ ὁ ἅγιος Παῦλος, τὸν ἢ κοινωνίαν τοῦ σώματος καὶ τοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ;

Ὁ Χριστὸς δὴ πάνυ ἀξιολόγως αἰτίας ὕπερ λαλεῖ· ἐγὼ μόνον τούτῳ τῷ φρονήματι διδάσκειν ἡμᾶς θέλει, ὅτι, καθάπερ ὁ ἄρτος καὶ ὁ οἶνος τὴν προσκαιρον τούτου τοῦ σώματος ζωὴν ἀναπέφυκε· οὕτω καὶ τὸ σαρκωθὲν αὐτοῦ σῶμα καὶ τὸ ἐκχυθὲν αὐτοῦ αἷμα, ἡ ἀληθινὴ τῆς ψυχῆς ἡμῶν τροφὴ τὴν αἰώνιον ζωὴν τροφή ἐστιν· ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον τῷ ὁρατῷ συμβόλῳ τοῦτο καὶ ἐνεχύρῳ ἀσφαλίζειν ἡμᾶς βούλεται, ὅτι ὄντως ἔστιν ἀληθῶς τὸ ἀληθινὸν αὐτοῦ σῶμα καὶ αἷμα, ἀπὸ τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐνεργείας μεταλαμβάνομεν, ἢ τὰ ἱερὰ τάδε σύμβολα τῷ τοῦ σώματος σύματι εἰς τὴν αὐτοῦ ἀνάμνησιν δεχόμεθα· ἐπὶ οἷς τὰ παθήματα αὐτοῦ πίνομεν, καὶ τὴν ὑπακοὴν αὐτοῦ πᾶσιν, ὅτως ἡμῖν ἐξιλεωθῆναι, ὡς εἰ ἡμεῖς αὐτοὶ πάντα πεπονθότες τε καὶ ἀξιοχρέως δίκας ἐκτελέσαντες τύχοιμεν.

80. Τί ἡ Παπαϊκὴ ἱερουργία, ἡ Μίσσα λεγομένη, τοῦ κυριακοῦ Δείπνου διαφέρει;

Τὰ

Τὸ κυριακὸν δεῖπνον μαρτυρεῖ ἡμῖν, ὅτι ἔχομεν ὁλόκληρον πάντων τῶν ἁμαρτημάτων ἄφεσιν, διὰ μόνου τοῦ Χριστοῦ θανάτου, τὴν ἐφάπαξ γενομένην ἐπὶ τοῦ σταυροῦ συντελεσθεῖσαν· καὶ ὅτι διὰ τοῦ ἁγίου Πνεύματος τοῦ Χριστῷ ἐνσωματούμεθα, ὃς νῦν, καὶ τοῖς ἀνθρωπίνοις φύσιν, ἐν τῷ οὐρανῷ μόνον παρὸν τῇ δεξιᾷ τοῦ Πατρὸς κατέχει, καὶ αὐτὸν προσκυνεῖσθαι βούλεται. Ἐν τῇ Μίσσᾳ δὲ διδάσκει, ὅτι οἱ τε ζῶντες καὶ οἱ τεθνεῶτες τῶν ἁμαρτιῶν ἄφεσιν διὰ τοῦ Χριστοῦ παθήματα τυγχάνουσιν, ἐὰν μὴ καὶ ἡσυχίαν ἀπὸ τῶν ἱερουργῶν παρεσχεθῇ ὁ Χριστός· ἐπὶ τῇ διϊσχυρίζεται, ὅτι ὁ Χριστὸς ἀπὸ τοῦ χήματος τοῦ ἄρτου καὶ τοῦ οἴνου σωματικῶς ὢν διατελεῖ, καὶ διὰ τοῦτο ἐν αὐτοῖς προσκυνεῖσθαι ὀφείλει. διόπερ ἡ λατρεία ἥδε, οὐκ ἔστιν ἄλλο, ἢ ἐξάρνησις τῶν παρὰ φορᾶς τῶν παθημάτων Ἰησοῦ τοῦ Χριστοῦ, τοῦ ἐφάπαξ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ πεπαθημένου, καὶ πᾶσα τοῦτο, βδελυρά ἐστιν εἰδωλολατρεία.

81. Τίσι τοῦ κυριακοῦ Δείπνου μεταλαμβάνειν ἔξεστι;

Ὅσοι αὐτοὶ ἑαυτοῖς ἐπὶ ταῖς ἁμαρτίαις ἀπαρέσκουσιν, ἀφεῖσθαι μὴ θέλουσι διὰ τὸν Χριστὸν πιστεύουσι, καὶ βέβαιοι τὴν ἀδυνατείας ὑπόλοιπον τοῖς τοῦ Χριστοῦ παθήμασι καὶ θανάτῳ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 17

ἐπικαλύπτειν πέφυκεν· τῶν τε πίστιν αὐτῶν μᾶλλον ἀεὶ ἐπιῤῥῶσαι καὶ τὸν βίον ἐπανορθῶσαι σπουδὴν ποιοῦσιν· οἱ δ' ἀμελοῦντες καὶ ὑποκείνται, κρίμα ἑαυτοῖς ἐσθίουσι καὶ πίνουσι.

82. Ἀλλ' ἆρα τούτους σωθησόμεθα, ὅσοι τῇ τε ἐξομολογήσει καὶ τῷ βίῳ ἄπιστοι καὶ ἀσεβεῖς ὄντες φαίνονται;

Οὔ· καὶ γὰρ τούτῳ τῷ τρόπῳ ἥπτε τοῦ Θεοῦ ἀγαθότης βεβηλοῦται, καὶ ἡ ὀργὴ αὐτοῦ καθ' ὅλης τῆς Ἐκκλησίας παροξύνεται· διόπερ ἡ Ἐκκλησία, καὶ τὴν τοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν Ἀποστόλων ἀγαθότητα, τοὺς τοιούτους, τοῖς τῶν ὀρφανῶν κλαυθμοῖς χρωμένη, τῆς κυριακῆς τραπέζης εἴργειν ὀφείλει, ἕως ἂν μεταγνόντες, τοὺς τρόπους ἐπανορθώσωσι.

83. Τίνες οὖν εἰσὶν αἱ τῶν ὀρφανῶν κλεῖδες;

Ἡ κήρυξις τοῦ ἁγίου Εὐαγγελίου, καὶ ἡ Ἐκκλησιαστικὴ παιδαγωγία· δι' ἀμφοῖν γὰρ τοῦτον ἡ τῶν ὀρφανῶν βασιλεία τοῖς τε πιστοῖς ἀνοίγεται, καὶ τοῖς ἀπίστοις κλείεται.

84. Πῶς οὖν ἡ τῶν ὀρφανῶν βασιλεία διὰ τοῦ τοῦ Εὐαγγελίου κηρύξεως ἀνοίγεταί τε καὶ κλείεται;

Ὅτε μὲν τοῦτο τοῦ Χριστοῦ ἐπιφαγὼν, τοῖς μὲν πιστοῖς σύμπασίτε ἓν ἐκάστῳ, ἀναγγέλλεται, ὁσάκις ἂν τοῦ Εὐαγγελίου ὑποκέσῃς ἀληθινῇ πίστει δέξωνται, καὶ ἁμαρτίας αὐτοῖς

πολλὰς,

πάζας, ἀφ' ἑαυτῶν τὴν τοῦ Χριστοῦ ἀξίαν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ὁλοχερῶς ἀφεῖλε. τοῖς δὲ ἀπίστοις καὶ ὑποκειτοῖς τἐναντίον καταγέλαστον, τὴν Θεοῦ ὀργὴν, ἥτις αἰωνίους ἡμωρίας αὐτοῖς ἐπικεῖται, ἄχρις ἂν ἐπιστρέψωσι. καὶ ταύτην δὲ τοῦ Εὐαγγελίου ἀφαιρεῖται, ὁ Θεὸς ἔν τε τῇ πυρώσῃ καὶ ἐν τῇ μελλούσῃ ζωῇ ἀκρίτους ποιήσει μένειν.

85. Πῶς ἦ ἀφ' ἑαυτοῦ ἐκκλησιαστικῆς παιδαγωγίας ἀνοίγει καὶ κλείει ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν;

Ὅταν καὶ τὴν τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίαν, οἱ ὀνόματι μὲν Χριστιανοὶ εἶναι φάσκοντες, τῇ διδαχῇ ἦ, ἢ τῷ βίῳ ἀκόσμοι εἶναι δείκνυνται, ἀποδιὰ συνάξεως ἀδελφικῆς νουθεσίαις ὠφελιμωτέρως, τῶν πλάνης ἢ πονηρίας ἀποστῶσαι μελλώσι, τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἢ τοῖς ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ τούτῳ τεταγμένοις μείωσι. καὶ ἀδὲ τὴν τούτων νουθεσίαν συνεργοῦσες, ὑπ' αὐτῶν μὲ, τῇ τῶν ἱερῶν Μυστηρίων ἀποπορθύσῃ, τῆς Χριστιανῶν κοινωνίας εἴργουσι, ὑπ' αὐτοῦ ἦ τοῦ Θεοῦ τῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας ἐκκλείουσι. καὶ ἀνάπαλιν, ἐὰν ἐπιστρέφωσι τοῖς τε λόγοις ὑποχωροῦσι, καὶ τοῖς ἔργοις ἐπιδείκνυσιν, ὡς τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας μέλη ἀναδέχθωσι.

ΤΟ ΤΡΙΤΟΝ ΤΜΗΜΑ.

Περὶ τ̃ Εὐχαριστίας.

86. Ε᾽πιδήπερ ἔν τ̃ ἁμαρτίας κ̀ ἀλλοτριότητος ἀπίσης, χωρὶς τ̃ ἡμῶν ἀξίας, τ̃ῇ Θεοῦ χάριτι, διὰ τοῦ Χριστοῦ ἀπηλλάγμεθα, ἵνα κ̀ δεῖ ἀγαθὰ ποιῶμεν ἔργα;

Διότι ὁ Χριστὸς, μ̃ τὸ ἡμᾶς τ̃ ἰδίῳ αἵματι ἐξαγοράσας, ἡμᾶς κ̀ τ̃ ἁγίῳ Πνεύματι εἰς τὸν αὐτοῦ εἰκόνα ἀνακαινοῖ, ἵνα διὰ παντὸς τοῦ βίου, τ̃ῷ Θεῷ ὡσὲρ τῶνδε τῶν δώρεσιῶν δύχαριστοῦντες φανώμεθα, κ̀ αὐτὸς δι᾽ ἡμῶν δοξασθῇ. ἔπειτα δὲ, ἵνα αὐτοὶ ἐν αὐτοῖς ὦμεν τ̃ς ἰδίας πίστεως, ἐκ τῶν καρπῶν αὐτ̃ς, πληροφορίαν ἔχωμεν λέγω μὴν. ὠφελὴς τάυτις, ἵνα δι᾽ εὐσεβοῦς ἀναστροφ̃ς κ̀ τὸς πλησίον τ̃ῷ Χριστῷ κερδαίνωμεν.

87. Οὔκουν σώζεται δικαίως οἱ ἀπ᾽ ἀχαρίστου κ̀ ἀμεταμελήτου βίου πρὸς τ̃ Θεὸν ἂν μὴ ἐπιστρέφοντες;

Οὐδαμῶς· ὁ γὰρ, ὡς ἡ γραφὴ διαμαρτύρεται, ὅτε ἀκάθαρτοι, ὅτε εἰδωλολάτραι, ὅτε μοιχοὶ, ὅτε κλέπται, ὅτε πλεονέκται,

ὅτε

ὅτε μέθυζοι, ὅτε λοίδοροι, ὅτε ἅρπαγες. βαζιλείαν Θεοῦ κληρονομήζουσι.

88. Πόζα ὧν τῆ ἀληθινῆς μεζανοίας, εἴτ' οὖν ἐπίστροφῆς, μέρη ἐσί;

Δύο· ἡ τοῦ παλαιοῦ ἀνθρώπου νέκρωζις, καὶ ἡ τοῦ καινοῦ ζωοποίηζις.

89. Τί ἐστιν ἡ τοῦ παλαιοῦ ἀνθρώπου νέκρωζις;

Τὸ ἀληθῶς καὶ ἀπὸ ψυχῆς τοῖς ἁμαρτίαις Θεὸν παροργίζουσας ἀχθεαζ, καὶ αὐτὰς μᾶλλον αἰεὶ ἐ μᾶλλον μιζεῖσθε καὶ ἀποζέπεαζ.

90. Τί δὲ ἡ τοῦ καινοῦ ἀνθρώπου ζωοποίηζις;

Εὐγκάρδιος χαρὰ ἐν Θεῷ διὰ τοῦ Χριζοῦ, ἐπιμελήζε αὐτοῦ καὶ εὐθυμία, τοῦ εὐθὲς τὸ τοῦ Θεοῦ θέλημα ζῆν ἐν πάζι τοῖς ἔργοις ἀγαθοῖς.

91. Τίνα οὖν ἐστιν ἀγαθὰ ἔργα;

Τὰ ἐξ ἀληθινῆς πίστεως, καὶ τὸν Θεοῦ νόμον, εἰς τὴν αὐτοῦ δόξαν γινόμενα, καὶ ἐ τὰ κατὰ τὴν ἡμετέραν δόκηζιν, ἢ ἐκ ἐτέρων ἀνθρώπων παραδόσεις ἀποτελούμενα.

92. Τίνα οὖν ἐκ τοῦ θείου νόμου παραγγέλματα;

Καὶ ἐλάλησε Κύριος πάντας τοὺς λόγους τούτους.

Τὸ εἰς

Τὸ πρῶτον.

Ἐγώ εἰμι Κύριος ὁ Θεός σου, ὁ ἐξαγαγών σε ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ἐξ οἴκου δουλείας. Οὐκ ἔσονταί σοι Θεοὶ ἕτεροι πλὴν ἐμοῦ.

Τὸ δεύτερον.

Οὐ ποιήσεις σεαυτῷ εἴδωλον, οὐδὲ παντὸς ὁμοίωμα, ὅσα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω, καὶ ὅσα ἐν τῇ γῇ κάτω, καὶ ὅσα ἐν τοῖς ὕδασιν ὑποκάτω τῆς γῆς· οὐ προσκυνήσεις αὐτοῖς, οὐδὲ μὴ λατρεύσῃς αὐτοῖς· Ἐγὼ γάρ εἰμι Κύριος ὁ Θεός σου, Θεὸς ζηλωτὴς, ἀποδιδοὺς ἁμαρτίας πατέρων ἐπὶ τέκνα, ἐπὶ τρίτην καὶ τετάρτην γενεὰν τοῖς μισοῦσί με· καὶ ποιῶν ἔλεος εἰς χιλιάδας, τοῖς ἀγαπῶσί με, καὶ τοῖς φυλάσσουσι τὰ προστάγματά μου.

Τὸ τρίτον.

Οὐ λήψῃ τὸ ὄνομα Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου ἐπὶ ματαίῳ· οὐ γὰρ μὴ καθαρίσῃ Κύριος τὸν λαμβάνοντα τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐπὶ ματαίῳ.

Τὸ τέταρτον.

Μνήσθητι τὴν ἡμέραν τῶν Σαββάτων, ἁγιάζειν αὐτήν· ἓξ ἡμέρας ἐργᾷ καὶ ποιήσεις πάντα τὰ ἔργα σου· τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ Σάββατα Κυρίῳ τῷ Θεῷ σου. Οὐ ποιήσεις ἐν αὐτῇ πᾶν ἔργον, σὺ, καὶ ὁ υἱός σου, καὶ ἡ θυγάτηρ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 17

γάτης σε, ὁ παῖς σε καὶ ἡ παιδίσκη σε, ὁ βοῦς σε καὶ τὸ ὑποζύγιόν σε, καὶ πᾶν κτῆνός σε, καὶ ὁ προσήλυτός σε, ὁ παροικῶν ἐν σοί· ἐν γὰρ ἓξ ἡμέραις ἐποίησε Κύριος τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν, καὶ τὴν θάλασσαν, καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς· καὶ κατέπαυσε τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ· διὰ τοῦτο ηὐλόγησε Κύριος τὴν ἡμέραν τὴν ἑβδόμην, καὶ ἡγίασεν αὐτήν.

Τὸ πέμπτον.

Τίμα τὸν πατέρα σε καὶ τὴν μητέρα σε· ἵνα εὖ σοι γένηται, καὶ ἵνα μακροχρόνιος γένῃ ἐπὶ τῆς γῆς τῆς ἀγαθῆς, ἧς Κύριος ὁ Θεός σε δίδωσί σοι.

Τὸ ἕκτον.

Οὐ φονεύσεις.

Τὸ ἕβδομον.

Οὐ μοιχεύσεις.

Τὸ ὄγδοον.

Οὐ κλέψεις.

Τὸ ἔνατον.

Οὐ ψευδομαρτυρήσεις κατὰ τοῦ πλησίον σε μαρτυρίαν ψευδῆ.

Τὸ δέκατον.

Οὐκ ἐπιθυμήσεις τὴν γυναῖκα τοῦ πλησίον σε· οὐκ ἐπιθυμήσεις τὴν οἰκίαν τοῦ πλησίον σε, οὐδὲ τὸν ἀγρὸν αὐτοῦ, οὐδὲ τὸν παῖδα αὐτοῦ, οὐδὲ τὴν παιδίσκην αὐτοῦ, οὔτε τοῦ βοὸς αὐτοῦ,

αὐτῦ, ἔτε τοῦ ὑποζυγίε αὐτῦ, ἔτε παντὸς κτηνύες αὐτῦ, ἔτε ὅλα τῷ πλησίον ἐστί.

93. Πῶς ὁ μεμίζεται ὁ δὲ ἐν τῷ βαπτίσματι;

Εἰς δύο πλάκας· ὧν ἡ μὲν πρώτη μὲν ἐν τέτταρσιν ἐντολαῖς παραγγέλλει τὰ πρὸς τὸν Θεὸν ὅσια· ἡ δ' ἑτέρα ἐν ἓξ ἐπιταγαῖς ὑφηγεῖται τὰ τῷ πλησίον ὀφλήματα.

94. Τί ἀπαιτεῖ ὁ Κύριος ἐν τῷ πρώτῳ παραγγέλματι;

Κελεύει, ὅλον μιᾶς σωτηρίας μέλει, τοσαύτην ἀπαιτῆ πίστιν παντὶ παιδὶ ἐνδιαλαμπομένην, μαγείαις ἢ ἐπῳδαῖς, μὴ τοῖς τῶν ἀγίων ἢ ἄλλων τινῶν κλίσεσιν προσκυνήσιν ἀποτρέπειν καὶ φεύγειν· αὐτὸν ὁμοῦ καὶ μόνον καὶ ἀληθινὸν Θεὸν ὀρθῶς γνωρίζειν, αὐτῷ μόνῳ ἐν πάσῃ ταπεινοφροσύνῃ καὶ ὑπομονῇ πεποιθέναι, παρ' αὐτοῦ μόνα πάντα τὰ ἀγαθὰ προσδέχεσθαι, καὶ αὐτὸν ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς μᾶλλον ἀγαπᾶν, ἐμμένειν καὶ φοβεῖσθαι· ὥστε πρότερον πάσας τὰς κλίσεις ἀποβάλλειν, ἢ τοῦτο πάντα τοῦ αὐτοῦ βούλησιν παραμελεῖν.

95. Τί ἐστιν εἰδωλολατρεία;

Τὸ ἀντὶ τοῦ ἑνὸς καὶ ἀληθινοῦ Θεοῦ, τοῦ ἐν τοῖς ῥήμασι ἑαυτὸν πεφανερωκότος, ἢ πρὸς τούτοις τῶν Θεὸν ἄλλο τι πλάσσοντα ἢ ἐπινοοῦντα, τούτῳ πεποιθέναι.

96. Τί

96. Τί κελεύει τὸ δεύτερον προσταγμα;

Οὐδὲν τοῦ Θεοῦ μόρφωμα ἐξεικονίζειν, οὐδ' αὐτὸν ἄλλως τιμᾶν, πλὴν ὅσα ὑπ' αὐτοῦ ἐν τῷ ῥήματι ἐπιτέτραπται, θρησκείαις θεραπεύειν.

97. Ἀλλ' ἆρ' οὐδὲν ὅλως τῷ Θεοῦ εἰκόνισμα ποιεῖν ἔξεστι;

Τὸν Θεὸν ὅτε ὁρατόν ἐστιν, ὅτε ὅμοιον ἀπεικονίσαι· ὡς ἡλίου ἔξεστι μὲν ἀπομόρξασθαι, εἰκόνας δ' αὐτῶν σεβασμοῦ χάριν ποιεῖν ἢ ἔχειν, ἢ τὸν Θεὸν διὰ τούτων θρησκεύειν, τῷ θείῳ νόμῳ κωλυόμεθα.

98. Οὔκουν καὶ εἰδωλα ἐν τοῖς ναοῖς ἔχειν ἔξεστι, ὡς τοῦ ἀπείρου ὄχλου βιβλία;

Οὐ· οὐ γὰρ ἡμᾶς τοῦ Θεοῦ φρονιμωτέρους εἶναι προσήκει, ὃς τὸν λαὸν αὐτοῦ οὐ διὰ ἀφώνων εἰκόνων, διὰ ζώσης τοῦ θείου λόγου κηρύξεως διδάσκεσθαι ἐθέλει.

99. Τί προστάττει ἡ τρίτη ἐντολή;

Οὐ μόνον τὸ τοῦ Θεοῦ ὄνομα μὴ βλασφημεῖν, ἢ προὶς κακέργειαν ἢ ἐπιορκίαν αὐτῷ κακαχρῆσθαι, ἀλλ' οὐδὲ προὶς μαντείας διαμαντείας ἢ μαγείας αὐτῷ προσχρῆσθαι, ὅτ' αὖ τῶν τοιούτων ῥαδιουργημάτων ἢ ἐφιέντος ἢ συναπῶντος κοινωνεῖν· συνελόντι δ' εἰπεῖν, τῷ τοῦ Θεοῦ ὀνόματι οὐκ ἄλλως χρῆσθαι, εἰ μὴ

μετ'

μετ' ἀληθείας τε καὶ σεβασμοῦ, ἵνα ὀρθῶς ὁμολογηθῇ τε καὶ ἐπικληθῇ, καὶ ἐν πᾶσι τοῖς τε λόγοις ἡμῶν καὶ ἔργοις δόξασθῇ.

100. Ἆρ' οὖν οἱ ψευδῶς καὶ ματαίως ἢ διανοίας τῷ θείῳ ὀνόματι ὀμνύοντες, τοσοῦτον ἁμαρτάνουσιν, ὅσον θεὸν ὀργίζεσθαι καὶ τοῖς τὰ τοιαῦτα (καθ' ὅσον γ' αὐτοῖς δυνατὸν) μὴ ἀπαγορεύειν, ἢ κωλύεσθαι ζητοῦσι;

Ναί· ἀθεμίτου γὰρ ἁμαρτία μείζων ἐστὶν, ἢ δὲ τὸν θεὸν μᾶλλον παροργίζει· ἢ ἡ τοῦ θεοῦ ὀνόματος βλασφημία· διὸ καὶ θανάτῳ αὐτοὺς ζημιῶσαι ὁ θεὸς προσέταξε.

101. Οὐχὶ ἡ καὶ ὁρκωμοσίας ἐν τῷ τοῦ θεοῦ ὀνόματι ψεύδεσθαι θεμιτόν;

Ναὶ, ἐὰν οἱ ἄρχοντες τοῖς ὑπηκόοις ψεύδεσθαι ἐπιτάττωσιν, ἢ ἡ ἀνάγκη ἀπαιτήσῃ· ἵνα τούτῳ τῷ τρόπῳ τὸ πιστὸν καὶ τὸ ἀληθὲς, τοῖς τοῦ θεοῦ δόξαν, καὶ τὴν τοῦ πλησίον σωτηρίαν διαφυλαχθῇ· τοιαύτην γὰρ ὁρκωμοσίαν τῷ θείῳ ῥήματι ὁμολόγως γίγνονται· διόπερ καὶ οἱ ἅγιοι, ἔν τε τῇ παλαιᾷ καὶ ἐν τῇ καινῇ διαθήκῃ, ὀρθῶς αὐτοῖς κέχρηνται.

102. Ἀλλ' ἆρα καὶ διὰ τῶν Ἁγίων ἢ ἄλλων τινῶν κτίσεων ὁρκωμοτεῖν θέμις;

Οὔ· ἡ γὰρ νόμιμος ὁρκωμοσία, θεοῦ ἐστὶν ἐπίκλησις, ἵνα αὐτὸς, ἅττα μόνος ὢν καρδιογνώστης,

διογνώστης, τῇ ἀληθείᾳ μάρτυς γλύπῃ, καὶ τῇ ὁμονοίᾳ, ἐὰν ἐσθὼς ἐκὼν ψεύδῃ, καλάζῃ· ζώντης ὑπ' ἀμπῆς ἀδεμία κλίσις τυχεῖν ἀξία.

103. Τί ἐπιζήτῃ ὁ Θεὸς ἐν τῇ πέμπτῃ ἐντολῇ;

Πρῶτον μέν, ἵνα Ἐκκλησίας τε καὶ σχολὰς ἀφοσώζεται, ἐμὲ πᾶς τε ἄλλας ἡμέρας, καὶ μάλιστα τῆς ἑορταίμοις, εἰς ἐν ἱερᾷς συναγωγὰς μετ' ἀσεβῆς φοιτῶντα, τὸ θεῖον λογίων μετ' ἀσεζοχῆς ἀκροᾶται, τὸ ἱερῶν Μυστηρίων κοινωνεῖν, τὸ θεῖον ὄνομα ἐπικαλεῖται, πίστε Χριστιανοῖς πρεπόντως ἐλεημοσύνῃ συναγωνίζεσθαι. ἔπειτα, πάσης πᾶς τὰς βίε ἡμέρας ἀπὸ μοχθηρῶν ἔργων ἑορτάζειν, πίστε ψυχῇ μὲν τῷ θείῳ Πνεύματι χρηναθησομένῃ παρέχειν· καὶ ὅτω πίστε ἐν ἁγίᾳ Σαββάτῳ ἀρχὴν ἐν τῷδε τῷ βίῳ ποιεῖται.

104. Τί ἐν τῇ πέμπτῃ ἐντολῇ κελεύομεθα;

Τοῖς Πατρὶ, καὶ τῇ Μητρὶ, καὶ πᾶσι τοῖς ἡμῶν πρεσβύτεροι, ἵνα πρεπόντως τιμὰς, ἀγάπην καὶ πίστιν ἀπονέμειν, τοῖς ὑμέσιν αὐτῶν μετατίμοσι καὶ σωφρονισμοῖς μετ' πρεπόσης παιδείας ὑποτάσσεται, τε τ' αὐτῶν δυσκολίας καὶ ἄλλων τοιούτων ἐλαττωμάτων δίχα μόνως ἀνέχεται· ἐπειδήπερ ὁ Θεὸς ἡμᾶς τῇ τέτων χρείᾳ κυβερνᾶν ἐθέλει.

Τί ἐν

105. Τί ὖ τῇ ἐκλῃ συβολῇ ωεοσαπτόμεθα;

Τὸν ωλησίον ἤτε λογισμῷ, ἤτε λόγοις, ἤθ' ὁποιᾳδὴ πολε σώμαλος ωέσῃ, πολὺ δ' ἧττον ἔργοις, μήτε δι' ἑαυτῶν, μήτε δι' ἑτέρων, ἢ μὴ μιζεῖν, ωεοπηλακίζειν, βλάωλειν ἢ φονεύειν· πᾶσαν ὖ ταύτην ωμωρηλικὴν ὁρμὴν ἀποῤῥίπτεσθαι· ἐπὶ ὖ καὶ ἑαυτὸς λυμαίνεσθαι, ἢ ωεοπελῶς ῥιψοκινδυνεῖν. διὸ κὴ ὁ Θεὸς, ἐπὶ φόνου κωλύσει, τὸς ἄρχοντας ξιφήρεις εἶναι ἠθέλησε.

106. Ἀλλὰ φόνε μόνον ἀπαγορεύειν ἔχειν δοκεῖ τὸ ωεόσαγμα;

Ναί· ἀλλὰ τῇ τοῦ φόνε ἀπαγορεύσει ἀποδοκιμάζει ὁ Θεὸς κὴ ταῖς τοῦ φόνε ῥίζαις, οἷον, τῷ φθόνῳ, τὸ μῖσος, τῷ ὀργῇ, ἢ τὸ λυμωρηλικόν· ωάντα τοῦτ' ἐνώωιον αὐτοῦ λαθεῖν δίον εἶναι φόνον ἀγνιτόμως.

107. Ἆρ' ὖν δοκεῖ τὸ τῦ ωλησίον, ὡς ωεφύκη, μὴ φονεύειν;

Οὐ· κὴ γὰ ὁ Θεὸς τῇ τοῦ φθόνε, τοῦτε μίσος κὴ τὸ ὀργῆς καταγνώσει, ἀξιοῖ ἡμᾶς τὸ ωλησίον ἀγαωᾶν ὡς ἑαυτὸς· σύγγνωμόνως τε κὴ εἰρηνικῶς, ἐπὶ ὖ ωᾳότης, φιλοίκτως τε, κὴ φιλοφρόνως αὐτῷ ωεοσφέρεσθαι· ζήτε τὰ αὐτῷ ἐπιζήμια, ὅσον ἐφ' ἡμῖν, ἀποσκυάζεσθαι· κὴ ὡς συλλήβδην εἰωεῖν, τῇ ψυχῇ ὅτω ωλησιάζειν, ὥστε ἢ τὸς ἐχθρὸς δύωοιεῖν ὑωομένειν.

108. Τί

108. Τί ὖ τὸ ἔοδομεν λέγειν βέλεϛ;
Τὸν Θεὸν πᾶσιν ἀκηδαρσίαν μυσαπλεᾳϛ
κὴ ἀφ' τᾶτ δεῖν ἡμᾶς αὐτῶ ἀφ' ὅλης ϖ
ψυχῆς μισεῖνλε ϵ ἀποτροπάζεᾳϛ· τὲναν-
τίον ὖ ἀγνῶς ϵ κοσμίως ζῆν, ἐάνλε σύμα-
μεν, ἐάνλε ἄμαμεν βίον ἀφήνλες τύχωμεν.

109. Ἆρ' ἔν ἄλλο ἐδὲν ἀπαγορύει ἡ συ-
βλὴ αὕτη, ὁπ μὴ μοιχείαν, ϵ ἄλλ ϖλημ-
μελησίας αἰσχρεργίας;
Ε' πάλη ἀμφω, τότε σῶμα ἡμῶν ϵ ἡ ψυ-
χὴ τοῦ ἁγίε Πνεύματ ναός εἰσιν, ὁ Θεὸς
ἀμφότερον ὑφ' ἡμᾶν καθαρὸν κὴ ἅγιον ἀφ-
φυλάπεᾳϛ ἀξιοῖ· ϵ ἀφ' τᾶτο ἀπαγορύει
πάνλα τὰ ἀκάθαρλα ἔργα τε ϵ φήμαλα· ἐπ
ὖ αἰσχρὰς σχημαλισμὰς ϵ λογισμὰς, ἐπι-
θυμίας τε, κὴ ὅσα τ' ἄνθρωπον ϖρὸς τὰ
τοιᾶτα πειρομῆσαν πέφυκε.

110. Τί δ' ἀπαγορύει ἡ ἁγνὴ συβλή;
Οὐ κλοπὰς μόνον κωλύει ϵ ἁρπαγὰς, ἀλ-
λὰ ὑπὸ τ' ἀρχόνλων κολαζομένας· ἀλλ' ὁ Θεὸς
κλοπὴν καλεῖ πάνλα τὰ δόλια τεχνάσμα-
τά τε κὴ σοφίσματα, δι' ὧν τὰ ϖλησίον
σφελεύζεᾳϛ ζημῶμεν, εἴτε βίᾳ εἴτε δι-
καίᾳ ϖροφάσει· οἷον ϛαθμὰ ϵ μέτρα δόλια,
πήχεις ἀνίσους, ἀγορασμαλα κίβδηλα, νόμισ-
μα ϖλαστόν, δανεσμὸν, ϵ ἑτέρας πα-

ρασμὰς

ελσμοὺς τὰς πρὸ θείω ῥήμαλι συναλιγμένας. ἐπὶ ὧ τοὺς τέτοις τήντε πολεονεξίαν ἅπασαν, καὶ τὰς τῶν θείων δωρεῶν ἀχρήσους σκηνώσης καὶ πολλαχρήσους.

111. Τίὴ κελεύῃ τὸ τοιόσδε γραμμα τέτο; Τῷ πλησίον εἰς τὰ συμφέροντα κὴ δικαίαν συναπολαύζειν, καὶ ὅτως αὐτῷ τοιοῦτος φέρεται, ὡς ἂν ἑτέρους ἡμῖν χρῆται ἐθέλοιμεν. ἐπὶ δὲ τοῖς ἰδίοις πόνοις ἀπολειπεῖν, ὅπως αὐτοίτε ἀπραγόντως ἔχωμεν, καὶ τοῖς σὺν δεῖσιν ἐν ταῖς ἀνάγκαις ἐπαρκεῖν οἷοίτε ὦμεν.

112. Τί ὴ βέλεῖ τὸ ἔννατον τοιόσδε γραμμα; Μηδενὸς καταφρονεῖν μηδενὸς τὰς λόγους συκοφαντεῖν ἢ καταλαλεῖν, ἢ λοιδορεῖν· ὅτε αὖ τοῖς ἀκεραίτως κὴ τοιοῦτος καταπεφύκασι τοιόσδε εἶναι. πάντα δὲ τὰ ψεύδη καὶ πανουργήματα, ὡς τῷ Διαβόλῳ ἔργα, τῷὴ Θεῷ ἐχθρὰ ἔργα, σκυλίονται, ἔνεκα δίκης κὴ πᾶσι τοῖς ἑτέροις συμβολαίοις, τὴν ἀληθῆ καὶ ἀπροφάσιστον σκοφαίνειν· ἐπὶ ὴ τὴν ἐν πλησίον φήμην κὴ δόξαν, ὡς ἔχομεν δυνάμεως, σώζειν καὶ σεμνοῦν.

113. Τί ὴ κελεύῃ ἡ δεκάτη ἐντολή; Οὐδεμίαν οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην ἐπιθυμίαν ἢ ἔννοιαν κατ' ἀδενὸς τῶν θείων τοιοσδὶ συγκατάθεσιν τοῖς καρδίαις ἡμῶν τοιοῦσθαι· ἀλλὰ

ἀλλὰ διλωεκῶς Ἐὰφ' ὅλης τ ψυχῆς πᾶ-
ζαν ἁμαρτίαν ἀποτροπαζομένους, πᾶν
δικαιοσυνὴν εἴδ μ ἀπεδῆς διώκειν.

114. Πότερον δ οἱ πρὸς τ Θεὸν ἐπιστρο-
φέντες τοῦτους ἐκ ἐντολὰς τελείως πληρῶ-
σαι δυνάνται;

Οὐκ· ἀλλὰ καὶ τ ἁμαρτάντων εἶναι ἔσ,
ὅσον ἂν χρόνον ἐν τῷδε τῷ βίῳ ἀμείνωσι,
μόνον ὀλίγα ἀνὰ πᾶσαν τ πλημμέλειαν ἀρχὴν
ἔχειν· ὅτι μέντοι, ὥσπερ ὁ πρὸς ἐντολὰς μό-
νον, ἀλλὰ πρὸς πάσας ἐκ τ Θεοῦ ἐντολὰς
ζῆν πᾶσαν ἀπεδεκτὸν ποιεῖται.

115. Διὰ τί δ' ἂν ὁ Θεὸς ἐκ ἐντολὰς ὅπως
ἀκριβῶς ἐπιστρεφῶς κηρύττεσθαι ἐθέλει,
ἐδενὸς ὄντ μ δ' αὐτὰς ἐν τῷδε τῷ βίῳ τη-
ρῆσαι δυναμένους;

Πρῶτον μέν, ἵνα δι' ὅλου τ βίου τὸ ἁμαρτη-
τικὸν τ ἡμετέρας φύσεως μᾶλλον ἀεὶ γνω-
ρίσωμεν, τοσούτῳ πρόθυμότερον τὸν τ ἁ-
μαρτιῶν ἄφεσιν, τὴν τ' ἐν τῷ Χριστῷ δικαιο-
σύνην ζητῶμεν. ἔπειτα, ἵνα ἐνδελεχεῖ λιτα-
είᾳ πρὸς τὸν Θεὸν τὸν τὸν ἁγίου Πνεύμα-
τος χάριν αἰτῶμεν, ὅπως καθ' ἑκάστην μᾶλ-
λον ἀεὶ πρὸς τὸν τὸν Θεὸν εἰκόνα ἀνακαι-
νώμεθα, ἕως ὅπερ πρόκειται ἡμῖν τελειότη-
τ μ τόνδε τ βίον ἐπιτυχῶς λιπώμεθα.

ΠΕΡΙ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΠΡΟΣΕΥΧΗΣ.

116. Διὰ τί ἡ προσευχὴ τοῖς Χριστιανοῖς ἀναγκαία ἐστί;

Διότι τὸ κυριώτατόν ἐστι μέρος τῆς δυσεβείας, τὸ τῷ Θεῷ ὑφ' ἡμῶν ὀφειλόμενον· ἔπειτα, διότι ὁ Θεὸς τὴν αὐτοῦ χάριν καὶ τὸ ἅγιον Πνεῦμα τούτοις μόνον διδόναι ἀξιοῖ, ὅσοι ἐμπαθέσι συναγμοῖς καὶ ἀδιαλείπτοις ἀνάγκαις τοῦτο παρ' αὐτοῦ αἰτοῦσι, καὶ αὐτῷ ὑπὲρ τούτων εὐχαριστοῦσι.

117. Τίνα οὖν προσεῖναι χρὴ προσευχῇ τῇ ἀρέσκουσα τε τῷ Θεῷ καὶ ὑπ' αὐτοῦ εἰσακουσθῆναι μελλούσῃ;

Πρῶτον μὲν, τὸ, μόνον τὸν ἀληθινὸν Θεὸν, τὸν ἐν τῷ ῥήματι ἑαυτὸν φανερώσαντα, ὑπὲρ πάντων ὅσα αἰτῆσαι ἡμᾶς προσέταξεν, ἀπὸ ψυχῆς ἐπικαλέσαι. ἔπειτα, τὸ, τὴν ἰδίαν ἁμαρτωλίαν ἐνδόθεν δυσποιῷ ἀφανοίας αἰσθήσει ἐπιγνόντα, ἑαυτὸν ἐνώπιον τῆς θείας μεγαλωσυνίης ταπεινῶσαι. τρίτον, τὸ βεβαίως πεπεῖσθαι, ὅτι αἱ δεήσεις ἡμῶν, καὶν ἀνάξιοι ὄντες τυγχάνωμεν, ἀλλ' ἓν ἀφ' ἑνὸς τὸν Κύριον Ἰησοῦν ἀμεταπαύστως ὑπὸ τοῦ Θεοῦ εἰσακουσθήσονται, καθάπερ ἡμῖν ἐν τῷ αὐτοῦ ῥήματι ὑπέσχηται.

118. Τίνα

118. Τίνα οὖν παρ' αὐτῶν αἰτεῖ ὁ Θεὸς ἐπέλθῃ;

Πάσας τὰς πνευματικὰς τε καὶ σωματικὰς ἐνδείας, ἃς ὁ Κύριος Ἰησοῦς ἐν τῇ ἐαυτοῦ ὑφηγητείσῃ προσευχῇ προσέλιπε.

119. Τίς ἐστὶν αὕτη ἡ προσευχή;

Πάτερ ἡμῶν, ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου. Ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου. Γενηθήτω τὸ θέλημά σου, ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς. Τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δὸς ἡμῖν σήμερον. Καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφίεμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν. Καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν, ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ Πονηροῦ. Ὅτι σοῦ ἐστιν ἡ βασιλεία, καὶ ἡ δύναμις, καὶ ἡ δόξα, εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

120. Διὰ τί προστέταξεν ὁ Χριστὸς τὸν Θεὸν ὧδε προσαγορεύειν· Πάτερ ἡμῶν;

Ἵνα διὰ τῆς προσευχῆς ἀρχῆς, τοὺς καρδίας ἡμῶν ἐμποιῇ τῷ προσήκουσαν τοῖς τοῦ Θεοῦ τέκνοις εὐλάβειαν καὶ πεποίθησιν πρὸς τὸν Θεὸν, ὧν τὴν ἡμετέρας προσευχῆς κληρονόμους εἶναι χρή· λέγω δὲ ὅτι ὁ Θεὸς διὰ τοῦ Χριστοῦ ὁ Πατὴρ ἡμῶν γέγονε, καὶ τοῖς ἐν πίστει παρ' αὐτοῦ αἰτήμασι, πολλῷ μᾶλλον δεομένοις ἡμῖν ἀναπέμπειν μέλει, ἢ οἱ γονεῖς ἡμῶν γήινα λιπαρεῖν ἡμῖν ἀπαναίνονται.

121. Διὰ

121. Διὰ τί ἡ προσευχὴ ὁ ἐν οὐρανοῖς; Ἵνα πρὸ τὸ ἐρανίσε τῷ Θεῷ μεγαλοπρεπῶς ἐδὲν γήϊνον ἐννοῶμεθα, καὶ πρὸς τὸ αὐτοῦ πρόσωπον ἐδωναμένως πάντα ἀφ' ἑτέρε σώματος καὶ τῆς ψυχῆς ἀναγκαῖα προσδοκῶμεν.

122. Τίς ἔστιν ἡ πρώτη δέησις;

Ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σε· τοῦτ' ἔστι, Δὸς, ἡμᾶς, πρῶτον μὲν, ὀρθῶς σε ἐπιγνόντας, τοῦτ' ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις σε ἀνυμνῆσαι παντοκρατορείαν, σοφίαν, χρηστότητα, ἐλεημοσύνην καὶ δοξάζειν. ἔπειτα δὲ, ἐν παντὶ βίῳ, πᾶσι τοῖς λόγοις καὶ ἔργοις, καὶ αὐτοῖσδε τοῖς λογισμοῖς τοῦτο σκοπεῖν, ὅπως τὸ ὄνομά σε δι' ἡμᾶς βλασφημηθῇ, μᾶλλον δὲ σεβασθῇ τε καὶ δοξασθῇ.

123. Τίς ἡ δευτέρα δέησις;

Ἐλθέτω ἡ βασιλεία σε· τοῦτ' ἔστιν, Οὕτως ἡμᾶς τοῦ ῥήματός σε καὶ Πνεύματος κυβέρνησον, ὥστε σοι μᾶλλον ἀεὶ ὑποτάσσεσθαι· σῶζον δὲ καὶ αὔξησον τὴν Ἐκκλησίαν σε, διαφθείρων τὰ ἔργα τοῦ διαβόλου πᾶσάν τε δυναμιν τὴν ἀντέχουσάν σοι, καὶ πᾶν τὸ συνωμότημα τὸ κατὰ τοῦ ἁγίου σε ῥήματος συγκροτούμενον· ἕως ἂν ἡ τοῦ βασιλείας σε παντέλεια ἐπιφύνῃ, ὅτε πάντα ἔσῃ ἐν πᾶσι.

124. Τίς

124. Τίς ἡ τρίτη δέησις;

Γενηθήτω τὸ θέλημά σου, ὡς ἐν οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς· τουτέστι, πρᾶξον ὅπως ἡμεῖς τε καὶ πάντες οἱ ἄνθρωποι τῷ ἰδίῳ θελήματι ἀποταξάμενοι, τῷ σῷ θελήματι μόνῳ ἀπροφασίστως πειθαρχῶμεν, καὶ ἕκαστος τῶν ἡμῶν τὰ αὐτῷ προσήκοντα μετὰ τοσαύτης προθυμίας τε καὶ πίστεως ἀμφιπραξώμεθα, ὡς οἱ ἄγγελοί σου ἐν τοῖς οὐρανοῖς σοὶ εὐτάκτως καὶ ὑπηρέτως.

125. Τίς ἡ τετάρτη δέησις;

Τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δὸς ἡμῖν σήμερον· τουτέστιν, ἐπιχορήγησον ἡμῖν πάντα τὰ πρὸς τόνδε τὸν βίον ἀναγκαῖα· ἵνα σὺ τεύξεν ἐπιγνῶμεν, σὲ μόνον εἶναι τὸν πάντων παλαθῶν κρουνὸν, καὶ ἄνευ τῆς σῆς εὐλογίας, ὅτε τιὼ μέριμναν ἡμῶν, καὶ φιλεργίαν, ὅτ' αὐτὰ σωτῆρα δῶρα, οὐδεμίαν ἡμῖν φέρειν ὄνησιν. Καὶ ἀφ' τοῦτο πάσης τῆς κτίσεως ἀποταξάμενοι, ἕν σοι μόνῳ τιὼ πεποίθησιν ἔχωμεν.

126. Τίς ἡ πέμπτη δέησις;

Ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφλήματα ἡμῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφίεμεν τοῖς ὀφλέταις ἡμῶν· τουτέστι, μὴ λόγισαι ἡμῖν τοῖς ἀθλίοις ἁμαρτωλοῖς τὰ παραπτώματα ἡμῶν, οὐδὲ τιὼ τῆς φύσεως μοχθηρίαν, ἥτις ἡμῖν ἐκάστοτε προσκολλωμένη ἀφιτελεῖ· ἀλλὰ ἀφ' τοῦ δι' Χριστοῦ αἵ-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 17

μα συγχώρωνἴδι, καθάπερ κ ἡμεῖς ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν ἀνίσροφον τ χάριβς ζε μαρτύριον αἰσθανόμεθα, βεβαίαν δῆλον ωοιαίρεζιν ἔ κ τῷ ωλησίον τὰ αὐτῦ ωροσκόμματα ἀπὸ ψυχῆς χαρίσασθ.

127. Τίς ἡ ἕκτη δέησις;

Μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν· ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ ἔ πονηρῦ· τυτέσιν, ἐπειδὴ αὐτοὶ μὲν ἀφ' αὑτῶν ὕτω ἀσθενεῖς ὄντες τυγχάνομεν, ὥσε ὐδὲ ἀκαρῆ ἀνίσχειν δυνάμθ, οἱ ἂ ἀπανθοι ἡμῶν ἐχθροὶ, ὁ σατανᾶς, ὁ κόσμος, ἡ σὰρξ ἡμῶν, ὐδὲν ἀνιᾶσιν ἀπαύσως ἡμῖν διαπολεμῦντες, σώζων ἡμᾶς ἀπὸ τελ, ἐ τῇ τῦ ἁγίυ πνεύματ δυνάμ ὕτως ἐπίῤῥωσον, ὥσε καρτερῶς αὐτοῖς ἀνθισῶναι, ὐδὲ ἐν τῷ πνευματικῷ ἀγῶνι τῷδε ἀπικαμεῖν, ἕως ἂν τελευτῶντες ὁλοχερῶς νίκης ἐπιτύχωμεν.

128. Πῶς ἔ τὸν ωροζυχὸν συμπεραίνεις;

Ὅτι ζε ἐστιν ἡ βασιλεία, κ ἡ δυνάμις, κ ἡ δόξα, εἰς τὺς αἰῶνας· τυτέσιν, ἅπαντα ταῦτα ἀπὸ τῦτο ωροσ ζε δεόμεθα, ὅτι σὺ ὁ βασιλεὺς ἡμῶν, ἔ πάντων κύριος, ἅπαντα ἡμῖν τἀγαθὰ δίδοναι βύλ τε κ δυνάσαι. ἵνα ἀπὸ τύτυ ὐχ ἡμεῖς, ἀλλὰ τὸ σεβασθὸν ζε ὄνομα εἰς αἰῶνας δοξασθ ῇ.

129. Τί

129. Τί ἤ βέλεται τὸ Ἀμὴν;

Τὸ Ἀμὴν σημαίνει τὸ Γένοιτο, ἤγουν, κατ' ἀλήθειαν συμπεπλεσθείη· ἡ γὰρ δέησίς μου πολλῷ σαφέστερον ὑπὸ Θεοῦ ἐισηκούσθη, ἢ ἐγὼ ἐν τῇ καρδίᾳ μου ζωῦται καὶ ἐν Θεῷ δεόμενος αἰσθάνομαι.

ΤΕΛΟΣ.

Μόνῳ τῷ Θεῷ ἔπαινος καὶ δόξα.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 17

ΠΡΟΣΕΥΧΑΙ Α'Ι ΚΑΤ' Ι'ΔΙΑΝ ἀνόμημα.

Η' ὀρθρινὴ προσευχή.

Ἀγαπητοὶ ἐν τῷ κυρίῳ Ἰησοῦ, γονυκλινῆντες ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, ἐκ βαθέων τῆς καρδίας ὅτως αὐτὸν ἐπικαλεσώμεθα.

Πανοικτίρμον ἀΐδιε πάτερ, σὺ χαρίσῃ ἡμῖν, ὅπως τῷδε τῷ νυκτὶ ὅτως σὺν μοῖρῶς ἡμᾶς διέσωσας. Ἐπεὶ ὃ κὴ τῷ σήμερον ἡμᾶς ἰδεῖν ἠξίωσας, δεόμεθά σου, ὦ πάτερ, κὴ ἐν τούτῃ φυλάττων ἡμᾶς ἀβλεπτὶ, ἐλῇ χαρᾷ σου ὅτως ποδηγῆσαι, ἵνα ὅλην τὴν ἡμέραν ἐν τῇ σῇ θεραπείᾳ διάγωμεν, ὡδὲν ὅτε διανοούμενοι, ὅτε λαλοῦντες, ὅτε δρῶντες, ἀλλὰ κατὰ, ὃ αὖ τῷ πατρικῷ σου βουλήματι πράττῃσαι, σοί τε εὐαρεστῆσαι δυνώμεθα, ἵνα πάντα τὰ ἔργα ἡμῶν εἰς τὸ σὸν ὄνομα εἰς δόξαν, ἐκ τὸ τοῦ πλησίον οἰκοδομὴν, ἀνήκῃ· ἐκ ὥσπερ τὸν νῦν τὸν ἡλιόν σου ἐπὶ τὴν γὴν ἀνατείλας, θαυμαστὸν τοῖς ἡμετέροις σώμασι φῶς παρέχῃς· ὅτω κὰ τῇ τοῦ πνεύματος σου λαμπηδόνι τὰς καρδίας ἡμῶν ἐκ τὰς ψυχὰς διαυγάζων, ὁδηγὸς ἡμῖν γένου τῆς θείας εἰς τὸ δικαιοσύνην σου ἀτραπόν· ἵνα ἐν πᾶσιν, οἷς ἂν πραττόμεθα,

μὴ,

μῶν, τοῦτον ἐξαιρέτως σκοπὸν ἔχωμεν, τὸ ἐν τῷ φόβῳ καὶ πειρατεῖν, καὶ λατρεύειν, καὶ ἀρέσκειν αὐτῷ ἡμῖν ἅπασι, πάντα τε τὰ ἀγαθὰ καὶ τὴν σωτηρίαν πᾶσαν, ὧν δὴ τῆς δυλογίας πεπλουτήκασιν μόνης, οὐδ' ἐνὸς χρήσασι οὐδενὶ τῷ μή σοι ἀρέσκοντι. Πρὸς τούτοις, χάρισαι ἡμῖν ὦ πάτερ, ὅπως ἐν ταῖς πόνοις ταῖς ὑπὲρ σωμάτων καὶ τούτου καιρὸς ἐστι, ἅπαντες τὴν βασιλείαν καὶ τὴν δικαιοσύνην καὶ τὸ πρόσωπον ζητῶμεν, οὐδὲν ἀμφιγνοοῦντες τοῦτο ἡμῖν πάντα προστεθήσεται. Τάλε σώματα ἡμῶν καὶ ταῖς ψυχαῖς ἀφανίζων, καὶ πρὸς πάντας τοὺς οὐ σαλευτὴν πεφυκότας ἡμᾶς κραδαίων, ἐκ πάντων ἡμᾶς ῥῦσαι κινδύνων, τὴν καὶ πᾶσαν χεῖρον βοπὴν ἐν τῷδε τῷ βίῳ ἡμῖν πεφαντασθέντων. Εἰ πεῖ ἡ οὐδὲν ὀνίνησι τὰ ἄρξασθαι καλῶς, ἐὰν μὴ ἀφανύσωμεν εἰς τέλος· δεόμεθα, οὐ μόνον τῆδε τῇ ἡμέρᾳ τὴν ἀφάτου πομπῆς καὶ φυλακῆς τυγχάνειν, ἀλλὰ καὶ διόλου τὸν βίου τὴν χάριν καὶ ἐπὶ μᾶλλον ἡμῖν καθ' ἡμέραν αὐξηθῆναι, ἕως τελέως ἐνωθῶμεν τῷ ἁγίῳ πνεύματι καὶ υἱῷ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ὃς ὁ ἀληθινός ἐστιν ἥλιος τῶν ἡμετέρων ψυχῶν, νέκταρ τε καὶ μεθ' ἡμέραν φαίνων ἀδιαλείπτως φέγγος εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἐπὶ σοὶ ὦ κύριε εὐόδωσον τὸν τοῦ ἁγίου εὐαγγελίου κήρυκα· καὶ πάντας τοὺς τοῦ διαβόλου ἔργα διαλύσας, ἐπίῤῥωσον ὅσοι

τ τε ἐκκλησίας ⁊ λαῦ ⁊ ϖϱοσαίτ̃σι· τὺς ὑ ἀνωμαλίας ἢ παραχαῖς θλιβομένους ἀμαρκέσι παρηγορίαις στήριξον. ἵνα ὑ τύτων τε κ̀ ἄλλων τ̃ χϱεωδῶν ϖϱόφ ⁊ τύχωμεν, πάντας ἡμᾶς, ὦ πάτερ, ἐκ ἁμαρτίας σύγκλεισον, ἵνεκεν ⁊ ἀγαπητ̃ ⁊ ἐν Ἰησ̃ Χϱιστ̃, ὃς ἐπαγγελλόμενος ἡμῖν, ὅτι, ὅσα ἂν αἰτήσωμεν ἐν τῷ ὀνόματι αὐτ̃ αἰτήσωμεν, ἀμεταπλώτως κομιούμεθα· ἐπὶ τύτῳ καὶ δέ σε ϖϱοσ ⁊ ηχόμεθα· εὐδόκησον Πάτερ ἡμῶν, ὁ ἐν τοῖς οὐρ. Τελουτῶν χάρισαι ἡμῖν, ὦ Πάτερ, ὅπως τ̃ βίου ϖϱὸς τὸ θέλημά ⁊ συχνημαλίσωμεν, ὅπερ διὰ ⁊ νόμου ἡμῖν ἐφανέρωσας, πῶς δέκα ταύτας ἐντολὰς ϖϱοσλαβών· Ἐγώ εἰμι Κύριος ὁ θεός ⁊.

ΕΥΧΗ ΠΡΟ ΤΟΥ ΕΙΣ ΤΗΝ Σχολὴν φοιτῆσαι.

Ψαλμῷ ριθ'. Ἐν τίνι καθϱθώσῃ νεώτερος τὴν ὁδὸν αὐτ̃; ἐν τῷ φυλάξασθαι τὺς λόγους ⁊· Ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ μου ἐξεζήτησά ⁊· μὴ ἀπώσῃ με ἀπὸ τ̃ ἐντολῶν ⁊.

Χάριν σοι ἔχω, ἐπιφανέστατε πάτερ, ἀνθ' ὧν τ̃ ἄλλων τ̃ παμμεγέθων κ̀ ἀναριθμήτων ⁊ δυϱγετημάτων, ἐξαιρέτως ὑ ὅτι φιλοτόϱγῳ ἐλέῳ κἀμὲ ϖϱὸς τὴν ⁊ δυαγγελίου ⁊ γνῶσιν

γνῶσιν ἐκάλεσας, διδασκάλοις τε παρέδωκας τοῖς καλά με ἐ ὠφέλιμα ἅπαν δύσει μαθήμασι, τήν τε ψυχήν μου ἁγίαις καὶ σωτηρίοις ἀποφήναις ἐξασκῆσι· Δὸς ἵνα σαφῶς ἐπιγνῶ τοιούτων δωρεῶν τὸ μέγεθος, εἰσαεί σοι ἀντ' αὐτῶν χάριτας ὁμολογῶ. Πρὸς τούτοις, τὰ τῆς ψυχῆς μου νέφη διαφυσιδώσας, ταῖς ἔμπροσθέν μου θύραις ἐπιβαίνειν με καθώρισον, ὅπως τὰ ὑπὸ τῶν διδασκάλων παραδιδόμενα, μετ' ἀγαθῆς τε καὶ εὐθυμίας μαθὼν, σεμνῶς τε τηρῶν, μετ' εὐχαρίστου κρίσεως ἀποδῶναι δυνάμενος· μή που ὁ, τε τῶν καθηγητῶν, καὶ ὁ ἐμαυτοῦ ἔμπονος, χρόνος τε χρῆμα τιμιώτατον, ἥ τε παρὰ σοῦ χορηγουμένη εὐκαιρία, καὶ ἐξ ἐμοῦ εὐθυδοκούμενος καρπὸς, αἰσχρῶς τῇ ἐμῇ ῥαθυμίᾳ ἐ ἀγνωμοσύνῃ ἀπόλωνται. ὅπερ ἵνα μὴ γένηται, χάρισαί μοι τὸ ἅγιόν σου πνεῦμα, κρουνὸν πάσης σωτηρίας τε καὶ ἀληθείας· ἵνα τῇ τούτου ἐνεργείᾳ, ἀληθοῦς τε μαθητοῦ, καὶ εὐθὺς τοῦ παιδείας καθάπτειν ἐπιτηδείως γένωμαι. Ὁ ποίῳ δ' ἂν με ἐπιτηδεύματι ἐπιδῶ, ἔτος μοι εἰσαεὶ σκοπὸς γένηται, τὸ μόνον σε γνῶναι τ' ἀληθινὸν θεὸν, καὶ ὃν ἀπέστειλας Ἰησοῦν Χριστὸν, σέ τε καθαρᾷ τῇ συνειδήσει θεραπεῦσαι.

Ἐπεὶ δὲ τοὺς μὲν νηπίων δίκην ἀπαλοήθεις καὶ ταπεινόφρονας σοφίζεις, τοὺς δ' ἐπηρμένους

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 17

καὶ ἀλλαζόνας τῶν χαιρόντων στερηθέντας μαλαιότητι ῥᾳδίως· κάθισον ἐκ τῆς καρδίας μου πᾶσαν ὑπερηφανίαν· ἵνα ταπεινωθεὶς, σοὶ μόνῳ θεῷ τόν, ἑπόμενος καὶ τοῖς ἐμοὶ ῥᾳδίως δοθεῖσιν ἐπιτάγμασι φιλομαθὴς τε καὶ πρᾳότατος μετὰ ῥᾳδίας γένωμαι, καὶ ὅτω κατ' ὀλίγον θεοπαραδόκητος ἐνθῇ ἐπιτυχία σοῦ μόνου ἐμοὶ λατρείᾳ, τῇ τε δόξῃ σου, καὶ τοῖς ἐμοῖ σωτηρίου ὠφελείας μετὰ πολλῆς ὑπομονῆς ὑπουργῆσαι οἷός τε γένωμαι.

Ψαλμῷ κε'. Τὰ ἀπόρρητα τοῦ κυρίου τοῖς φοβουμένοις αὐτὸν, καὶ τὴν αὐτοῦ διαθήκην φανερώσει αὐτοῖς.

ΑΛΛΗ ΕΥΧΗ ΣΧΟΛΑΣΤΙΚΗ.

Παντοκράτορ, ἀΐδιε, δυοικτε πάτερ θεὸς, μετὰ τοῦ σωταΐδου σου υἱοῦ, καὶ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος· ὁ ἐξαγὼς ὢν πᾶσι τοῖς ἐπικαλουμένοις σε, πᾶσι τοῖς ἐπικαλουμένοις σε ἐν ἀληθείᾳ· ὁμολογῶ σοι χάριτας ἀντὶ πάντων τῶν τε αἰωνίων καὶ τῶν τῇδε τοῦ σωτηρίου βίου δυεργετημάτων· Ὅτι ἐδημιούργησάς τε καὶ ἐξελέξω καὶ διασώζεις σου ἐκκλησίαν αἰώνιον, καὶ ἐν αὐτῇ σε τὸν ῥήμαλίζον, τὸν διὰ τῶν θεοφητῶν τε καὶ ἀποσ-

ἀποστόλων κηρυχθέντα, ἐφανέρωσας· ὃ ὅτως ἡμᾶς ἠγάπησας, ὥστε τὸν υἱόν σου τὸν μονογενῆ ἐπὶ τῇ ἡμῶν σωτηρίᾳ, ἐκ τῶν οὐρανῶν καταβαίνοντα, ἀνθρώπινόν τε φύσιν λαβόντα, ὑπὲρ ἡμῶν ἐν τῷ σαρκῷ θυμα γενόμενον ἑκουσίως, πάλιν αὖθις ἀναστῆναι, καὶ εἰς οὐρανοὺς ἀναβάντα, ἐν τῇ δεξιᾷ σου πρεσβεύοντα ἠθέλησας· ὃ δι' οὗτον πᾶσιν ἡμῖν τοῖς πιστοῖσι σωτῆρα δίδως ἁμαρτιῶν ἄφεσιν, καὶ ἅμα τῇ καταλλαγῇ τὰ τῶν ἁγίων πνεύματος χαρίσματα, διηνεκοσιώλων τε καὶ ζωλὼ αἰώνιον· ἐξαίρετός τε σωβιβάζῃς ἐν ἡμῖν τό τε τῶν εὐαγγελίων σέλας, καὶ τὰ ἀναγκαῖα παιδείας ἐπιπνεύματα· τῇ τε ἐκκλησίᾳ σου ἐλαφρὰς χολὰς ἀεὶ καταγωνίζηται ὁρμὰς καὶ τῶν ἀφροσύνων ἀφροσυνάζῃς τε καὶ ἀφοσώζῃς. ἐν οἷς τοῖς ἐκλεκτοῖς σου, κἀμὲ εἰς τὴν τῶν ἁφθίτων ἐκκλησίας σου κοινωνίαν ἐκάλεσας· ἐν ᾗ καὶ γενηθέντα με ἐναπαφέντα, σοὶ ἄλλων πολλῶν ἀνθρώπων, τῷ ἐξαιρέτῳ καὶ ἀμυθήτῳ ἐλέει σου, τῆς δὲ τοιαύτης εὐεργεσίας ἠξίωσας, ὥστε ἅμα τοῖς γράμμασι καὶ τοῖς καλοῖς μαθήμασι, τήν τε γνῶσίν σου καὶ φόβον, καὶ τὴν λοιπὴν τῆς εὐσεβείας μάθησιν παιδεύεσθαι. Καὶ τούτων μὲν τῶν εὐεργεσιημάτων ἀναξιώτατος ὢν γινώσκω· ἐπεὶ μήτοι γε τοῦ Χριστοῦ τοῦ υἱόν σου, αἰτεῖν τε καὶ προσδέχεσθαι ἐκέλευσας ἁμαρτημάτων ἄφεσιν,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 17

κὴ πνεῦμα ἅγιον· ὁμολογῶ τε κὴ ὁλοφύρομαι
πᾶσαν τὴν ῥυπαρίαν μου κὴ ἀχαριστίαν, ὁλο-
ψύχως τε καὶ δεόμενος, ἀφιέναι μοι πάσας τὰς
ἁμαρτίας μου, διὰ τοῦ μονογενοῦς τοῦ υἱόν, τοῦ κύ-
ριον ἡμῶν· ἀγιάσαι τέ με κὴ διαπαντὸς ὁδηγῆσαι
τῷ ἁγίῳ σου πνεύματι· ἵνα μόνον σε τὸν ἀληθι-
νὸν θεὸν, καὶ τὸν σωτῆριόν σοι υἱὸν τοῦ κύριον ἡμῶν
Ἰησοῦν Χριστὸν, σοὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι, ὀρθῶς
ἐπιγνῶ, ἐπικαλέμενός τε καὶ μὴ φόβου ἀλλὰ πᾶν
διαπελῶ. Σωσάμενε κὴ σώσωζέ σοι ἐκκλη-
σίαν· διαφύλαττε καὶ πολιτείας καὶ τὴν ἐκ-
κλησίαν καὶ ξενιζούσας· συνήρει καὶ σχολὰς, καὶ
τῇ τε ἐκκλησίᾳ κὴ ταῖς πολιτείαις φυλακτή-
ρια ἐκτρεφούσας· ἔγειρε καὶ καθίβαζε πίστεις καὶ
σωτηρίας καθηγητάς τε καὶ κυβερνήτας· σοί τε
τοῖς καλοῖς παιδεύμασι, καὶ σώφρονι ἔντε ταῖς
ἐκκλησίαις καὶ ταῖς πολιτείαις διαίτῃ, καὶ εἰρή-
νην ἡμῖν καὶ εὐμοιρίας ἐπιχορήγει· καὶ τὴν ἐμὴν
ψυχὴν ἐκλήσιν εἰς ὁδὸν σωτῆρ, ἐλεύσε με σκεῦος
ποιῶν, καὶ ὄργανον ἐμοί τε αὐτῷ κὴ ἑτέροις σω-
τήριον· μὴ ἐάσῃς με ἐκπεσεῖν ἀπὸ τοῦ ἀβόλου καὶ τῆς ἰδίας
σαρκὸς πάσης ἡδονῆς, ῥαθυμίας, ἀεργίας, καὶ
φιλαυτίας ἐγκυλίεσθαι· ἐδὲ ἄφες ἐν τῇ καρδίᾳ
μου ἐκφῦσαι ἐλπίδας ματαίας, ἢ μωρὰς ἐπι-
θυμίας· ἀλλὰ ἀποβολὴν μοι ἐμποίησον, τὴν τοῦ
τῆς κλήσεώς μου ἁρμόζουσαν ὀρθῶς, μὴ ἀεθυμίας
τε καὶ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 17

τε καὶ σωτηρίας ἀμπεράπευσον· ἔξαψον καὶ ἐπίῤῥωσον ἐν τῇ καρδίᾳ μου γνῶσίν σου καὶ ἔρωτα, φιλανθρωπίαν τε, καὶ ἄοκνον πρὸς τὰ ὠφέλιμα σου ἀναζήτησιν ἀπεργάζου· ἵνα πάντων, τῶν τ' ἐκ σου χαρισμάτων, καὶ τῶν ἐμῶν κατορθωμάτων, σκοπὸν θῶ, τήν τε δόξαν σου, καὶ τὴν τοῦ πλησίον ὠφέλειαν· φύλαξόν με ἀπὸ παντὸς ἐπιτηδείας κακῆς, καὶ παντὸς τοῦ κακοδαιμόνων ἐπιβουλῆς· ἕως ἂν λύχνος ᾖ τοῖς ποσί μου ὁ νόμος σου, καὶ φῶς τοῖς τρίβοις μου. Ταῦτα δὲ καὶ τοιαῦτα παρὰ σοῦ αἰτοῦμαί σε, ὦ πάτερ, διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· ὃς ἐν ταῖς ἁπάσαις σου πρὸς ἡμᾶς ὑποσχέσεσιν ἐποίησεν· Ὅσα ἂν αἰτήσητε τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου, δώσει ὑμῖν· καὶ αὖθις· Δώσει πνεῦμα ἅγιον τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν· Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρ.

Τῷ φιλανθρώπῳ φύλαξον, καὶ ἀναζωπύρει τὸ χάρισμα τοῦ Θεοῦ, ὃ ἐστιν ἐν σοί. Ἐπίσκ. πρὸς Τιμ. α', ε'. καὶ β', α'.

ΕΥΧΗ ΠΡΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΑΙ τῷ ἔργῳ.

ΠΑνθοδύναμε θεὸς, φίλοικτε πάτερ, χάριν σοι ὁμολογοῦμεν, ὅτι μὴ δὲ τῇ νυκτὶ ταύτῃ φιλοστόργως ἡμᾶς διεφύλαξας. ἐπεὶ δὲ καὶ τήνδε τὴν ἡμέραν σοῦς ἡμᾶς ἰδεῖν ἠξίωσας, χάρισαι ἡμῖν,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 17

ἡμῖν, ὦ πάτερ, ὅπως ὅλως αὐτὴν ὑπὸ τὴν σκέπην σου ἐν καθθυμίοις σοι πράξεσι διάγωμεν. ὡς καθάπερ νυὶ ταῖς τοῦ ἡλίου ἀκτῖσιν ὅλον τὸ κόσμον διαυγάζεις· ὅτω καὶ τοῦ πνεύματός σου φέγγει τὰ σκοτεινὰ τῶν ἡμετέρων φρενῶν διαφώτισον, ἵνα μὴ τοῦ ἀτραποῦ, τοῦ εἰς τὴν δικαιοσύνην σου φερούσης, ἀποπλανηθέντες, ὅτ' ἐπὶ πάθη, ὅτ' ἐπ' ἐκεῖνα φερώμεθα· ἀλλὰ σου τὰ πάντα τὰ ἡμέτερα ἐποπτεύοντα, συνεχῶς τοῦ ἁμαρτάτων ἔχοντες, τοῦ τε ἡμετέρων ἐνθυμημάτων, λόγων τε καὶ ἔργων ἁπάντων μάρτυρα ὁμοῦ καὶ ἐκδικητὴν ἐπιγνόντες, αἰδεσθῶμεν, δεδιότες μὴ μείζονα εὐλαβείας φυλαξώμεθα, ἢ τὸ σοι τῷ ὅτω φιλοστόργῳ πατρὶ προσκρούσῃ. ὅτω δὲ αὖ ἢ νοῦν ἢ χεῖρας προσβάλωμεν, τοῦτον ἀεὶ σκοπὸν ἔχωμεν, τὸ μόνοις σοὶ τὴν δόξαν, καὶ τοῦ πλησίον ὠφέλειαν ἀναφέρειν ἅπαντα. Πρὸς τούτοις, ἐπιδιδοὺς εὐβουλίαν, εὐκοιλίαν, εὐπραγίαν τε καὶ κατόρθωσις, ἐπὶ μόνῳ σοι τυγχάνειν ὄντα· ὡς ἵνα τοῦ μόνου σου ζωοῦντος προσδοκῶμέν τε καὶ αἰτῶμεν ἅπαντα. Ἐπὶ τῇ χάριτι ὦ πάτερ, ὅπως μὴ τῷ τοῦ κρεωδῶν πολυσαρκίᾳ λίαν προσκείμενοι, τοῦ ἐπουρανίων ἀμελείᾳ ἢ ὀλιγωρίᾳ προσπέσωμεν, ἀλλὰ τοῦ βασιλείαν καὶ δικαιοσύνην τὸ πρῶτον ζητῶμεν, ἐδὲν λυπροῦντες, τοῖς τούτων φρονήμα-

σι

θυ ποιυμένοις καὶ τἄλλα ὑπὸ ζυ ἀφεσεθήσε-
σθαι ἁπάντα. Πρὸς τούτοις ἀμφισώζων καὶ σκε-
πάζων τοῦ σώματος τοῦδε καὶ τ' ψυχῆς τὸ ἀσθε-
νὲς, τῇ τοῦ πνεύματός συ φρονέσῃ τε καὶ ῥώμῃ
ἐνσκεύασιν ἡμᾶς ἀφ' ἁπὰς διλωσεκεῖς τε μυριο-
τρόπυς τοῦ σατανᾶ ἐπιβολὰς, πάντ' ἀπ' ἡμᾶς
φόβυ καὶ κινδύνυ ῥυόμενον, οἷς ἐν τῷδε τῷ
κόσμῳ καὶ πᾶσαν καιρὸν ἀποκείμεθα. Ἐ πεὶ δὲ καλῆς ἀρχῆς ὄφελ' ἀδὲν,
ἐὰν μὴ καὶ γλυκαῖον αὐτῇ τέλ' ἐπιτεθῇ, ἀ
σήμερον μόνον τ' σκέπης συ ἡμᾶς καταξίωσον,
ἀλλὰ καὶ τὸ λοιπὸν τοῦ βίυ πᾶν ὁδηγὸς ἡμῖν καὶ
ὑπερασπισὴς γλυκὺς ἀξίωσον, βεβαιῶν καὶ ἐ-
παύξων ἐν ἡμῖν ἄνωθ καὶ τὴν φίλοικτόν ζυ
ἀγαθωσύνην τοῖς ἀναξίοις ἡμῖν ἁμαρτωλοῖς
κεχάρισαι χαρίσματα, ἕως ἂν τέλεον τῇ κεφα-
λῇ ἡμῶν Χριστῷ ἑνωθῶμεν· ὃς ὁ μόνος τ' δι-
καιοσύνης ἥλι' ὑπάρχων, τ' αἰωνίυ ἡμᾶς
αὐγῆς τε καὶ χαρᾶς ἐν καιρῷ ἀναπληρώσῃ. Ἐ ν
ὅσῳ δ' τ' βίζυρὸν ἐνθάδε βίον ἀμφιβάλλυμεν, πέμ-
ψον πιστὸς τ' ψυχῶν ποιμένας καὶ τὸ πνεῦμά
ζυ ἐν ταῖς τ' ἀκροατῶν καρδίαις ἐμβριθῶς
ἐνεργείτω, ἵνα ἥ τε ἐκκλησία ἀξιόχρεων λάβῃ
ἐπίδοσιν, καὶ τὰ τοῦ διαβόλυ ἔργα ἐπὶ μᾶλλον
καθαλυθῇ. Τὰς ἀρχὰς δ' τῇ θείᾳ ζυ ἰσχύϊ σ-
ώλισον, ἵνα τ' ἐκκλησίας τε καὶ τ' πολιτείας

κρα-

κραιερῶς ὑπερμαχῶσι. Παρηγόρησον καὶ ἐπίρ-
ρωσον ὅσοι ἢ σώματι ἢ ψυχῇ ἀσθενοῦντες τυγ-
χάνουσιν. Οὕπως ἂν ζῶντα ἐπιλικαῦτα πάν-
τα ἀγαθὰ αἰτήσαί τε καὶ πεποιθήσωμεν θαρ-
ρῶμεν, ὡς ἐπαχθεῖς ἡμῖν ἁμαρτίας ἄφες,
διὰ τὴν ἀγάπην σου τὸν Υἱὸν Ἰησοῦν Χριστόν, ὃς ἐπ-
ηγγείλατο ἡμῖν, ὅτι, ὅσα αὐτῆς αὐτοῦ ὑποχέ-
σει θαρροῦντες πάντα αἰτήσωμεν, ἀναμ-
φιλόγως χορηγήσει μέλλοις. Ἐπὶ τούτοις πᾶσι
σοι πεποίθαμεν ἐκέλευσε· Πάτερ ἡμῶν, ὁ
ἐν τοῖς οὐρ.

ΕΥΧΗ ΠΡΟ ΤΟΥ ΤΡΟΦΗΣ μεταλαμβάνειν.

Ψαλμ. ρμδ'. Οἱ ὀφθαλμοὶ πάντων εἰς σε
ἐλπίζουσι, κύριε· καὶ σὺ δίδως τὴν τροφὴν αὐ-
τῶν ἐν εὐκαιρίᾳ· ἀνοίγεις σὺ τὴν χεῖρά σου καὶ
ἐμπιπλᾷς πᾶν ζῶον εὐδοκίας.

Κύριε παντοκράτορ, ὁ τῇ ὑπερφυεῖ σου
ἀγαθωσύνῃ τὸ πᾶν ἐξ οὐδενὸς τὸν ἀρ-
χὴν δημιουργήσας, καὶ εἰσέτι διασῴζων τε καὶ
κυβερνῶν· ὁ τὸν λαὸν σου τὸν Ἰσραὴλ τεσσαρα-
κονταετῆ χρόνον ἐν τῇ ἐρήμῳ τῶν μαστίγων ἀφ-
ῃρέψας· λόγισον καὶ ἡμᾶς τοὺς ἀβλίβεις σου
δούλους,

θέλεις, καὶ τὰ δῶρα τῆς φιλανθρώπου χειρός σου ἁγίασον· ἵνα σωφρόνως αὐτῶν καὶ ὁσίως μετὰ τὸ θελημά σου ἀπολαύσωμεν, σὲ τὸν ὄντως ἀληθῆ θεὸν πατέρα ἡμῶν ὄντα, καὶ τὸν ἀγαθὸν κύριον ἐπιγνῶμεν. Διὸς ὅπως ἀμήνον τῇ τοῦ σωματικῶν ἀπολαύσει τῆς διαθέσεώς σου προσέχωμεν, ἀλλὰ πρὸ πάντων τὸν πνευματικὸν ἄρτον μασεύωμεν, καὶ ῥήματός σου δίψην, καὶ τὰς ψυχὰς ἡμῶν σκληθωσιν εἰς ζωὴν αἰώνιον, ὅπως ἡμῖν τῷ πιστῷ καὶ υἱῷ σου ἅπαντα ἐπιτρέψῃς. Πάτερ ἡμῶν.

Οὕτω δὲ ἡμᾶς νουθετεῖ ὁ Χριστὸς ἐν τῷ κατὰ καὶ Λουκᾶν εὐαγγελίῳ·

Προσέχετε ἑαυτοῖς, μήποτε βαρυνθῶσιν ὑμῶν αἱ καρδίαι ἐν κραιπάλῃ καὶ μέθῃ, καὶ μερίμναις βιωτικαῖς, καὶ αἰφνιδίως ἐφ' ὑμᾶς ἐπιστῇ ἡ ἡμέρα ἐκείνη.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΑ ΜΕΤΑ ΤΗΝ τροφῆς μετάληψιν.

Οὕτω νουθετεῖ ὁ κύριος Δευτερονομίῳ τῷ ἡ. Φαγῇ καὶ ἐμπλησθήσῃ· καὶ εὐλογήσεις κύριον τὸν θεόν σου ἐπὶ τῆς γῆς, ἧς δέδωκέ σοι· προσέχε σεαυτῷ μὴ ἐπιλάθῃ κυρίου τοῦ θεοῦ

Θεὸς σε, ὃ μὴ φυλάξαι σὲ ἐνθλεῖς αὐτὸς, καὶ τὰ διηνεκῆ σε αὐτός.

Κύριε ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆς, ὁ σωτὴρ ἡμῶν πάτερ, χάριν σοι ὁμολογοῦμεν ἀντὶ τοσούτων τε καὶ τηλικούτων εὐεργετημάτων, ἄξιος ἡμῖν τοῖς ἀθλίοις ἁμαρτωλοῖς διὰ παντὸς χαριζόμενος ἀφθονεῖς, τόν τε βίον ἡμῖν τόνδε, καὶ τὰ πρὸς αὐτὸν χρήσιμα πάντα ὕστερον φιλοτίμως ἐπαρκῶν· ὑπὲρ ἅπαντα δέ, ὅτι ἀφ' ἧς εὐαγγελίου φωνῆς, εἰς βίον πολὺ κρείττονος ἐλπίδα ἡμᾶς ἀναζωπυρήσας ἠξίωσας. Δεόμεθά σου, πάτερ, μὴ ἐάσῃς τὰς ψυχὰς ἡμῶν τοῖς γηΐνοις τοῖσδε καὶ ἐπικήροις προσκολλᾶσθαι, ἀλλὰ συνεχῶς ἀνακυπτούσας, τά τε ἄνω ζητούσας, ὅπεθεν προσδέχεσθαι τὸν σωτῆρα ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν, ἄχρις ἂν συνεφέλκυσις πρὸς τὴν ἡμῶν ἀπολύτρωσιν ἐπιφανήσεται. Πάτερ ἡμῶν.

ΕΥΧΗ ΠΡΟ ΤΟΥ ΚΟΙΜΗΘΗΝΑΙ.

Κύριε ὁ θεὸς, ὁ τῇ παντοφόρῳ οἰκονομίᾳ σου τὴν μὲν ἡμέραν τοῖς πόνοις, τὴν δὲ νύκτα τῇ ἀναπαύλῃ προσορίσας· Χάριν σοι γινώσκομεν, ὅτι ὕστερον φιλοτίμως ἡμᾶς τὴν σήμερον διεφύλαξας, καὶ τοσούτοις εὐεργετήμασιν ἀδιαν-

ἀδιαλείπτως ἐσώρευσας· Χάρισαι ἡμῖν, ὦ πάτερ, ἵνα, σὺν ὅτῳ τὰ σώματα ἡμῶν ἀπὸ κα-μάτων καὶ μερίμνων ἀναπαύομενα τῷ ὕπνῳ ἀναζωπυρῇ, αἱ διάνοιαι ἡμῶν μὴ συγκα-θαρθῶσιν τοῖς σώμασιν, σὺ τῇ ἀγάπῃ σου ἀνε-γειρώσιν, ἀλλὰ τῷ τε κλίσιν ἡμῶν καὶ τῷ ἀπολύτρωσιν ἀεὶ διὰ μνήμης ἔχωσαι, ἵνα οἰ-κτιρμός σε καὶ πάσας σὰς εὐεργεσίας σὺν ἐμπα-θῶς μελετῶσαι διατελῶσιν. αἱ ὃ σωφρόνησις ἡμῶν, ἐξίσου τοῖς σώμασι καὶ αὐταὶ τ' ἰδίας ἀ-ναπαύσεως συμμεθέχωσι. Μὴ δ' ἀμέτρῳ ἡ-μῶν ὕπνῳ κοιλαίνῃ ἕξις ἑάσῃς, ἢ ῥαθυμίᾳ, ἢ τῇ ἀναγκῃ ἐνδόντας· ἀλλὰ μετρίᾳ παύσει ἀναπλη-θέντας, καὶ νήφοντας πρὸς τὰ σὰ συνήθη τ' ἔργων προθυ-μοτέρᾳ ἀκμῇ ἐπανελθόντας, σοί τε καὶ τῷ πλη-σίον λαμπρύνῃ εὐσταλεστέρους ἀποτέλεσον. μεταξὺ ὃ κοιμωμένους πάντας ἡμᾶς κινδύνου ῥῦσαι· καὶ πρόσεπι τοῖς τε σώμασιν ἡμᾶς καὶ ταῖς ψυχαῖς ἀμιάντους διαπέρᾳ· ἵνα καὶ ὁ ὕπνος ἡμῶν εἰς τὴν σὴν ὀνόματος σε δόξαν ἀνήκῃ. Ἐπεὶ ὃ ἡ σήμερον ἡμέρα πολλαπλασίων ἡμῖν πλημμάτων παρῆλθεν, ἅτε ἀδιαλείπτως δύσηνον ἁμαρτη-μάτων ἄχθος προσφέρουσιν, ἱκετεύομέν σε, κα-θαίρῃς ἐν τῷ νῦν πάντα τῷ τ' νυκτὸς σκότῳ κα-τακεκάλυπται, ἵνα καὶ τῇ ὑπερφυεῖ σε εὐσπλαγ-χνίᾳ πάσης ἡμῶν τῆς πλημμελείας καθαιρέ-

ψῃς.

ψης, ἵνα μὴ δι' ἐμοῦ τοὺς ἀπὸ σοῦ πιστεύοντας ἀποσοβηθῶμεν. Ἐπὶ παύλης καὶ ψυχαγωγίας μεθόδῳ πᾶσι τοῖς ἀρρωστίας ἢ ἑτέρας ἴσως σκληρίας παλαιπωρουμένοις, δι' ἣν ζῶν Χριστὸν, τὸν υἱόν σου, κύριον ἡμῶν, ὃς ἡμᾶς ἐπὶ πάσαις ταῖς ἀνάγκαις, ὑπὲρ ἡμῶν τε καὶ τῶν ἀδελφῶν, ζωὴν σοι ταῖς ῥήσεσιν ἐντυγχάνων ἐδίδαξε· Πάτερ ἡμῶν.

ΡΗΣΕΙΣ

Τῆς ἁγίας γραφῆς, δι' ὧν καθάπερ διὰ καθικιδίου πίνακος, εἷς ἕκαστος κατὰ τὴν αὐτοῦ τάξιν διδάσκεται).

ΤΟΙΣ ΑΡΧΟΥΣΙΝ.

Συνετε οἱ βασιλεῖς· παιδεύθητε πάντες οἱ κρίνοντες τὴν γῆν· δουλεύσατε τῷ κυρίῳ ἐν φόβῳ, καὶ ἀγαλλιᾶσθε αὐτῷ ἐν τρόμῳ· δράξασθε παιδείας, μήποτε ὀργισθῇ ὁ κύριος, καὶ ἀπολεῖσθε ἐξ ὁδοῦ δικαίας, ὅταν ἐκκαυσθῇ ἐν τάχει ὁ θυμὸς αὐτοῦ. Ψαλ. β'.

Παύσασθε ἀπὸ τῶν πονηριῶν ὑμῶν· Μάθετε καλὸν

καλὸν ποιεῖν· ἐκζητήσατε κρίσιν· ῥύσασθε ἀδικούμενον, κρίνατε ὀρφανῷ, καὶ δικαιώσατε χήραν. Ἡσαΐας ά.

ΤΟΙΣ ΑΝΔΡΑΣΙΝ.

Οἱ ἄνδρες ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκας ἑαυτῶν, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἠγάπησε τὴν ἐκκλησίαν. Ἐπιστ. πρὸς Ἐφεσ. ε.

Οἱ ἄνδρες, ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκας· καὶ μὴ πικραίνεσθε πρὸς αὐτάς. Ἐπιστ. πρὸς Κολ. γ.

Οἱ ἄνδρες, συνοικοῦντες κατὰ γνῶσιν, ὡς ἀσθενεστέρῳ σκεύει τῷ γυναικείῳ ἀπονέμοντες τιμὴν, ὡς καὶ συγκληρονόμοις χάριτος ζωῆς· εἰς τὸ μὴ ἐγκόπτεσθαι τὰς προσευχὰς ὑμῶν. Ἐπιστ. Πέτρου ά. γ.

ΤΟΙΣ ΓΥΝΑΙΞΙ.

Αἱ γυναῖκες, τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν ὑποτάσσεσθε, ὡς τῷ κυρίῳ· Ὅτι ἀνήρ ἐστι κεφαλὴ τῆς γυναικὸς, ὡς καὶ ὁ Χριστὸς κεφαλὴ τῆς ἐκκλησίας. Ἐπιστ. πρὸς Ἐφ. ε. Ἐπιστ. πρὸς Κολ. γ.

Αἱ γυναῖκες, ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν· ἵνα καὶ εἴπινες ἀπειθοῦσι τῷ λόγῳ, διὰ τῆς τῶν γυναικῶν ἀναστροφῆς ἄνευ λόγου κερδηθήσωνται, ἐποπτεύσαντες τὴν ἐν φόβῳ ἁγνὴν ἀναστροφὴν ὑμῶν· ὧν ἔστω οὐχ ὁ ἔξωθεν, ἐμπλο-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 17

ἐμπλοκῆς τριχῶν, καὶ περιθέσεως χρυσίων, ἢ ἐνδύσεως ἱματίων, κόσμος· ἀλλ' ὁ κρυπτὸς τῆς καρδίας ἄνθρωπος, ἐν τῷ ἀφθάρτῳ τοῦ πραέος καὶ ἡσυχίου πνεύματος, ὅ ἐστιν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ πολυτελές. Οὕτω γὰρ ποτε καὶ αἱ ἅγιαι γυναῖκες, αἱ ἐλπίζουσαι ἐπὶ τὸν Θεὸν, ἐκόσμουν ἑαυτὰς, ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν. ὡς Σάρρα ὑπήκουσε τῷ Ἀβραὰμ, κύριον αὐτὸν καλοῦσα· ἧς ἐγενήθητε τέκνα, ἀγαθοποιοῦσαι, καὶ μὴ φοβούμεναι μηδεμίαν πτόησιν. Ἐπιστ. Πέτρου α. γ'.

ΤΟΙΣ ΓΟΝΕΥΣΙΝ.

Εἴπατε τὰ ῥήματα ταῦτα, ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι σήμερον, ἐπὶ τῆς καρδίας σου, καὶ ἐν τῇ ψυχῇ σου· καὶ περιβιβάσεις αὐτὰ τοῖς υἱοῖς σου, καὶ λαλήσεις ἐν αὐτοῖς καθήμενος ἐν οἴκῳ, καὶ πορευόμενος ἐν ὁδῷ, καὶ κοιταζόμενος, καὶ ἀνιστάμενος. Δευτ. ς'.

Μὴ ἀπόσχῃ νήπιον παιδεύειν· ὃ γὰρ ἐὰν παίξῃς αὐτὸν ῥάβδῳ, οὐ μὴ ἀποθάνῃ· σὺ μὲν γὰρ παίξεις αὐτὸν ῥάβδῳ, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ ἐκ θανάτου ῥύσῃ. Παροιμίαι Σολομῶντος κγ'.

Ὃς φείδεται τῆς βακτηρίας, μισεῖ τὸν υἱὸν αὐτοῦ· ὁ δὲ ἀγαπῶν, ἐπιμελῶς παιδεύει. Παροι. Σολομ. ιγ'. ιθ'. κθ'.

Τέκνα

Τέκνα ζοι ἐσί; παίδευσον αὐτὰ ἐκ νέου τ τρόπον αὐτῶν. Σοφία Ι' ησ̃ Σ Σφρ. ζ'. λ'.

Οἱ πατέρες, μὴ παροργίζετε τὰ τέκνα ὑμῶν, ἀλλ' ἐκτρέφετε αὐτὰ ἐν παιδείᾳ καὶ νουθεσίᾳ κυρίου. Ε'πισ. πρὸς Ε'φες. ς'. Ε'πισ. πρὸς Κολοσ. γ'.

ΤΟΙΣ ΠΑΙΣΙΝ.

Τὰ τέκνα, ὑπακούετε τοῖς γονεῦσιν ὑμῶν ἐν Κυρίῳ· τοῦτο γάρ ἐστι δίκαιον· Τίμα τ πατέρα ζου καὶ τὴν μητέρα ζου· ἥτις ἐστὶν ἐντολὴ πρώτη ἐν ἐπαγγελίᾳ, ἵνα εὖ σοι γένηται, καὶ ἔζῃ μακροχρόνιος ἐπὶ τ γῆς. Ε'πισ. πρὸς Ε'φεσ. ς'. Ε'πισ. πρὸς Κολοσ. γ'.

ΤΟΙΣ ΝΕΟΙΣ ΚΑΙ τοῖς λοιποῖς.

Μὴ πλανᾶσθε· οὔτε πόρνοι, οὔτε εἰδωλολάτραι, οὔτε μοιχοὶ, οὔτε μαλακοὶ, οὔτε ἀρσενοκοῖται, οὔτε κλέπται, οὔτε πλεονέκται, οὔτε μέθυσοι, οὐ λοίδοροι, οὐχ ἅρπαγες, βασιλείαν Θεοῦ οὐ κληρονομήσουσιν. Ε'πισ. πρὸς Κορινθ. ά. ς'.

Νεώτεροι, ὑποτάγητε πρεσβυτέροις. Πάντες δὲ ἀλλήλοις ὑποτασσόμενοι τὴν ταπεινοφροσύνην ἐγκομβώσασθε· ὅτι ὁ Θεὸς ὑπερηφάνοις ἀντι-

ἀνθίστασθε· ταπεινοῖς δὲ δίδωσι χάριν. Τα-
πεινώθητε οὖν ὑπὸ τὴν κραταιὰν χεῖρα τοῦ
Θεοῦ, ἵνα ὑμᾶς ὑψώσῃ ἐν καιρῷ· πᾶσαν τὴν
μέριμναν ὑμῶν ἐπιρρίψαντες ἐπ' αὐτόν· ὅτι
αὐτῷ μέλει περὶ ὑμῶν. Ἐπιστ. Πέτρου α. ε.

ΤΕΛΟΣ.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 17

Τὰ σφάλματα ἔτων διόρθωσις.

Pag. 3. lin. penult. πλάκας p. 4. l. 9. βασιλέων p. 6. l. 1. ℣ Βὴλ l. 16. ἡμᾶς p. 13. l. 21. τύχῃ p. 15. l. 4. ἁμαρτανομένων l. 17. pro ὁλοχερῆ αὐτῷ ζωῇ ἀπέρρωγε, lege τῷ θεῷ ἀληθινῇ αὐτῷ ζωῇ ὁλοτελῶς ἀπέρρωγε, τῷ σύμπασαν αὐτῷ φύσιν φθαρείς, p. 17. l. ul. πεπλανημένας p. 18. l. 1. πλάνης φθαρείσης p. 21. l. 15. ἐν τῷ p. 26. l. 8. πλὴ πίστεως p. 28. l. 15. ἀνάστημα l. 23. pro εὑρήσωμεν, lege εὑρήσωμεν ἐπὶ πλεῖον ἀγαπῶντα ἡμᾶς p. 29. l. 4. εἰσαχθείσας l. 6. σπουδάζοντες p. 32. l. 3. αὐτῆς p. 35. l. 11. πλανενομηκότες l. 13. σωφρονίζονται p. 36. l. 3. πεπληροφορημένος ἦ l. 16. ἔχειν p. 42. l. 1. ἑαυτὸς πλανήσωμεν p. 46. l. 22. βασανίζων).

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 17

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 17

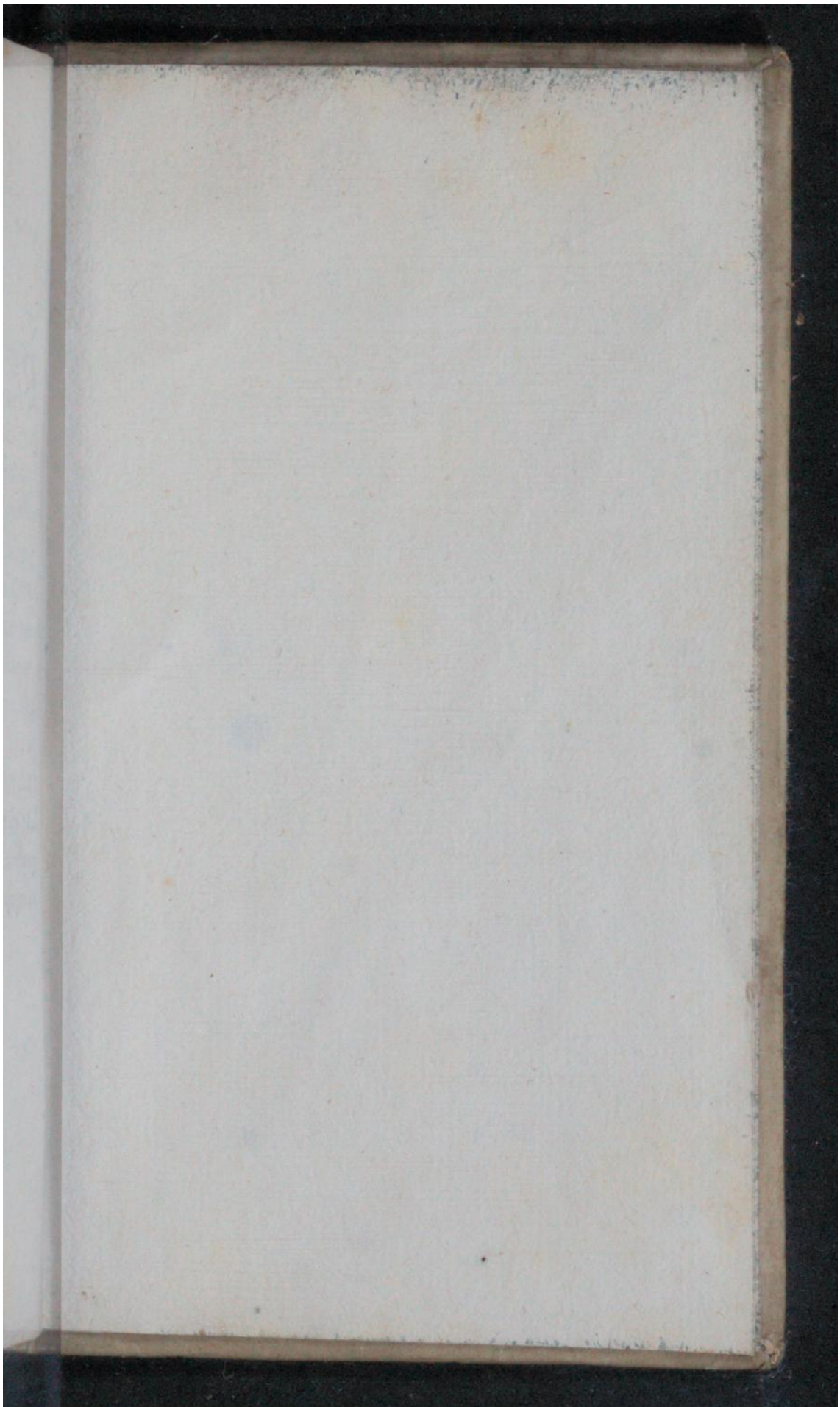

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 17

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 17

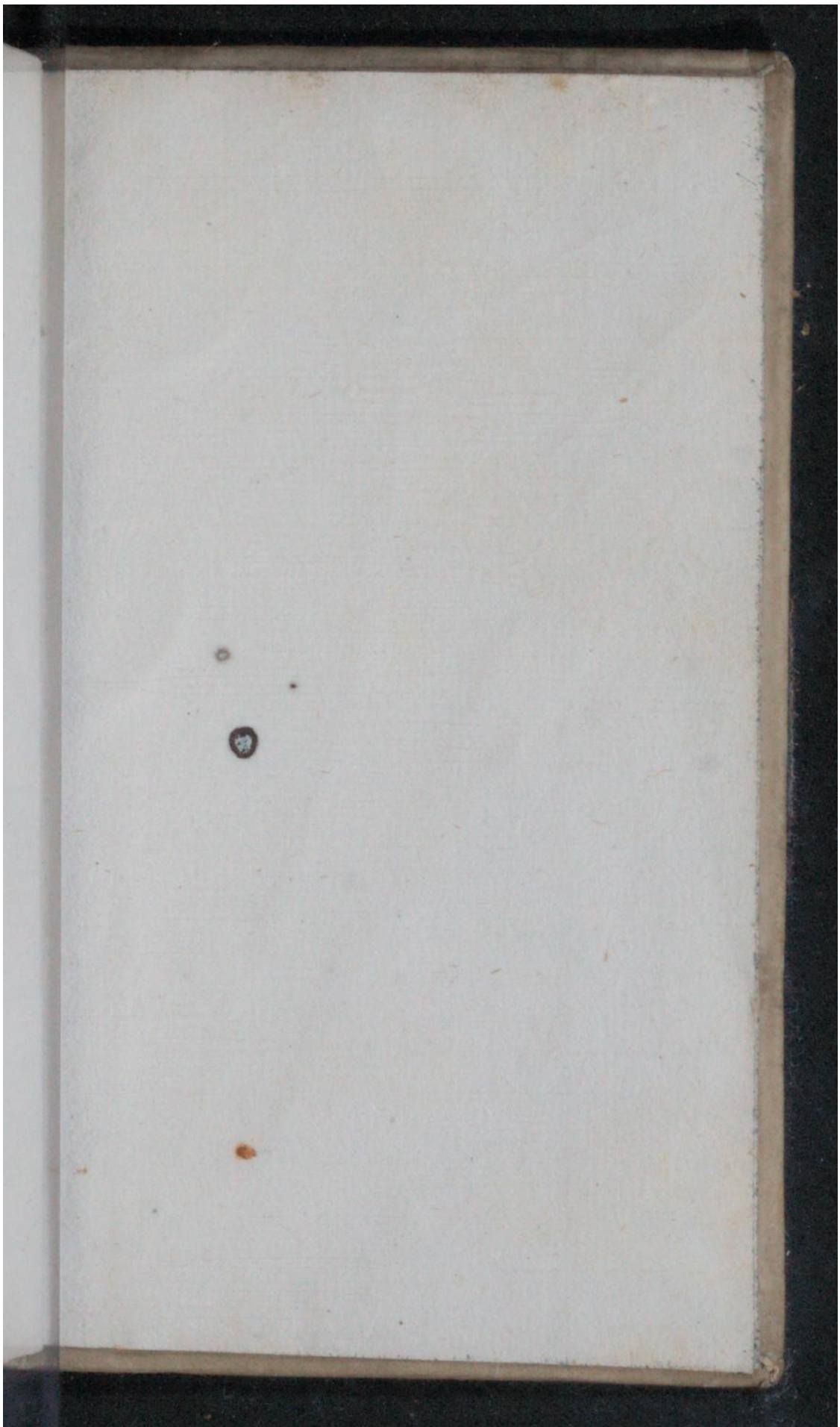

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 17

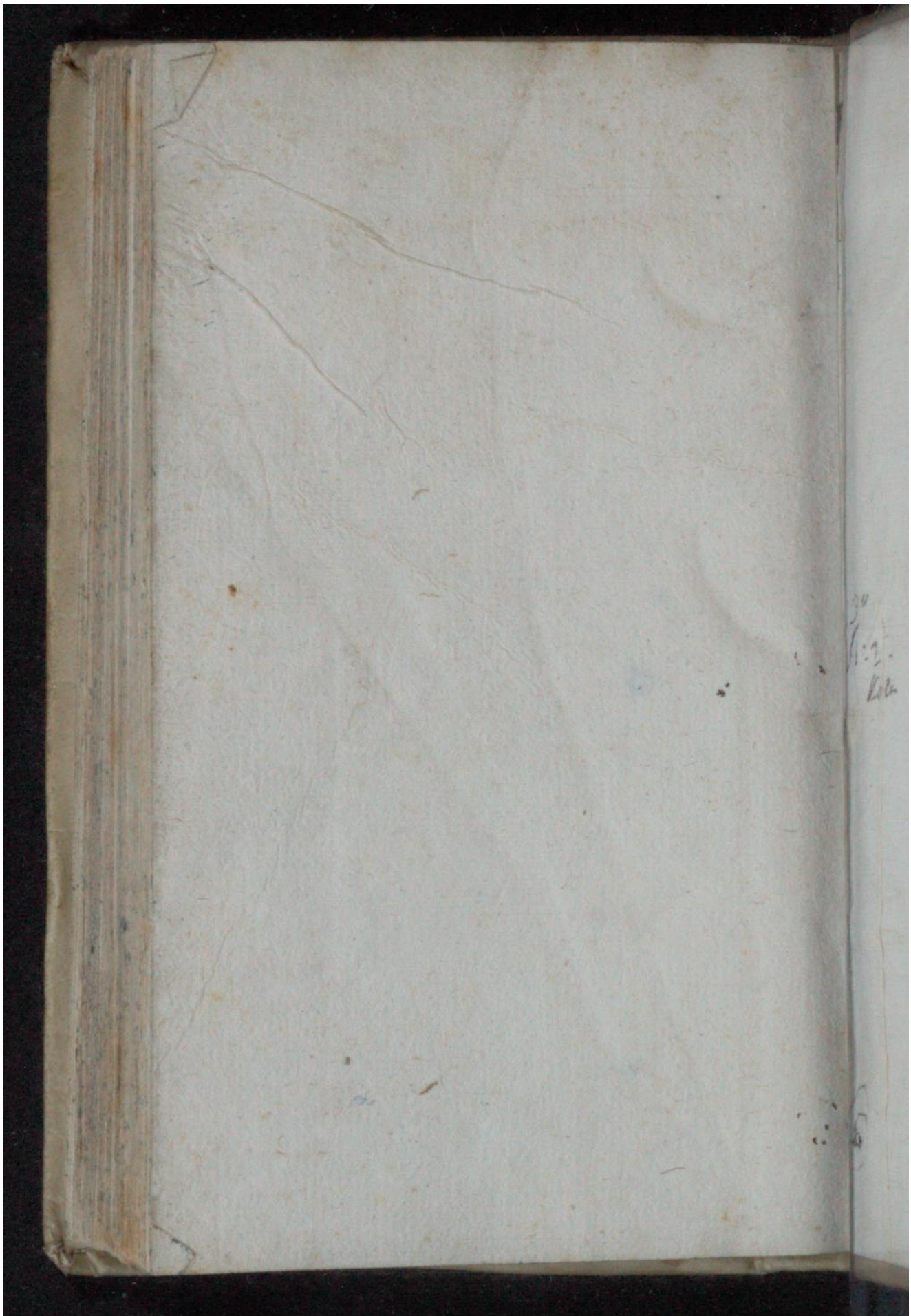

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 17

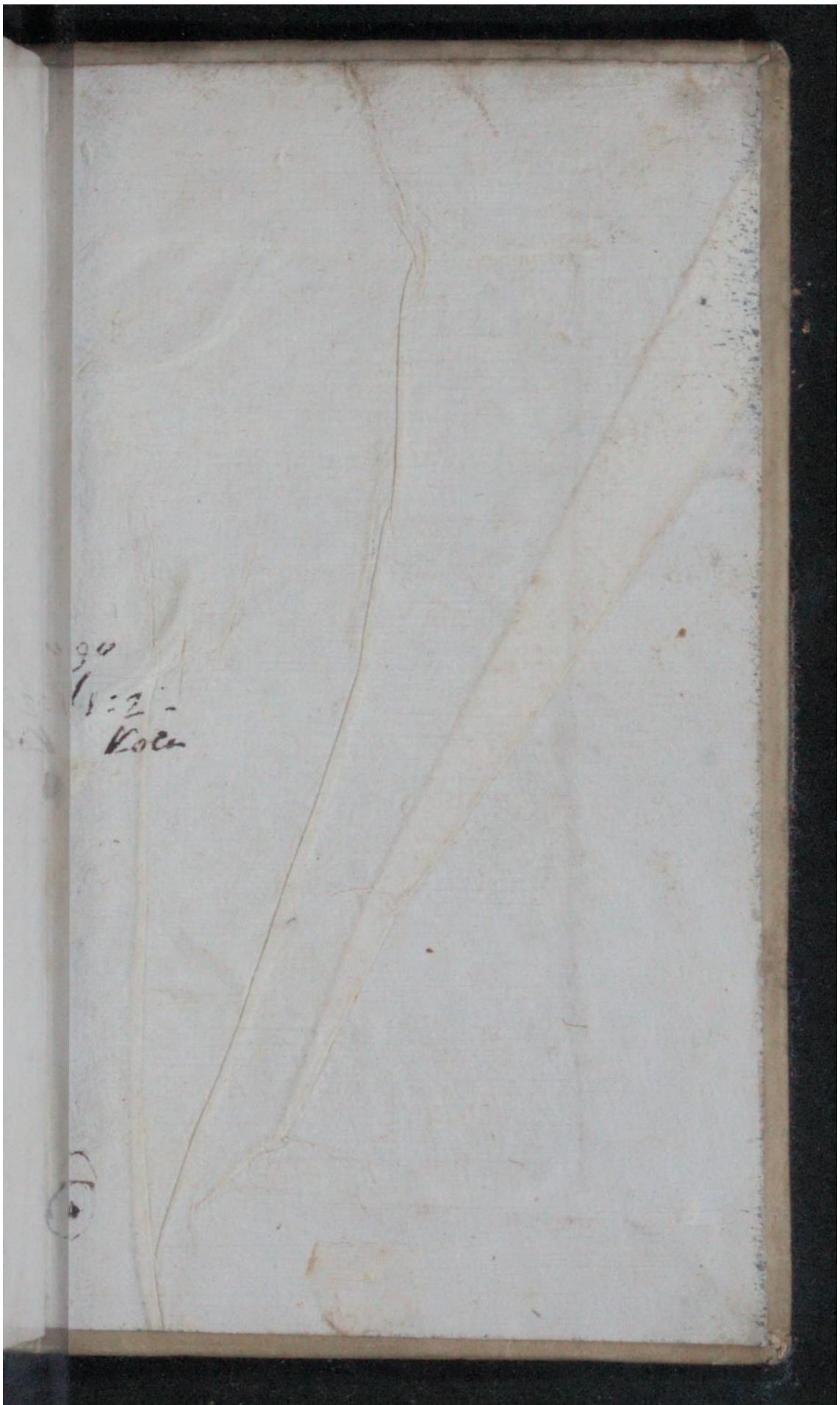

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 17